

Анета Дилова

ТАКА ГОВОРЕХА ПРЕДЦИТЕ

**Речник на говора в село Баница,
Врачанско**

Регионално краеведско дружество – Враца „От Дунав до Балкана“

ТАКА ГОВОРЕХА ПРЕДЦИТЕ

Речник на говора в село Баница, Врачанско

Българска, първо издание

Анета Дилова, автор

ISBN 978-619-7522-51-8

Формат 60/84/16. Печатни коли 7,5

Предпечатна подготовка инж. Валерия Димитрова

Печат „БГ ПРИНТ“ ЕООД Враца

Снимки на корицата:

Центърът с чешмата и подпорната стена, 1939 г.

Лазаровден, 1943 г. Випуск 1934 г. с учителките Гена Митева
и Йорданка Ангелова.

Дядо ми Петър Дилов, 1965 г.

Мъжете от Черковната махала, 1951 г.

АНЕТА ДИЛОВА

ТАКА ГОВОРЕХА ПРЕДЦИТЕ

РЕЧНИК НА ГОВОРА
В СЕЛО БАНИЦА, ВРАЧАНСКО

БГ ПРИНТ
Враца, 2021

*В памет на моите предци
от с. Новачене, Ботевградско (Диловци),
от гр. Чипровци (Първановци, Лаловци),
от Врачански Веслец (Девенци, Гетовци),
от с. Долна Кремена (поп Тодор Николов),
от с. Борован (Иван Главчовски),
от с. Баница (Джуркинци).*

Книгата се издава с
финансово подпомагане
от Общински фонд „Култура“
към Общински съвет Враца,
за което сърдечно благодаря!

Благодаря и на дарителите:

Цоко Дановски
Светла Цонева
Петър Шайков
Ненчо Ненов
Антон Ненов

ДИАЛЕКТЪТ - ДУХОВНА ИСТОРИЯ НА РОДОВИЯ КОСМОС

Докторът по философия Анета Дилова е горещ родолюбец и ентусиазиран краевед. Всичко, свързано с родното ѝ село Баница и Врачанския край, за нея е източник на вдъхновение. Така се раждат материалите ѝ „Химн на село Баница“; „История на село Баница“; „Банишкото евангелие“; „Храм „Свето Възнесение“ село Баница“; „Банишките родове“; „Раздумки“ и други. Всеки детайл, разкриващ философията и мъдростта на предците, е изследван от нея, за да издири и съхрани факти за народопсихологията на баничани и тяхната идентичност.

Водена от разбирането, че езикът, т.е. диалектът е духовна история на родовия космос, Дилова прецизно и методично със забележителен езиковедски усет събира, систематизира и съхранява диалектни форми от родното си място, защото те, заедно със земеделския труд, природата, бита и обичаите сплотяват и изграждат облика на общността. От дълбините на вековете изплуват лексеми, понякога чужди и непонятни за съвременниците, но съхранили енергията и особеностите на духовния живот на предците. Като жив организъм и динамична система езикът се развива и е подвластен на социокултурния контекст. Малка България е богата със своите диалекти, което се обяснява с превеса на един или друг субстрат, с феодалния сепаративизъм и затвореност през Средновековието, с липса на голямо движение, с различни езикови влияния, с особености на климата и пейзажа. Явленията са главно фонетични и морфологични, но и лексикалният състав показва промени. Много словоформи са непознати и чудати в други краища на страната.

Говорът на село Баница, макар че принадлежи към белослатинско-плевенския диалект, в известен смисъл е междинен, преходен, защото притежава черти и от врачанското наречие. Така че в него откриваме особеностите на северозападните говори, но и някои влияния на югозападните. За разлика от книжовния език, който е приел първоличното местоимение „аз“, което е от тракийски произход, личните местоимения в този регион са славянски – „я“, „он“, „она“, „оно“, „они“. В българския език липсват словоформи с консонанта „ф“, доколкото сега съществуват, те са заемки от гръцки, турски и латински език. В банишкия говор началните консонанти „хв“ се заменят почти навсякъде с „ф“ – „фърчило“ вместо „хвърчило“, „фърча“ вместо „хвърча“ и т.н.

Едно внимателно око ще открие в настоящата сбирка интересни езиковедски явления, които са предмет на самостоятелно изследване. Задачата на тази книга е друга – да запознае съвременния читател с мисленето на предците, с опазването на техния идентитет и възможности за експресивно изразяване. Това езиково богатство трябва да се познава и съхранява, защото чрез него се открива и запазва изконната връзка с родовия космос. Надяваме се, че всеки читател ще почувства дълбоко в сърцето си връзките си с предците.

Василка Цачева

КЪМ ЧИТАТЕЛИТЕ

Езикът на нашите предци е богато наследство. Това наследство носи в себе си следи от говора на древни племена, обитавали земите от Северно до Средиземно, Каспийско и Черно море, от Алтай, Поволжието, Иран и Ирак до Кавказките планини, откъдето преминали, дошли и се установили прадедите ни.

Основният речников фонд се запазва, като непрекъснато се изменя, допълва и обогатява. Изчезват редица думи, навлизат нови от съприкосновението с други племена и народи. Не е чудно, че и днес много думи, които възприемаме като диалектни, всъщност имат турски, персийски, гръцки произход.

В началото на XIX век село Баница се премества на сегашното си място от три местности: Крешка, Под Милин камък и При цера. Постепенно тук се заселват и фамилии, дошли от Врачанско (Старо село, Струпец, Долна Кремена, Манастирище, Елисейна, Игнатица, Врачански Веслец), от Ботевградско (Новачене и Скравена), от Пирдоп, Чипровци. След Освобождението тук идват трима братя от с. Керечкьой, Солунско, а след 1918 г. няколко души от Западните покрайнини и от Македония. В статистиката е посочван известен брой жители на селото, родени в Тракия, Македония, Добруджа, Бесарабия и Югославия.

Вероятно основните причини за тези преселвания са свързани с няколко неща: 1. С турските издевателства над населението в част от тези райони (убийства, изнасилвания, опожаряване и несигурност след поредни войни на Османската империя с Австрия и Сърбия или след въстания в Северозападна България. 2. С кърджалийските размирици в края на XVIII и началото на XIX век. 3. С издевателствата над

българското население след войните 1912 – 1913 и 1918 г. в Македония и Тракия. 4. С нуждата от обработваема земя и препитание. Всяка новоодошла фамилия или преселник идвали със своя говор, но постепенно го променяли, възприемали местния с особеностите на изговора на думите, хумора, изразите.

Говорът на баничани спада към голямата група западни български говори, в които старобългарската **язова** гласна се произнася като „**е**“. Във фонетично отношение той се доближава до белослатинския говор и е типичен представител на северния врачански подговор. Най-характерните му особености са:

- Преход на меките **т** и **д** в **к** и **г**: грозгъе, цвекъе, госкъе.
- Прегласа (изменение на звука) на **л**, довел до замяна на **л** с **й**: навийяк, търкаийям, йейя,йийяк.
- Мекото **н** в отглаголните съществителни: копанье, оранье, косенье, носенье, свиренье, преденье, скачанье.
- Мекото **к** в наставката **ка**: мотовилкя, качамилкя, билкя, зелкя, престилкя, точилкя, закачалкя.
- Твърди съгласни пред глаголните окончания за 1 л. ед. ч. и 3 л. мн. ч.: кола, колат, мола, молат.
- Окончание **е** за мн. ч. на многосричните съществителни от м.р.: учителие, родителе, месале, майсторе, говедаре, чорапе.
- Окончание **е** за мн. ч. във формите на минало действително причастие на **-л**: играле, строиле, пиле, пеле, садиле, връзвале, мълчале.
- Членна форма за м.р. **-ъ** под ударение и **а** без ударение дъждъ, снегъ, гърбъ, слогъ, търнокопъ.
- Окончание **-ъ** под ударение и **а** без ударение за 1 л. ед. ч. сег. вр. при глаголите от първо и второ спрежение: четъ, метъ, изгоръ, мръ.

- Частица **ша** за образуване на бъдеще време: ша кажа, ша чета, ша пиша, ша играя.
- Изговор на имената с **-а** с ерова гласна под ударение: рекъ – рекъта, вода – водъта, глава – главъта, ръка – ръкъта.
- Гласните **о** и **ъ** без ударение се прегласяват в **а**: Петар **вм.** Петър, Александар **вм.** Александър, Димитар **вм.** Димитър.
- Начално **х** и интервокално **х** изчезват: арчи, абер, апе, леб, рупам, фърча, Ристо, Ооден.
- Съгласната **в** пред наставката **-ски** в притежателни прилагателни обикновено отпада: Първаноска кошара, Шишкоски вол, Мариноска махала.
- Промяна на **и** в **е**: Еван, Ерина.
- Личните местоимения са: **я, ти, он, она, оно, они.**
- В редица думи сричката **-ър** се произнася **-ръ**: врътележка **вм.** въртележка, въртоглав **вм.** въртоглав, връшачка **вм.** вършачка, Връщец **вм.** Върщец.

В една голяма част думите в речника са подредени и написани както се произнасят т. е. по своята фонетична особеност. Глаголите са в сегашно време, свършено и несвършено. Посочени са и много думи, които са останали от миналото, свързани с икономиката, данъците, административното устройство.

Говорът на предците е говор на моите дядовци и баби, на моите родители, братя, роднини, съседи, съученици, съселяни. Днес в селото ни са малцина тези, които говорят изцяло като предците. Хората от моето поколение и след него получиха по-високо образование, работеха във врачанските предприятия, в други краища на България, общуваха с други хора. Заради внуците бабите и дядовците се мъчеха

да преправят говора си, още повече, че внуците им сами ги поправяха.

Но основното остава. Това богатство на говора ни, във всичките му нюанси, синоними, думи, които поощряват добродетелите и порицават човешките недостатъци, мързела, нахалството, липсата на деликатност във взаимоотношенията между хората, ще се предава и на следващите поколения.

Това богатство трябва да запазим!

а – Частица за подканване – А да та вида!

а-а-а – (междум.) – За израз на радост или неудоволствие, на изненада, учудване или досещане.

абà – Дебел вълнен плат.

абарйсвам се – Разбирам от дума.

абдàл – Глупак.

àбен – 1. Изхабен. 2. *прен.* Тъп, не знаещ.

абèр – 1. Известие, вест. 2. *прен.* Понятие, знание.

авà – Време, среда; положение, настроение.

авàнта – Незаслужено придобито; незаплатено.

авèр – Приятел.

адàш – Съименник.

адèт – Обичай.

аджамйя – Млад, неопитен мъж.

àджаба – Израз на съмнение, недоумение; например.

аджй – Хаджи.

айр – Полза, печалба; добро, благополучие.

айвàнин – Мързеливец, безделник.

àйде – Хайде.

айдùк – Крадец.

айдуклùк – Кражба, разбойничество, грабеж.

айдùтин – Хайдутин.

айманà – Хаймана.

айманùвам – Скитам, безделнича.

àйта – Безделник, хаймана.

акъл – Ум, разум.

акълйя – Умен.

àла – 1. Хала. 2. *прен.* Луд, див, неконтролируем.

алàл – Простено от все сърце, без съжаление.

алатùрка – По турски.

албàтин – Ковач, който подковава животни.

алвà – Халва.

àлес – Червеникав.

алкà – Халка.

алòсан – Ненормален, смахнат.

алòсвам – Халосвам, удрям, блъскам силно.

алòсвам се – Шегувам се, подигравам се.

àлтав – Ненормален, глупав.

алтън – Жълтица.

алтш-верйш – Вземане-даване, търговия.

амàлин – Хамалин.

амалòгия – Тежка физическа работа за друг.

амàн – 1. Милост. 2. Додяя ми, омръзна ми, пази Боже.

амàн-замàн – Помощ, в крайна нужда съм.

амбàр – Хамбар, помещение за зърнени храни.

амвòн – Издигнато място в църквата за проповядване.

àмпирикùку – Перко, изфирял.

амут – Хамут, такъм за впрегатно животно.

ан – Хан.

àнджък – Тъкмо, добре.

антерия – Къса мъжка горна дреха.

ап, àпове – Хап, хапчета.

àпа – Хапя.

апàп – Приятел, другар.

арабия – Добряк, добродушен.

арамия – Комита, бунтовник.

арàпин – Негър, черен човек.

аргàтин – Ратай, слуга.

àрен – Добър, хубав.

арйзвaм – Харизвам, подарявам.

аркадàш – Другар.

армагàн – Подарък.

арнаут – Албанец.

àрно – 1. Харно, добре, хубаво. 2. Добрина.

арсѐзин – Зъл, лош човек.

артия, артишка – Хартия, хартийка.

артисвaм – Оставам в повече, в излишък.

артък – Излишно, в повече.

арч, àрчове – Харчене, разходи.

асè – Хасе.

аскèр – Войска, войник.

аслѐ – Наистина, действително, всъщност.

асмà – Лозница.

астàр – Хастар.

асъл – Наистина.

ат – Силен кон.

атѐр – Хатѐр, добро.

àферим – Браво.

афйф – Слаб, оскъден, незначителен, неустойчив.

ахмàк – Глупак.

ачигьòз – 1. Сръчен, работен. 2. Буден, отракан. 3. Отворен, който не се стеснява.

ачйк – Ясен, открит, очевиден.

àшколсун – Браво.

ашладйсвaм – Облагородявам овощно дръвче.

ашлàк – Скитник, безделник

ашламà – Облагородено чрез присаждане дърво.

баа – Обръщение към по-възрастен мъж; бай, бае.

баам – 1. Бая, наричам, лекувам. 2. Бърборя.

баба – 1. Майка на един от родителите. 2. Възрастна жена.

бабалък – Тъст, дядо, баща на съпругата.

бабанка, бабачко – Дебел, охранен човек.

бабвам – Оправям, нахоквам, отмъщавам.

бабè – Свинско шкембе, напълнено със сварени вътрешности и месо от свинската глава.

баберка – Дребен кочан от царевица, с малко зърна.

бабишкèр – Обидно название на баба, обикновено когато е заядлива и зла; бабичка.

бавèш, бавенье – Разтакаване, бавене.

багатèрии – Багаж, обикновено вехтории.

баданòсвам – 1. Изглаждам. 2. Боядисвам.

баджа – 1. Комин, отвор над огнище за излизане на дима. 2. Огнище.

баджак – Бедро.

баджанак – Съпругът на балдзата (сестра на моята съпруга).

бадива̀, бъдева̀ – 1. Напразно. 2. Много евтино, безплатно, даром.

байр – Могила, хълм.

бакйя – Дълг, задължение.

ба̀ко – 1. Батко. 2. Обръщение към по-голям брат или по-възрастен мъж.

бакъл, бькъл – 1. Голям дървен съд за вода с чучурче.

бакър – Меден съд .

ба̀лама – Глупак, наивник.

баламòсвам – Заблуждавам, лъжа.

баламùрняк, балък – Глупак, наивник.

балва̀н – Много голям камък.

балдйсвам – Преуморявам се, припадам.

балд̀за – Сестра на жената, на съпругата.

балдър – Дебело бедро.

балтия – Бравда.

ба̀мбадева̀ – Без пари, даром, на безценица.

ба̀мбашка̀ – Различен, особен.

бараба̀р – Заедно.

ба̀ра, ба̀ричка – Малка река, рекичка.

ба̀рам – 1. Пипам с ръка.
2. Крада.

барба̀рам – Бъркам, раз-
бърквам с цел търсене на
нещо.

барда̀к – Стомна.

ба̀рем – Поне.

барйш – Тънка свилена за-
брадка.

барни́кам, бърни́кам – Ровя,
пипам.

бас – Облог.

баскйя – 1. Одялана греда,
летва. 2. Изкривен дървен
клон, който се поставя най-
отгоре върху купата сено,
слама, за да ги натисне.
3. *прен.* На върха, най-отго-
ре, над всички.

басма̀ – Тънък памучен шарен
плат.

бастй́свам – 1. Стъпквам, уни-
щожавам, натискам. 2. Раз-
валям. 3. Нападам ненадей-
но. 4. Обграждам. 5. Опусто-
шавам.

бата̀к – 1. Безизходица. 2. Раз-
хвърлено, непочистено мяс-
то. 3. Занемарена работа.
4. Нечестна работа.

батарй́свам – Съсипвам.

батла̀к – Голям дървен съд,
бъчва за вино.

ба̀фкам, ба̀фна – 1. За куче –
лая. 2. Издавам, разказвам,
клюкаря.

ба̀ци, ба̀це – Батко; обръще-
ние към по-голям брат или
по-възрастен мъж.

ба̀чвам – 1. Доя овце, кози.
2. *прен.* Разправям се с ня-
кого.

бачйя – Мандра.

баш – 1. Прав, главен. 2. Глава.

башка̀ – Различен, отделно, по
своему, настрана.

ба̀щичко – Син, който много
прилича на баща си.

бая̀ – 1. Голям, доста, много.
2. Батко, по-възрастен мъж.

байт – Спечен, твърд, остарял,
непресен.

бе́гам, бе́ганье – Бягам, бя-
гане.

беда̀ – Клеветя.

бе́зръце – Несръчно, като без
ръце.

бе́ка – Умалително детско наз-
вание на овца или агне.

бекя̀р – 1. Ерген. 2. Мъж, кой-
то живее сам, изоставен от
жена си.

бел лук – Чесън.

бе́ли пари́ – Сребърни пари.

бе́лким – Може би, дано да,
възможно е.

белому́няв – Рус, с блед цвят
на кожата.

бембѐн – Тъмно розов.
беневрѐци – Бели вълнени панталони от Западната народна носия.
бент – Заприщена вода.
бѐра – Бера, набирам.
бербѐрин, бербѐрница – Бръснар, бръснарница.
берекѐт – Плодородие.
бесѝвица – Голяма компания момичета и момчета.
бетѐр – По-лош, повече от.
бибѐ – Малкото на гъската.
биковѝт – Упорит, твърдоглав, здрав.
билѝок – Голямо количество, множество.
битѝнка – Побойник, упорит, своенравен.
бичкѝя – Ръчен трион.
бичмѐ – Дълга четвъртита дъска.
бѝшкам – Събарям, разтурям, хвърлям настрани.
блаа, блѝи – Бълха, бълхи.
благ – Сладък.
блѝйка – Разсеян, унесен човек.
блех – Нищо.
блусѐрка – Следа от бълхи по дрехите.
блѝарник – Стара дреха или завивка.
блѝсканица – Навалица, много народ на едно място.

бѝзав – 1. Сив. 2. Блед, избелял и ухабен, че е трудно да се определи първоначалният цвят.
бойлѝя – Пушка с дълга цев.
боклучѝк – Непотребни вещи или предмети.
бол – Изобилно, много.
болѝок – Голямо стадо овце.
борч, борчлѝя – Паричен дълг; дължник.
бѝска – 1. Женска гърда. 2. Цицка на животно.
бостѝн – Градина с дини и пъпеши.
бѝтур – Дънер, пън. 2. *прен.* Намръщен, груб, неразговорлив човек, темерут.
бѝтурешки – Намръщено, не приветливо, накриво.
ботурѝсвам – Бутам грубо някого, събарям.
бохчѝ – Четвъртито парче плат за вързоп на дрехи, хляб, кравай.
бѝцкав – Бодлив.
бѝшлаф – Празни приказки.
бравѝ – Дръжка на врата.
брадѝлник, брадоѝлник – *презр.* Стар мъж, дръпнат, несговорен, лош, опак.
брѝно – Обръщение към по-малък брат или братовчед на съпруга.

бр̀анище – Запазена от сеч гора.

брантѝя – 1. Нещо изоставено и станало негодно. 2. *презр.* Стара злобна жена или мома.

бр̀eam, бр̀eя – Кашлям дрезгаво.

брeз – Бял.

бр̀eцaло – 1. Човек, който брeца (издава звуци) като бивол. 2. Ручило. 3. По тупан брeцaло – израз за неуместно или закъсняло изказване, действие.

бр̀eцам – 1. Звук, издаван от биволица. 2. *прен.* Рева на дебело.

брус – 1. Твърд камък за заточване на железни инструменти и сечива. 2. *прен.* Глупав, неграмотен.

бр̀eжe – Бързо.

бр̀eзам, бр̀eзанѝe – Бързам; бързане.

бр̀ъмбѝзлѝк – Дребна, непотребна вещ; дреболия.

бр̀eканѝe – Ядене за животните, най-често за свинете.

бр̀eста – Храня с листа и зелени клонки кози, овце.

бу̀алкя – Бухалка, късо плоско дърво за бухане на прането.

бу̀ам – 1. Бухам, пера. 2. Кашлям. 3. Бия някого.

бу̀бна – Мърморя сърдито.

бу̀бòвина, бобòвина – Дълъг и тънък прът, на който се вие фасула.

бу̀брак – Бъбрек.

бу̀бунѝкам – Разговарям тихо, приятелски.

бу̀далà – Наивник, глупак.

бу̀дал̀кам – Подигравам, залягвам.

бу̀едàк – Запустната, обрасла с трева местност.

бу̀ек, бу̀як – Бухал.

бу̀квам, бу̀кна – Бухвам, избухвам, пламвам силно.

бу̀кла – Къдрица.

бу̀ломàч – Безвкусно ядене.

бу̀на̀к – Глупак.

бус – Отделна китка храсти или дървета.

бу̀тнѝрас – Заплеснат, глупав, неоправен човек.

бу̀торя̀свам, бутуря̀свам(се) – 1. Бутам, бутам се. 2. Подбутвам, унижавам.

бу̀ча̀ – Вкарвам, забождам; плета.

бу̀чка – Висок и дълбок дървен съд за домашно производство на масло.

бу̀чка̀м – 1. Удрям. 2. Бия мялко, избивам масло.

бу̀чаво – Трудно, лошо.

бу̀чeмиш – Бучиниш, растение.

бѝз – Страх.

бѝзе – Бѝз, растение.

бѝкам – Вря, бѝлбукам при кипене.

бѝрдѝ – Малка стомна.

бѝтам – Събарям, премятам.

бѝтанкя – Детска игра, премятане със засилване на тояга или друг тънък и дълъг предмет, опрян в единия си край.

бѝтвам се – 1. Падам, спъвам се. 2. *прен.* Умирам.

бѝхтѝсвам – Омръзвам, досаждам.

бѝхтя се – 1. Боря се, бия се. 2. Труда се, мъча се.

бѝша – Крия нещо, премълчавам, пазя тайна.

бѝувам – Бѝлвам, повръщам.

бѝувѝч – Гадна храна; повръщано.

бѝюткав – Безсолен, безвкусен.

вагабѝнтин – Нехранимайко, нечестен, измамник, разбойник, скитник.

вагарѝц – Червей под кожата на гърба на говедата.

ва̀да – Вадя.

вадидѝшняк – 1. Душеваденник, нахален, досаден човек. 2. Мъчител, грабител.

ва̀зе – Вас.

вайя̀вица, вайя̀вичар – Тепавица; тепавичар.

вайя̀м се, валя̀м се – 1. Търкалям се, обръщам се. 2. Цапам се, мърся се.

ва̀къл – Човек с черни очи и коси, с бяло лице. 2. За овца – бяла, с черни кръгове около очите.

ва̀кса – Боя за лъскане на обувки.

вал – Воал.

ва̀лог – Падина под височина.

ва̀лчест – Объл, кръгъл.

ва̀нгалки – Мръсотии, сплъсцени косми около ануса на овца със засъхнали по тях нечистотии.

ва̀пцвам, ва̀пцам – 1. Боядисвам. 2. Оплесквам, закъсвам.

ва̀ра – Варя, сварявам.

ва̀ра̀к – Тънки листове от лъскав метал в различни цветове, които се употребяват за украса или опаковка. Варакосана ябълка са поставяли на върха на уруглицата на сватбата.

вàрам – 1. Оставям нещо така, както е. 2. Пазя.

вàрай го – Остави го, не го пипай.

вàрда – 1. Пазя, охранявам. 2. Настрана, дай път, пази се.

варèкам се – Оплаквам се, вайкам се.

варйя – Голям и тежък каменарски чук, над 10 килограма.

вàркам – Бързам, тичам бързо.

вàршкам – Изпреварвам.

вдлетявам – Ставам клисав.

ведрò – Дървен съд за вода.

вендùза – Чаша, която се употребява за загряване на болно място чрез привличане на кръв към повърхността му.

верев, наверев – Наклонен.

вересйя – 1. Задължение, заем. 2. Покупка или продажба на кредит.

вèсвам се – Показвам се, явявам се за малко; наминавам.

веслò – Пръчка от лозата с няколко грозда, която се закачва.

вехт, -о – Стар, износен.

вейявица – Виелица.

видело – Светло, съмнало.

видня – 1. Рудничарска пещ. 2. *прен.* Запушено, задимено.

вйра – 1. Гоня, тичам след някого. 2. Повдигам.

вирàн – 1. Разнебитен, износен. 2. *прен.* Непослушен, хаймана.

виридждòсвам – 1. Спрягам конец в три ката по особен начин, както се прави верига. 2. *прен.* Правя нещо неспособно, надвешна три зашито или изработено.

вириньòсвам, вирòсвам – Сърдя някого; наказвам.

вируглòв – Непослушен, непокорен.

висà – 1. Увисвам. 2. Стоя, чакам.

влàзам – Влизам.

влайнкя – Жена от влашки произход.

власиня̀свам – Покривам се с плесен (за храна).

влàча, влàча сь – Ходя, мъкна се.

влъкà – Род, корен, колено.

вòда – *гл.* Водя.

воз – Много, доста (вознисък, въздебел, възчрън, възкъс, възгръчав и т.н.).

вощйна, вощенийца – 1. Необработен восък при изстискване на пчелните пити. 2. Вид голяма свещ.

вран – Черен (за кон).

врапчетòр – Птици (събирателно).

вратник – Порта, голяма врата към двора.

вратница – Малка вратичка към двора.

вратняк – 1. Врат. 2. Удар с шар по врата.

врѐден – Срѝчен, пѝргав, рабoтлив.

вреж, врежак – Стѝбла на стелещи се по земята растения – тикви, дини, пѝпеши.

врѐкам, врещà – 1. Плача, викам, крещà. 2. Приказвам много.

врелò – Буен извор.

вреска̀ло – Дете, което много плаче, врещи.

врѐва, врѐа – Вѝрвя, отивам.

врѐвище – Планинска пътека, пътека.

врѐга̀йям се – Вѝргаям се.

врѐлина – 1. Дѝлѝг прѝт. 2. *прен.* Висок и слаб човек.

врѐнкям – Упорито моля за нещо.

врѐта – Вѝртя.

врѐтел – Затруднение, пречка.

врѐтеньòсвам се – Вѝртя се без работа.

врѐтогла̀в – Упорит, своенравен, смахнат.

врѐткам – Мамя някого.

врѐто̀кав – Неорганизиран, разпилян, луд.

врѐто̀кѝчник – Кѝщовник, добър домакин.

врѐто̀п – Водовѝртеж.

врѐшиня – 1. Сух, неокастрен клон от дърво. 2. Притка – висока прѝчка, около която се увива фасула.

врѐшник, врѐшняк – Голям метален кръгъл похлупак за подница.

врѐшиня̀к – Натрупани сухи клони и съчки.

врѐшници – Плитки коса.

втàсвам – 1. Свършвам навреме, ставам готов. 2. За тесто – бухнало, готово за печене. 3. *прен.* Забърквам, лошо нареждам.

втрѐсна̀ ми – Омръзна ми.

вту̀мба̀чвам се – Надувам се.

вѝвра – Едвам, едвам ходя, пѝпля, пѝлзя.

вѝнка – Навѝн.

вѝтък – Нишки, които се преплитат с основата на тъканта.

вѝшля̀свам – Ставам вѝшнав.

вѝшка̀рник – *презр.* Мръсна, непра̀на, замазана дреха.

габардйсам – 1. Втасвам.
2. Изгнивам.

гавàзин – Въоръжен пазач.

гавàнчест – Човек с кръгло,
пълно, овално лице.

гавàнци – Кръгъл съд с похлупак,
издялан от дърво, за носене на сол или храна.

гаввам – Отсипвам изведнъж.

гаврѣтвам – Пия до дъно, обръщам с дъното на горе.

гага – 1. Клюн, човка. 2. *прен.* Нос.

гад – 1. Животно. 2. *прен.* Лош човек.

гайда – Народен музикален инструмент от кожен мях с три цеви.

гайлѐ – Грижа, неприятност.

галàтя се, огалàтвам се – Вкусвам нещо за ядене/пие-не за пръв път.

галòп – 1. Бърз конски бяг с големи и плавни скокове.
2. Бързо движение, действие.

галòши, галòше – Гумени половинки обувки, които се носят върху чорапи или други обувки за предпазване от кал, вода и сняг.

гарда, гардулица – Съд за вода от отрязан при дръжката едър плод на кратуна.

гарѐз – Яд, злоба, омраза и желание за отмъщение.

гарезлия – Отмъстителен, злобен човек.

гаф – Неуместна постъпка, глупост; грешка.

гвàрам се, гвàцам се – Мърся се, цапам се в калта.

гевезѐ – Глезен, разглезен.

гевендия – Лека жена, весела, закачлива.

герàк – Граблива птица – ястреб или сокол.

герàн – Дълбок кладенец, от който водата се вади с кофа.

геранйло – Дълго право дърво, в края на което е завързана кофа за вадене на вода.

гѐрест – Породист, едър и пернат (за петел).

гешѐфт – Непочтена сделка, спекула.

гигйлча се – Хиля се, подсмивам се.

гйди – Ах ти, немирнико!

гидия – Буен смел млад мъж, своеволен.

гїздав – Хубав, спретнат, украсен.

гиздосїя – Хубост.

гїзна – Кисна във вода.

глáвeст, глáвчeст – Човек с голяма, едра глава.

главїна – Лозово стъбло.

глáмaв – Глупав, малоумен; прекалено обсебен.

глáса – Оправам нещо.

глéам – Гледам.

глéтав – 1. За хляб – клисав.
2. За земя – жилава, плътна, клисава.

глис – Червей.

глобвам – Захапвам бързо.

глѣтам – Гълтам.

глѣча – Гълча, говоря с някого; карам се с някого.

глѣча̀ва – Глѣчка, врява.

гльòжда ме – Гложди ме нещо, гризе ме, тормози ме от вътре.

гльòждав – Болнав, слаб, кльощав.

гмáцам се – Цапам се.

гнèта – Пълня.

гнèтено – Пълнено (пиле, агне, чушки).

гнїсам – Удряам, блъскам, мачкам.

говèя – 1. Постя. 2. За млада снаха – мълча, не говоря пред свекър и свекърва в израз на почит и от скромност.

говнѣр – Мръсен, долен човек.

голишѣр – 1. Птиче без перушина. 2. *прен.* Момче, което е леко облечено.

голотòр – Бедняци, бедност.

гòре-дòле – Донякъде, прибително; горе-долу.

горèщнїците – Дните между 28 и 30 юли, смятани за найгорещи през лятото.

горнѣк – Западен вятър.

гору̀н – Планински дъб.

горчилѣк – Нещо горчиво на вкус; горчиви лекарства.

гòскѣе – Гости.

гòя, угодѣвам – Дебелея, охранвам.

гравàям – Търкалям.

градїнче – Малка градина, обикновено за цветя.

град – Градушка.

градобїтен – 1. Буреносен (за облак). 2. *прен.* Неугледен, грозен.

граду̀ли – Земна ябълка.

грегьòсвам – Кълна, проклетисвам.

грех, греотà – Грях, грехота.

грївица – Отворено помещение пред мазата на къщата.

грòам – Тракам глухо, тъпо.

грòзгѣе – Грозде.

грѝовам – 1. Грохвам, отслабвам телесно. 2. Падам внезапно и с шум.

грош – Стара монета от 20 стотинки.

грѝам – 1. Кълцам жито. 2. Кашлям силно. 3. Грухтя.

грѝгор – Говор, шум от говор.

грѝди – Гърди.

грѝлест – Гърлест, със силен и дебел глас.

грѝсти – Коноп, канабис.

грѝцмѝн – Гръклян, гърло.

грѝчав – Сух, слаб, мършав.

губѝрка – Голяма игла за шиене.

гурбѝт – Работа в чужбина.

гѝрел – Секрет в очите.

гѝшка – Сноп, връзка.

гѝца, гѝца – Детско название на свиня, прасе.

гѝгна – Говоря на носа си.

гѝграво – Дрезгаво, пресипнало, прегракнало.

гѝжва – Чалма.

гѝзер – Едната половина на седищната част на тялото.

гѝзнем – Откъм задната страна, назад.

гѝрлеж – Най-горната част на шише или дамаджана.

гѝтам – Събарям на земята.

гѝцкам – 1. Тъпча, пълня. 2. Пиша буквите много близо една до друга.

гѝобѝк – Движение на тялото и корема при танц.

гѝоз – Колело на печка.

гѝѝбойджия – Фокусник, шарлатанин, измамник.

гѝол – Блато, голяма локва.

гѝѝстерица – Неокастриена дебела тояга.

гѝѝтура – 1. Напразно, съвсем грубо и небрежно. 2. Всичкото заедно, изцяло, наведнѝж.

гѝом – Дълбок метален съд с тясно гърло за течности.

гѝондулѝк – Надница.

гѝорунтия – Караница, врява.

гѝорѝк – Сгъваемо покривало на превозно средство.

гѝвол – 1. Дявол. 2. Хитрец.

гѝволѝя, гѝволѝк – Дяволия, хитрост.

гѝволѝвам – Дяволувам, хитрувам.

даалии – Грабителски орди от турци, албанци и помаци, безчинствали в края на 18 и началото да 19 век.

даврандйсвам се – Съвземам се, оздравявам.

далавèра – Нечиста сделка, мошеничество, измама.

далàпка – Трапчинка на бузата.

далèко – Далече.

дамаджàна – Стъклен съд за вода, вино, обикновено изплетен отвън с пръчки.

дамгà – 1. Белег, печат с нагорещено желязо. 2. Петно от замърсяване.

дамгòсвам – 1. Жигосвам. 2. Замърсявам с петна.

данàк, данàче – Отбито от бояене теле; юница.

дангалàк – Висок и възгласав човек.

данданйя – Шум, врява на публично място, крясък.

дарàк – 1. Машина за влачене на вълна, памук. 2. Уред за ръчно влачене, чепкало. 3. даракчийница.

дàскал – Учител.

дàшен – Щедър.

дайна – Издържам.

двòим – Разделяме на две.

двòя се – Деля се от другите, страна от някого или нещо.

двуйца – Двама.

дèбре – Най-вече, още повече.

дèвам се – 1. Слагам, турям. 2. Харча.

дèвер – Брат на съпруга, на мъжа.

дèдо – Дядо, тъст, възрастен мъж.

деерè – Дайре, музикален ударен инструмент.

дèка – Къде? Дето.

дèкам – Карам се строго, хокам; хуля.

дел – Дял.

делибашйя – 1. Конен воин, телохранител на турски паша; делия. 2. Нередовни, деморализирани турски войници. 3. *прен.* Луда глава.

делия – Буен, немирен, палав.

дèлкам – Дялкам.

демèк – Значи, дето ще рече, тоест.

денк – Голям вързоп.

дерè – 1. Издълбан от вода, сух дол. 2. Поток, малка речичка.

дереджè – Състояние, положение.

дерибей – Потисник, своеволен човек.

дерт – Грижа, притеснение, мъка, страдание.

дече – Като че ли, сякаш.

дечурлига, дечор – Много деца.

джабала – Шум, глъчка.

джам – Стъкло; стъклени изделия.

джамджия – Стъklar.

джамбазин – Препродавач, търговец на добитък.

джамадан – Къса, мъжка горна дреха, без ръкави; елек.

джандар – Стражар.

жангър – Шум, шумотевица.

жанкам – Искam, моля, прося.

жанъм – В обръщение към някого.

джапам – 1. Газя във вода или рядка кал. 2. Стъпвам грубо, тромаво.

джасам, джасвам – Удрям, блъскам силно и грубо.

жа̀снат – Смахнат, налудничав.

жа̀ста-пра̀ста – 1. Нещо, което се прави набързо и невнимателно. 2. *прен.* Луд, пернат.

джа̀фкам – Лая, кяфам (за куче).

джа̀фкам се – 1. Карам се. 2. Говоря напразно.

джва̀кам – 1. Дъвча шумно нещо. 2. Издавам особен звук при ходене с мокри обувки.

джвань̀к – 1. Нещо сдъвкано и изплюто. 2. Смачкано.

джвр̀кам – Пращя, пръскам (когато се пържи нещо).

джеб – Джоб.

джел̀ат, -ин – Палач.

джел̀епин – Прекупвач на добитък.

джепане – Боеприпаси.

джендѐм – 1. Пъкъл, ад. 2. Отдалечено, опасно място. В джендема – по дяволите.

дживга̀р – 1. Малко на ръст куче, което лае, но не хапе (джафка). 2. Вrabче. 3. Малко, слабичко дете.

джигет – Къса плетена дреха, жилетка.

джигѐр – Бял и черен дроб.

джиго̀свам – 1. Жигосвам, дамгосвам, слагам белег. 2. Ядосвам.

джиде – Шосе, голям път.

джинс – Род, потекло, коляно.

джо̀гам – Искam нещо настоячиво, прося.

джонгалест – Човек с дълги и слаби крака.

джонгали – Крака.

джубе – Горна дреха от дебел плат, подплатена с кожа.

джу̀ка – Устна.

джуклест – Човек с големи, дебели устни.

джумбѹш, джумбийш – Веселба, веселие, смехории.

джумоля – Говоря нещо неразбрано.

джунджурѹи – Дребни предмети, дрънкулки.

джѹркам – Стривам коприва, боб.

джурѹяк – 1. Пръчка с кръсташка отдолу за стриване на коприва, боб. 2. *прен.* Недодеялан, груб човек.

джѹфка – Панделка.

дзѹден – Заден.

дзѹдник – Задник.

дзѹран, одзѹран – Заран, сутрин.

дзардзавѹт – Зеленчуци.

дзвездѹ – Звезда.

дзвѹкам – Звънкам, удрям.

дзвер – 1. Звяр. 2. *прен.* Лош, свиреп човек.

дзвѹра са – Чудя се, удивлявам се, гледам особено.

дзврѹкли – 1. Очи. 2. Очила.

дзвѹнѹц – Звънец.

дзид – Зид.

дзиндзириѹкам – Треперя от студ.

дзѹпам, дзѹпам – Бързо и ситно играя хоро.

дзорѹпя се – Отговарям грубо.

дзореплив – Сепнат, груб.

дзѹндзура – Подутина на челото след удар или падане.

дзѹрла – 1. Муцуна на свиня. 2. *прен.* Устна на човек.

дзѹрлест – Човек с големи и дебели устни.

дзурумпѹл – Груб, опак човек.

дзуфтѹ – 1. Сумтя. 2. Плача със силен глас. 3. Пъшкам, викам.

дзѹдзра – Треперя, главно от студ.

дзѹпам – 1. Зяпам, заглеждам се. 2. *прен.* Изненадан съм.

диѹрия, дрисѹк – Разстройство.

дибидѹс – Съвсем, напълно, чисто.

диванѹ – Неразбран, смахнат.

дивѹт – Метална кутия с мас-тилница.

дѹгам – Вдигам.

дии, дее – Израз на учудване.

димѹи – Домашно изтъкан вълнен плат, шаек.

дип – Твърде, съвсем, напълно.

дип че – Благодарение на това, макар че.

дѹпла – 1. *гл.* Сгъвам. 2. *същ.* Гънка, плисе на пола.

дѹра – 1. *гл.* Следя, търся. 2. *същ.* Следа.

дирѹк – Изправена греда, дървен стълб.

дѝрник – Задник.
диса̀ги – Две скачени торби.
дѝскос – Метално блюдо за на-
 фора.
длѝбам – Дълбая, копая.
длѝтав – Клисав, недопечен
 хляб.
длѝбнат – Издълбан.
длѝбѝк – Дълбок.
длѝг – 1. Дълъг. 2. Дълг.
длѝгнест – С продълговата
 форма.
днѝска – Днес.
дно – Дъно.
доа̀ждам – Идвам.
добѝвам – Нанасям побой.
довѝждам – Довеждам.
довѝчера, довѝчерка – Тази
 вечер.
довлѝчам са – Идвам, но не
 много бързо.
доврандѝсвам се – Идвам на
 себе си, съвземам се.
довтѝсвам – Идвам навреме,
 най-после.
дога̀ждам – Натъкмявам, на-
 гаждам.
догла̀йвам – Добавям, до-
 вършвам.
догодѝна – Следващата го-
 дина.
додѝ, додѝка – Докато, докъде.
додѝвам – Дотягам, преча.

додрѝнка – Твърдо изпражне-
 ние на овца, коза, заек.
доа̀жданье – Дохождане.
доизкусѝрвам – Завършвам
 нещо докрай, доизмайсторя-
 вам.
докѝчам – 1. Достигам нещо, по-
 ставено на високо. 2. Вземам.
 3. Обиждам.
докѝпвам – 1. Улавям, сграб-
 чвам. 2. Крада.
долѝп – 1. Уред с колело за ва-
 дене на вода. 2. Вдълбнати-
 на в стената или изправена
 полица с капаци за дрехи.
дѝле – 1. Долу. 2. На по-ниско
 място.
долнѝяк – Североизточен вятър.
домѝтам се – Идвам неканен,
 домъквам се.
доплѝдне – До обяд.
ден дѝкладне – Набързо.
дордѝ – Докато.
дѝреда – Друг път, следващият
 път.
дѝрест – Кафяво червеникав
 (кон).
досѝди ми – Омръзна ми, из-
 морих се.
досамѝ – Близо до.
дѝсетна – Съобразителна.
дотрѝквам се – Довършвам се,
 изчезвам – за човек, семей-
 ство, род; за растения.

дотѣтрѣзвам – Придвижвам се трудно.

дочѣс, дочѣска – След малко, по-късно.

дражѣк – Стъблата на царевичните растения.

драмѣн – Решето с едри дупки.

дрангѣлник – Затвор.

драпам – 1. Драскам. 2. Чешам. 3. Пълзя, домогвам се.

дрѣа – Дреха.

дрен – Дрян.

дрешлѣ – Плетено елече.

друм – Широк път, шосе.

друсам – 1. Тръскам. 2. Тромаво играя хоро.

дрѣва – Дърва.

дрѣва съ – 1. Втърдявам се. 2. Ежа се, перча се, заяждам се.

дрѣвник – 1. Пън за сечене на дърва. 2. Място за поставяне на дърва за огрев. 3. *прен.* Недосетлив, непохватен човек.

дрѣгалѣц – Гребло за събиране на сено.

дрѣгна съ – Чешам се.

дрѣглив – Слаб, мършав.

дрѣжа – Държа.

дрѣжайе – Дървена дръжка на инструмент.

дрѣлям се – Дрънкам се, заяждам се с някого.

дрѣмка – Шумак, дребен хресталак.

дрѣннат – Груб, троснат човек.

дрѣнча – Прося, искам настоятелно нещо.

дрѣпам се – 1. Дърпам се. 2. Тръгвам си.

дрѣстя – Дърпам, бия.

дрѣт – Стар, грохнал.

дрѣто – Обращение към стара жена.

дрѣтофѣлник – *презр.* Дъртак.

дѣа се – Възгордявам се, сърдя се.

дѣам – 1. Духам. 2. *прен.* Бягам.

дувар – Каменна стена, зид.

дуд, дѣда – Черница; плод на черница.

дѣдна – 1. Издавам глух шум. 2. Тътна, буча. 3. Мърморя, карам се сърдито. 4. Говоря постоянно, досадно.

дудѣк – Дървена свирка.

дукѣн – Дюкѣн, магазин; занаятчийска работилница.

дѣнда – Дебела жена.

дундѣк, дундѣки – Дебел мъж.

дундѣркам – Забавлявам, обгрижвам, приспивам бебе.

дѣня – Дюла (дърво и плод).

дѣпе – Задник.

дупедѣвец – Угодник.

дѹркѡнчо – Носене на децата върху гърба на по-големите или родителите.

дууу – Израз на присмех.

душѣк – Дюшек, дебела постелка, напълнена с вълна, памук или дреп.

душеклѣк – Плат за дюшек.

дѹшкам – Мириша.

душмàнин – 1. Враг, противник. 2. Жесток, безмилостен човек.

душманлѣк – Жестокост, вражда, омраза.

душумѣ – Дюшеме, под.

дѣдра – Приказвам, бърборя, мърморя.

дѣна – Бия, удрям.

дѣрлям – Кашлям силно.

дѣъна – Отдъхвам, отпочивам.

дѹс – 1. Равен, плосък. 2. Едноцветен.

дяк – Църковен певец.

дѣкон – Помощник на свещеника.

е, бре! (у, бре) – Възклицание, израз на възхищение.

ѣвала – Браво, благодаря.

егàти – Да му се не види.

егрѣк – Лятна кошара за добитък.

ѣдар – Едър.

едѣкт – Важен указ, закон.

единàк – Самотен, необщителен човек, който трудно приема друго мнение или успех.

ѣжа се – Настръхвам, държа се предизвикателно.

ѣкзарх – Глава на автономна източноправославна църква.

ѣле – Пък, особено.

елѣй – Маслиново масло.

елмàз – Диамант.

елѣци – Неправилни, неравномерни ивици при стригане.

ем – Хем.

ѣмвам – 1. Подхващам. 2. Настървено нападам.

емлѣк – Данък за имот.

енджѣк – Торба.

ѣндѣк – 1. Пропаднало място. 2. Трап, окоп край път, канавка.

еничàр – Потурчен християнин, войник от турската пехота.

енѡрия – Район, обслужван от един свещеник.

енфиè – Тютюн на прах за смъркане.

èня – Грижа.

è, па – Ами.

епàрх – Духовен глава.

епàрхия – Църковно-административна единица.

епитимйя – Наказание от свещеник на свещеник.

епйтроп – Лице, което държи парите на черква, черковен настоятел.

ептèн, еп ептèн – Съвсем, напълно, много.

е, пъ те – Ето това е.

ербàб – Смел, наперен.

ергелè – Хергеле, стадо коне.

еребàт – С пъстри пера като яребица (за кокошка, петел).

еремйчка – Тясна кожена каишка.

еретйк – Разколник, сектант.

ерлийя – За добро, за късмет.

ероплàn – Самолет.

ес-ес-ес – Викане по волове и крави.

есенèска – Миналата есен, тази есен, на есен.

есенйк – Нещо, което се седи есента.

есйк – 1. Да ти се не види.
2. По-малко, незначително.

èскам – Връщам, дърпам назад коне, волове.

е, тва е – Ето това е.

етърва – Съпруга на мъжовия брат.

ефòрия – Църковно настоятелство.

ецè – Яйце.

еш – Втори подобен, свързан с първия. „Те са си еш“ – подхождат си.

èша му нèма – Няма друг като него.

еш го пъ тòа, тàа, тйа – Виж го пък този, тази, тези.

жа̀бвам – Вземам, грабвам.

жа̀бя̀свам – Прежаднявам.

жа̀бу̀ркам се – Жабуря се, плакна си устата.

жа̀ло̀вѝт – Който изпитва жал, състрадание, мъка към друг.

жа̀ра, жа̀ркам, жр̀жкам – 1. Горя (за слънце). 2. Паря (за коприва).

жг̀ра̀бам – Грабя, сграбчвам, вземам.

жг̀гвам, жг̀гна – 1. Бодвам остро. 2. *прен.* Обиждам, засягам, огорчавам.

жегл̀ – Вертикална метална пръчка на ярем, с която волове, биволи, крави се държат впрегнати.

жг̀жж̀к – Горещ.

жежч̀ава – Горещина.

женй̀ще – Едра, груба жена.

жг̀енка – Безхарактерен мъж, женчо.

женк̀ар – Мъж, който задиря жените.

„Мом̀аа, жг̀ено врач̀анска“ – за мъж. Изразява пренебрежително, обидно и подигравателно отношение към хора, животни и преди всичко към мъже.

жй̀ва разкрй̀ва – Смешен, забавен човек.

жй̀веница – Тежка неизлечима болест.

жй̀вуркам – Живея скромно, незабелязано.

жй̀г̀свам – Поставям дамга, белег на животно.

жй̀ла – Сухожилие.

жй̀лка – Роднинска връзка, род, вълка.

жй̀р̀свам, джй̀р̀свам – *прен.* Прехвърлям работа, препращам.

жл̀т – Жълт.

жл̀тица – Жълтица, златна монета.

жубг̀ркам – Ям като мишка; ям скришом.

жй̀менкя – Криеница.

жй̀пел – 1. Адска горещина. 2. *прен.* Силна злоба, завист.

жг̀ден – Жаден.

жг̀мбен, ожг̀мбен – Изкривен, нащърбен.

жг̀мбй̀л, жамбй̀л – Човек с деформации.

заабвам се – Захабявам се.

1. За сечиво – затыпява. 2. За дрехи, бельо – захабява се.

забадам – Забождам.

заадам – Захождам, отнасям се, не съм в ред.

заамвам – Вземам набързо, грабвам, хващам.

заамен – Отнесен.

забаквам се – Задавам се.

забатачвам – Забърквам някаква работа, изоставям я, не я довършвам.

забърчвам – Задлъжнявам.

забрѣдка – Кърпа за глава.

забрѣквам (се) – Побърквам се, потънал съм в работа.

забуварам – Забравям.

забуџан – 1. Затънтен. 2. *прен.* Загубен, глупав човек.

забѣшвам – Прикривам, потулявам.

завѣям (се) – 1. Събарям, повалям. 2. Говоря завалено. 3. Вървя като пиян, клатушкам се.

завѣлвам се – За дреха – Зацапвам се.

завалия – 1. Човек за оплакване, за окаяване. 2. Клет, жалък, беден, нещастен.

завѣрам – Намирам.

завѣян – Отнесен, разсеян.

завлѣчам – 1. Завличам, не връщам заем. 2. Крада.

заврънгѹлка – Плетеница, завъртулка.

заврънкам – Повтарям нещо, искам нещо постоянно.

заглава – 1. Зад билото на планината, колкото се може понадалеч. 2. Незнайно къде.

заглавѣквам – Заприказвам, отнемам вниманието, разсейвам.

заглѣбвам – 1. Забивам. 2. *прен.* Губя, потъвам в дългове.

загнѣтам, нагнѣтам – Натѣпквам, слагам някъде.

Заговенки – Сирни заговезни, Прощка. Важен зимно-пролетен празник в народния календар, седем седмици преди Великден.

загорѣ тѣнджера – Човек, който се застоява на разговор, закъснява.

загубенѣк – Наивен, прост човек.

задѣгам – 1. Повдигам, вдигам. 2. Открадвам.

зади́рам – Зади́рям, за́дявам.
зади́рвам – Приди́рвам, приди́рям, обръ́щам внимание.
задрѐнчвам се – Заяждам се, закачам се, карам се.
задрѐстен – Непрактичен, некадърен.
зае́цвам – Зае́квам.
закоклѐцвам – Подпитвам, разпитвам.
заклѐчѐк – Най-здравото великденско яйце.
закрѐшвам (го) – Изпадам в безизходица, закъсвам.
закѐм – Цвете олеандър.
закѐчвам се – 1. За кучка – ражда. За работа – спира се, спѐва се, не върви.
закѐсѝням – Закъснявам.
заласѝням се, залѐсвам се – Захласвам се от смях.
залѐбвам се – Сдобивам се с жито, брашно.
заливѐсвам – 1. Замазвам, баданосвам. 2. *прен.* Прикривам.
зализан – 1. Префърцунен. 2. Напълнял, закръглен.
зали́свам се – Унасям се, отклонявам се, отплесвам се.
за́лудо – Напразно, без полза.
залѐпвам – Похлупвам.
залѐпен – Прост, неграмотен, малоумен, глупав.
залѐвав – Глупав, заплеснат.

зали́ощвам – Удрям някому шамар.
за́ман – Винаги, по всяко време, всякога.
замѐцвам – Зацапвам.
замѐквам, отмѐквам – 1. Влача, нося. 2. Присвоявам, крада.
занѐсам се – 1. Залитам. 2. Подигравам се. 3. За кола – поднася се.
зандѐн – Затвор, тъмница.
занѐсен – Отнесен, разсеян.
зани́къде – В никаква посока.
зани́чам – Гледам, вирам се.
заѐждам – 1. Прекалявам, ходя някъде повече отколкото е позволено. 2. *прен.* прелюбодействам.
запедѐцвам – Подкачам.
заперѐствам – 1. Заграждам някому пътя. 2. Искam нещо насила. 3. Загащвам.
запетлѐвам – Закопчавам.
запѐцвам – 1. Закачам, запѐвам при отваряне. 2. Зае́квам, запѐвам се.
запѝням – Запѐвам, зае́квам.
запѝням съ – Опѐвам се, противопоставям се.
запѝщвам, заприщвам – Преграждам вода, река.
за́плес – Разсеян, отнесен човек.
заплѐсвам се, заплесѝням се – 1. Отклонявам вниманието

- си, разсейвам се. 2. Заглеждам се, зазяпвам се.
- запофичвам** – Захвърлям небрежно.
- запращвам** – Тръгвам бързо нанякъде.
- запръжам** – 1. Запържвам ядене. 2. Подпирам.
- запрътък** – 1. Развалено яйце. 2. Старо яйце, от което не се излюпва пиле. 3. *прен.* Недоразвит за годините си човек.
- заптие** – Турски униформен стражар.
- запъзвам се** – Запъхтявам се като ходя бързо или тичам.
- запювам** – Заплювам.
- за̀ран** – Утро, сутрин.
- заранка** – Утре сутринта.
- зарар** – Загуба, щета, вреда, пакост.
- заревам** – 1. Загърлям корените на растения. 2. Покривам с пръст дупка или бразда. 3. Обгребвам.
- зареванье** – Загърляне, обриване.
- зареда** – Редуване при извършване на работа, гледане на домашни животни.
- заръка** – За ръка.
- заръце** – Ръка за ръка (при хоро).
- залиньосвам** – Омазнявам, зацапвам с мазни петна.
- засегам** – 1. Допирам. 2. *прен.* Обиждам, огорчавам.
- засветкам се** – Засилвам се.
- засаека** – Преграда от дървета, камъни.
- застиям** – Застилам, покривам.
- засукан** – Привлекателен, гиздава, спретнат.
- засъзвам** – Засъхвам.
- затакиям** – Затъквам, забучвам; спирам.
- затирвам се** – Затичвам се.
- затискол** – Тапа, запушалка, обикновено от вестник, какалашка, орехова шума.
- затичам** – Пресрещам някого, сварвам някого някъде.
- затлачвам** – 1. Запушвам стиня. 2. *прен.* Забавям, занемарявам.
- затра** – Загубен човек, отнесен.
- затривам** – 1. Загубвам. 2. Унищожавам, съсипвам.
- затъмням** – Затъмнявам.
- зафалям** – Хваля, похвалявам.
- зафатна** – хубава, закръглена жена.
- зафащам** – Захващам, започвам.
- заапвам** – Захапвам.
- зачеквам** – Започвам разговор, внимателно заговарям.
- зачубръснат** – Смахнат, неморален.

зашийòсам – Зашивам небрежно.

за̀що-по̀що – 1. На безценица, за нищо. 2. Отгоре-отгоре, небрежно.

за̀ющен – Занесен, отнесен.

зая̀длица – Заядлив, сприхав човек.

збѝрам – Събирам.

збиротѣк – Тълпа.

зго̀да – Сгода, удобно място или време.

згрю̀а – Имам киселини в стомаха.

здрав̀ата – Силно, много.

здѹ̀ан – Развален, изгнил (за плод).

здѹ̀увам се – Изгнивам, скапвам се.

зевзѣк – Смешник, шегобиец.

зеерѣ – Зърнени храни.

зеетѣн – Зехтин; олио.

зе́йе – Зеле.

зеленя̀ш – 1. Зеленчуци със зелен цвят. 2. Недозрели плодове.

зѣлкя, зелче – Зелка; малка зелка.

зеф – Отвор.

зея – Викам силно, крещя, рева.

зѣмам – Взимам.

зимнѣк – Мазе.

зимòрничав – Който не понася студ.

зимѣска – Тази зима, през зимата.

зинàл – 1. Вика, плаче силно. 2. Стои отворен.

зинàл, поз̀инал – 1. Отворил широко уста. 2. Зяпнал. 3. Алчен.

зѣрка – Малка дупка.

злойàд – Капризен на ядене, без апетит.

зòба – Ям.

зогра̀фин – Художник, иконописец.

зòза – Жена, девойка с леко поведение, която се облича ексцентрично.

золà – Дървесна пепел.

золàва (почва) – Мека за обработване земя. (Вс. Баница има м. Золите).

зор, зòрлем – Насила, принуда, нужда.

зор-замàн – Усилно, тежко време или положение.

зулѹм – 1. Насилие, пакост, поразия. 2. Изнасилване. 3. Грабеж.

зѹ̀рна – Дървен музикален инструмент.

зѣлва – Сестрата на съпруга.

зѣркели – Очи.

зян – Загуба, щета.

зѣпам, дѣ̀япам – Гледам занесено, отнесено, без цел.

ибри́к – Меден или глинен съд с чучурка за поливане при миене.

игра̀орец – Добър играч на хоро.

игу̀мен – Глава на мъжки манастир.

идѝот – Прост, глупав, слабоумен.

иза̀бен – Изхабен.

иза̀йтен – Разхайтен.

избий̀ко̀лец – Нехранимайко.

избу̀швам – Изкъртвам, издънвам.

извѐан – Смахнат.

изветрѐвам – 1. Изпарявам се за течност). 2. Изветрявам. 3. Оглупявам (за човек).

изгъ̀зици – 1. Нетрадиционно, ексцентрично поведение или облекло. 2. Глезотии.

изда̀янвам – Устоявам, издържам.

издимѐвам – Изчезвам, махам се.

издока̀рвам се – 1. Пременувам се. 2. Представям се.

издрѐнквам – Изпросвам, измолвам нещо.

издѐнвам се – 1. Продънвам се (за дъно на съд). 2. Предавам се, злепоставям се (за човек).

изка̀чам – Излизам.

изклѝнчвам – Измъквам се от работа без причини.

изколца̀твам се – Отраквам се, развалям се.

изкору̀бен – 1. Счупен, разбит. 2. *прен.* Негоден, неизползваем.

изку̀квам – Оглупявам.

изкукурѝгвам – Оглупявам.

изкусу̀рвам – Дотъкмявам, довършвам.

изкуфя̀вам – Оглупявам.

изкя̀рвам – Спечелвам.

изла̀ам – Излизам.

изла̀чам съ – Излизам бавно, трудно.

йзлеко – 1. С лекота. 2. Леко, полеко.

излинѐл – Износен, изтъркан, изтънял плат.

излу̀ндзвам се – 1. Изхлузвам се. 2. Измъквам се. 3. С извадена риза от панталона.

излѐк – Балкон, пруст.

измагѐрвам – Нагласявам, натъкмявам.

измѐтам (се) – Изкривявам се, изменям се.

йместо – От място, без да ставам.

измикя̀рин – Слуга, ратай.

изму̀лвам се – Изниквам, появявам се ненадейно.

изму̀толѐвам – Казвам нещо, което не ми се разбира.

изни́чам – Показвам се, поглеждам от някъде.

изни́щвам се – Измъквам се тайно, незабелязано.

изнѐ̀тре – Отвѐтре.

изогла̀вен – Буен, непокорен, с лоши навици.

изотза̀де – Отзад, откъм задната страна.

изпедѐ̀пцвам – Оправям, довършвам докрай, изучавам.

изпѐ̀рквам – Откачвам, полудявам.

изпи́ням – 1. Откачвам се от нещо, измъквам се. 2. Изправям се, опъвам се.

изпо̀лица – Вид аренда, при която половината от добива е за собственика, а другата половина за работника.

изпо̀ртвам – 1. Развалям, похабявам. 2. Провалям.

изпо̀ртен – 1. Развален, повреден. 2. Провален, претърпял неуспех. 3. Покварен, безнравствен.

изпосталѐвам – Отслабвам.

изпра̀скан – Опитен, съвършен.

изпролетѐ̀вам – Доживявам до пролетта.

изпро̀швам – Изкривявам, скъсвам.

изпру̀жвам се – Опъвам се, протягам се.

изпрѐ̀во – Най-напред, преди всичко.

изрѐ̀пчвам се – Пъча се, надувам се, правя се на силен.

изсу̀нвам се – 1. Свличам се, свалям, изхлузвам се. 2. Измъквам ризата от панталоните. 3. Падам.

изсу̀нен – Изхлузен, смъкнат, изгашен.

изтипо̀свам – Представям някого в неблагоприятна светлина.

изтопо̀рчвам се – Заставам ненадейно прав пред някого.

изтрѐ̀пвам (се) – 1. Избивам. 2. *прен.* Преуморявам се от работа или ходене.

изтрѐ̀шам – Изтърсвам.

изтрѐ̀сък – Последното дете в семейството.

изту̀мбвам – Изтърбушвам, изкормвам.

изту̀мбачвам се – Преяждам.

изтъпа̀нчвам се – Изправям се пред някого или пред нещо, за да бъда забелязан

изу̀вам се – Събувам се.

изумѐвам – Забравям, пропускам.

изфиря̀свам – 1. Изветрявам (за течност). 2. Избягвам, изчезвам (за човек).

изцй̀блям се – 1. Побледнявам, изгубвам си цвета, руменината, отслабвам. 2. Ясно, синьо (за небе).

изцифѐл – Отслабнал.

изцѝ́клен – Ококорен.

изчѝ́нчен – Изкривен.

изчегѝ́рвам – Окастрым.

изчѝ́квам – Изкълчвам.

изче́мрѐвам – Бавно пресъхвам, изпарявам се, изчезвам.

изчѝ́шквам – 1. Чушкам (грах, боб). 2. *прен.* Изпъждам, изгонвам.

икиндѝ́я – Надвечер, преди залез слънце.

илѝ́ч – Лекарство.

йлаф – Слаб, болен, слаботелесен.

имѝ́м – Мохамедански духовник.

именѝ́к – Съименник.

инѝ́т – Твърдоглавие, безсмислено упорство поради зла воля.

инѝ́к – Монах, калугер.

интизѝ́п – Вид общински данък за продажба на добитък.

интифѝ́ – Вземам под внимание, съветвам се.

йня – Скреж, замръзнали капчици по дърветата.

йтър – Хитър.

и-у-у-у – Иху, иху-ху - Подвикване на сватби и пристануши, при игра на хоро.

ич – Хич – Никога, нищо.

ичомѝ́к – Ечемик.

иш – Вик за отпъждане на кокошки.

йшкам – Пъдя кокошки.

ишлемѝ́ – Изработка на изделие с материали на клиента.

ищѝ́х – Желание.

йейя – Леля.

йерей – Православен свещеник.

йеромонах – Монах със свещенически сан.

йийяк – Лиляк

Йийяче – Лиляче (село във Врачанско).

йийяв – Лилав.

йок – Не.

кабà – 1. Пълен и отпуснат.
2. Неиздръжлив, нетраен.
3. Мекушав, нестегнат.

кабардисвам – Бухвам, втасвам, шупвам, набъбвам.

кабатлия – Здрав, силен.

кабйл – 1. Възможно е. 2. Съгласен.

кавардисвам – Запържвам.

кавгà – Караница, разправия, шумна свада.

кавгаджия – Свадлив човек.

кадèm, кадемлия – 1. Щастие, сполука, късмет.
2. Човек, който носи щастие, късмет.

кадия – Съдия при мохамеданите.

кадъна – 1. Туркиня, ханъма.
2. *прен.* Жена, която не работи, а живее добре.

кадънка – Червеношийка.

кадърен – Способен.

казà – Околия в миналото.

казàн – Голям бакърен съд, котел.

казмà – Права лопата.

казън – Смърт, наказание.

кайл – Съгласие.

кайш – Колан.

каймàк – Пяна на мляко, кафе.

каймакàм – Околийски управител в Турско.

каймè – Банкнота.

какаяшка – Оронен кочан от царевица.

какичка – Минзухар.

калбалък – Навалица, множество.

калдаръм – Каменна настилка на двор, улица.

калè – 1. Крепост, укрепление.
2. *прен.* Непоклатим.

калѐвра – Плитка кожена обувка.

калѐм – 1. Молив. 2. *спец.* Клонче с пъпка за присаждане.

калѐнза, клѐнза – Детска игра със заострено от двете страни парче дърво, дебела клечка, която се подхвърля и удря с тояжка или малка пръчка. 2. Самото заострено дръвце.

калѐсвам – Каня на сватба, кръщение, празник.

калесàр – Човек, който носи покани.

калидòр – Коридор.

калищàк – Дълбока кал.

ка̀лпав – 1. Лош, негоден. 2. Непочтен.

калпазàнин – Нехранимайко, мързеливец.

калпàк – Мъжка шапка от агнешка кожа.

ка̀лфа – Помощник на майстора.

калѝч – Сабя.

кам, кàма – Къде, накъде.

камà – Двуостър нож.

каманя̀к – Каменисто място.

камàра – 1. Куп. 2. Много. 3. Грамада, натрупани неща на едно място.

ка̀мик, ка̀миче – Камък, камъче.

канарà – Голяма и стръмна скала, зъбер.

кандардѝсвам – Уговарям, скланям.

кандѝлкям се – Клатушкам се.

кандѝло – Стара лампа с фитил.

кандѝсвам – 1. Скланям, съгласявам се. 2. Примириявам се.

кандѝрмà – Уговаряне.

канѝя – Ножница, капия.

канòн – 1. Църковно правило. 2. *прен.* Правило, закон.

ка̀нски – Силно, отчаяно, викам от ужас.

кантариòн – Билка звъника.

капàн – 1. Затворено място. 2. Уред, приспособление за ловене на животни. 3. *прен.* Уловка.

капѝстра – Оглавник за волове, крави, биволи с поводи от желязна верига.

ка̀пище – Езически храм, светилище.

капѝчвам се – Падам от нещо.

ка̀пра – Мястото на возача на файтон.

капсѝзин – Нехранимайко, разбойник.

капѝшка – 1. Дръжка на плодове. 2. Оронен грозд.

ка̀ра – Черен.

караджѐйка – Малка воденица.

каракòнджò – Вампир, тала-
сьм, зъл дух.

карашйк – Смес.

каращйсвам – Смесвам, раз-
бърквам.

карбàям се – 1. Преобръ-
щам се, люлея се. 2. Едвам
ходя.

карнè – Кларнет.

картèл – Съюз, съглашение,
договор.

карък – Без късмет, не му
върви.

касàпин – 1. Майстор колач на
добитък. 2. *прен.* Кръвник,
главорез.

касàпница – 1. Кланица.
2. *прен.* Масово избиване.

каскèt – Мъжка шапка.

ка̀стра – 1. Режа, подрязвам
клони на дърво. 2. *прен.* Ка-
рам се, ругая някого.

кастрòн – Дълбока метална па-
ница.

кат – Етаж.

ка̀та ден – Всеки ден.

катарàга – Подвижна дървена
стълба.

катаясвам – Изтощавам се,
грохвам от умора.

катйл, катйлин – Опак човек,
престъпник, убиец.

кату̀н – Цигански бивак.

кату̀рвам – Събарям.

катъ̀р – Кръстоска между мага-
ре и кобила.

кау̀к – Качулка, островърха
шапка с дълги краища.

кау̀ш – Килия в затвор.

кафтàн – Дълга горна дреха.

кахъ̀р – Грижа, безпокойство.

качàк – Цели изсушени тютю-
неви листа, нарязани в до-
машни условия.

качамàк – Ястие от варено ца-
ревично брашно.

качамйлка – Дървена бъркал-
ка за качамак.

кашмèр – Срам, присмех, поди-
гравка.

кайк – Силен, здрав, издръж-
лив.

квит – 1. Издължен, разплатен.
2. Край.

кво? – Какво?

кебè – Наметало.

кедèр – 1. Повреда, недостатък.
2. Тъга, скръб.

кèжав – Слаб, мършав.

кèкав – Слаб, незакален.

кèкам – Ходя по голяма нужда
(за дете).

кèла – Засъхнала рана.

келемè – 1. Запустяла нива.
2. *прен.* Лош, безотговорен
човек, негодяй.

келеметòр – Паплач, сган,
бедняци.

келепър – Печалба, облага, из-
года.

келеш – 1. Негодник, презрян,
недостоеен човек. 2. Дребен
на ръст.

кемане – Цигулка.

кенар – 1. Край, ивица на плат.
2. Надлъжна ивица от друг
цвят или друга, по-дебела
прежда в платно.

кенѐф – Нужник (външен кло-
зет).

кентра – 1. Панта за врата или
прозорец. 2. *прен.* Заядлив
човек.

кепазя – Срамя, безчестя.

кѐпе – 1. Войнишка шапка.
2. Барета.

кепчѐ, кипчак – Меден съд с
дълга дръжка за вода и дру-
ги течности.

керван – Върволица от камили;
от коли.

керемѝда – изпечен от глина
покривен материал.

керлѝвам се – Шегувам се.

кѐсим – Общо, едно на друго,
всичко заедно.

кесимтия – Шега.

кеским, кескйн – Лют, силен.

кестерме – Направо, на пряко,
безогледно, наопаки.

кетап – Книга, писание.

кеф – Удоволствие, добро на-
строение.

кехай – 1. Селски глашатай.
2. Главатар на овчари.

кѝам – Кихам.

кибѝк – 1. Наблюдаващ играта
на табла, карти. 2. *прен.* Не-
работещ.

кибритлия – Сприхав.

кивра – Плача, цивря.

кѝек, кѝяк – 1. Дърво забиенена
барабан. 2. Стрела на кантар.
3. *прен.* Неподатлив, несго-
ворен.

кикѐрча се – Разкрачвам се не-
прилично.

кикимѝра – Грозна, неприятна
жена.

кикѝтя се – Смея се силно и не-
прилично.

кѝна – Късам.

кинжал – Кама, сабя.

кираджѝя – 1. Превозвач на
чужди стоки. 2. Наемател.

кирѝя – 1. Наем, заплащане за
наето помещение, земя, пре-
воз и др. 2. Превоз на чужди
стоки.

кирпѝч – Непечена, сурова
тухла.

кича се – Гиздя се, обличам се
хубаво.

кѝша – Продължително дъж-
довно време.

кладенец, кладенче – Чешма,
чешмичка.

кламбѹчкам – Разплискам, разклащам течност.

кла̀повци – 1. Домашни чехли.
2. Подпетени обувки за ходене из двора.

кла̀пча – Разклащам течност в съд.

клѐкав – Мършав, слаб, болнав.

клеку̀цам – Куцукам.

клѐпам – Вървя бавно, едва-едва, последен.

клѐпаре – Стари безформени обувки, които се носят из двора.

клепа̀рест – Човек с големи и клепнали уши.

клѐфам, клефу̀цам – Куцукам, ходя бавно.

кличоря̀к – Сухи съчки или трески.

кли́мам – Кимвам в знак на съгласие.

климйя́ – Дърво за заклинване на каруца или волска кола.

кли́нча – 1. Студувам, мръзна.
2. Кръшкам от работа.

клир – Духовенство.

кли́сав – 1. Суров, недопечен хляб. 2. Лепкава, глинеста земя.

клиса̀р – Църковен слуга.

кло̀пам – 1. Хлопам, тропам, чукам. 2. Издавам особен звук (за кокошка, квачка).

клопатѐр – Кован звънец за добиче.

клопонѝдсвам – Непрекъснато хлопам.

клѣ̀бѐ – Кълбо.

клѣ́йща – Влакнестата част от стъбло на коноп.

клѣ́чник – Кълцало.

кльопа̀чка – Голямо ядене, лапане.

кльо̀щав – Слаб, мършав.

клювни́ца – Клюн, човка.

клюп – Илик.

кльо̀са – Капан от железни дъги с пружини.

кльо̀цам – Кълва.

ко̀бвам се – Появявам се, показвам се.

кобу̀р – Кожен калъф за револвер.

ковѐр, кувѐр – Килим, ковчор.

когй? – Кога? Когато.

коджа̀ – Доста, много, голям брой.

коджа̀мити – Доста голям.

кодѐш – Шега, подигравка.

койѐ? – Кое? Което.

ко̀кили – Крака.

ко̀ко – Яйце (детско название).

кокѐла се – Опулвам очи.

кокѐря се – Перча се, гордея се, пъча се.

кола̀й – 1. Начин, средство.
2. Лесен способ, леснина.

кола̀к, кола̀че – Кравай; малко кравайче.

кола̀стра – Първото мляко след раждане.

колѐдвам, колѐдѹвам –
1. Участвам в коледарска дружина. 2. *прен.* Наказвам.

колендрò – Билка, която мирише особено след градушка.

колесàр – Малка кола с две или четири колела, теглена на ръка.

ко̀лец – Кол.

ко̀лик, -а, -о, -и – Колко голям, какъв по размер.

ко̀мбус – Пържен лапад с яйца.

комàт – Къшей хляб.

комбилизòн – Комбинезон, дамско бельо.

ко̀мка – Причастие.

комшѝя – Съсед.

комшу̀лѹк – Съседство, врата между дворовете.

конàк – 1. Околийско управление в Турско. 2. Къща за отсядане.

кòнгерица, кòнджурица – Висока, слабовата жена.

кòндика – 1. Правилник, устав, летописна книга на църква, манастир. 2. *прен.* Сметка, план.

конд̀исвам – Отсядам, спирам се.

кондурд̀исвам – Поставям.

конòщип – Попово прасе.

кòнтра – Против, срещу.

конт̀узвам – Удрям, наранявам, натъртвам.

конф̀уз – Мъмрене, посрамване.

копанàр – Майстор на копани.

копàня – 1. Разлат дървен съд за месене на тесто. 2. Дървено корито за хранене на животни.

кòпиле – Извънбрачно дете.

кòпрец – Копър.

коп̀тòр – 1. Схлупена колиба.
2. Малка схлупена къща.
3. Пещ за печене на тухли.

корàв – 1. Твърд. 2. Със силен характер, не се трогва лесно (за човек).

корд̀ела – Панделка.

кор̀ия – Малка гора, горичка.

кор̀уба – Дънер, хралупа.

косàтник – Накит за глава от плитки с мъниста и монети; плитка.

кòсер – Назъбен градинарски нож.

кòскоджà, кòскоджàмити – Колко голям, много голям.

кòстеница – Костенурка.

кòткам – Забавлявам, грижа се, бавя, записвам някого.

котлѐнѝя – Малка котленичка за храна.

кòфчег – 1. Сандък за дрехи. 2. Погребален сандък.

кòцѝкар – Женкар, развратник.

кòчина – 1. Помещение за свине. 2. *прен.* Разхвърляни вещи в стая.

кочияш – Човек, който кара файтон, каляска.

кошлѐ – Малък кош.

кощѝлка – Костилка.

кощр̀амба – Груба, отпусната жена.

кра̀ишник – Къс, парче от края на хляба, питата.

краля̀бам се – Едвам ходя, клатушкам се.

крат̀у̀на – 1. Тиквовиден плод. 2. *прен.* Глава.

краченя̀свам – Изморявам се.

кр̀еам – Кашлям.

кр̀едит – Давам на заем, дове-
рявам.

крет̀ен – Слабоумен, изрод,
идиот.

кр̀еѝк – Крехък, чуплив.

кр̀ея се – Смея се весело и на
висок глас.

кр̀иво-л̀ево – Как да е, горе-
долу.

кривонд̀ел – 1. Криво дърво. 2. Куц човек.

кр̀ина – Мярка за зърнени храни.

кромпѝл – Картоф.

крондѝл – Остатък от перата
на птица при оскубването ѝ.

кроснò – Част от домашен тъ-
качен стан, дебело обло дър-
во, на което се навива осно-
вата или изтъкания плат.

кр̀упа – Голяма буца каменна
сол.

кр̀ѝжа – Кир, нечистотия от
пот по тялото или дрехите.

кр̀ѝжав – Нечистоплътен, не
умит човек.

кр̀ѝкам – Пия, напивам се.

кр̀ѝкамб̀ар – Разбъркано, раз-
хвърляно, неподредено.

кр̀ън – Със счупен рог.

кр̀ъндѐл – Вретено с отчупен
врѝх.

кр̀ънѝям – Настоятелно моля
някаго за нещо.

кр̀ъп – Къс.

кр̀ъп̀е – Малка кърпа, кърпич-
ка.

кр̀ъп̀ел – 1. Късо и дебело дър-
во за бой. 2. Цепеница, сце-
пено дърво за огрев.

кр̀ъп̀ийкож̀у̀х – Есенен минзу-
хар.

кр̀ъст̀ато – С кръстосани крака.

кр̀ъст̀ач̀ка – Приспособление
от кръстосани къси летви за
притискане на зеле, туршия.

кр̀ъст̀ѐц – Купчина подредени
на кръст снопи на нивата.

крѣстник, крѣстница – Кумовете на сватбата, които след това кръщават децата им.

крѣшкам – 1. Скривам се. 2. Избягвам поети задължения.

крѣшкѣч – Мързеливец.

крѣшнѣк – Човешки орган – кръст.

кѣтитор – Основател, дарител на църква, манастир.

кукѣвам – Водя самотен живот.

кукурѣз – Царевича.

кукурузлѣк – Царевичак.

кукурузѣнка – Стѣбло от царевича.

кулен – Царевичен кочан със зърната.

кума, кумѣ – Каня.

кума се – Чудя се, замислям се, каня се.

кумѣц, кумѣца – Младоженците на сватбата, на които кумуват кръстниците.

кундурджѣ – Обущар.

кунка – Рѣчичка (за дете).

купел – Съд за кръщаване на деца.

купѣн – Купа сено или натрупани на камара снопи за вършитба.

курбан – 1. Обредна чорба с току-що заклано животно, оброк. 2. *прен.* Жертва, обикновено невинна.

курва – Развратна жена.

курварин – Развратен мъж.

курдѣсам – 1. Навивам часовник. 2. Разполагам, нагласявам, натѣкпявам.

курдѣсам се – Разполагам се, сядам удобно.

курѣшка – 1. Изпращане на птица. 2. Твърд секрет от носа.

курназлѣ – Горделив, дързък.

куртолѣсам се – 1. Избявам се, отървавам се. 2. Умирам.

курфѣ – Грѣда на покрив.

кусам – Ям, гребя с лѣжица.

кустра – Подбуждам, подстрѣкавам.

курсур – Недостатѣк, вина, грѣшка.

кутам – Крия.

кутел – 1. Дървена гребалка. 2. Мярка за зърнени храни.

кутѣшка – Кутийка.

кутѣ – Като.

куфѣлница – Глава.

куфер – Куфар.

куцѣз – Човек без късмет, неудачник.

кучѣндѣдо – 1. Домовладика. 2. *прен.* От древността, от старо време, отдавна.

кушѣ – Надбягване с коне.

къ, къ тѣка – Как, как така.

къдра – Нагласям нещо.

къдѐлка – Къделка вълна.
кър – Поле, ниви, равнина.
кърджалии – Полски разбойници през XVIII и началото на XIX век.
кърлюк – Вид скален орел.
кърчак, крѝчак – Голяма стомна.
късак – Къса горна дреха.
късмѐт – Благополучие, щастие, съдба.
кът – Недостатъчен, малко.
кътам – Крия нещо, скатавам, съхранявам.
къч – Ритник от кон, магаре със двата задни крака.
къшмѐр – Резил, присмех.
къоам – Карам се, навиквам.
къопав – Куц.
къорав, къорчо – Сляп.
къорлук – Подигравка.
къорсокак – 1. Задънена улица. 2. *прен.* Безизходица.
къорфишѐк – *прен.* Блъф, измама.
къос – Кос.
къосав, къосѐ – Мъж, на когото не никнат брада и мустаци.
къостерица – Неочегарена тояга.
къошѐ – Ъгъл.
кюлаф – 1. Островърха шапка, прикачена на ямурлук.

2. *прен.* Скроя кюлафа – изигравам, измамвам.
кюмбѐ – Ламаринена печка за готвене и отопление.
кюмѐ – Стадо.
кюмър – Каменни въглища.
кюнец – Тръба от печката към комина.
кюп – 1. Пръстен съд, делва. 2. Клюп, илик.
кюса – Клюса, вълчи капан.
кюскам – Бутам, удрям с глава.
кют – 1. Без връх (за дърво). 2. Без рога (за животно).
кютам си, кютя – Трая си, мълча си, кротувам.
кютѐк – Бой.
кютук – 1. Дънер. 2. Долният край на тояга. 3. *прен.* Мълчалив, инат.
кюцам, клюцам – Кълвя.
кюч – Ключ.
кючѐк – Вид ориенталски танц.
кякам – 1. Крещя, гракам (за птица). 2. Викам (за човек).
кяр – Печалба, облага.
кяра, кяря – Получавам печалба, облага.
кяфам – 1. Лая (за куче). 2. *прен.* Карам се високо, бърборя безспир. 3. *прен.* Ходя насам-натам.

лааса, лазда – Като че ли, струва ми се.

лабав – Хлабав. 1. Недостатъчно стегнат. 2. *прен.* Отпуснат, мекушав човек. 3. *прен.* Несигурен.

лавица – Полица, рафт.

ладовйна – Хладина.

Лазар – 1. Лазаровден. 2. Обичай лазаруване.

лазарник – *прен.* Година от живота на човек.

лазя – 1. Пълзя. 2. Движа се бавно.

лайкучка – Билка лайка.

лайнар – Крайно презрително отношение към някого.

лаком – 1. Човек, който яде и пие прекалено много. 2. Алчен, ненаситен.

лакърдия – 1. Дума, приказка, шега. 2. Продължителен разговор.

лакът – 1. Средната става на ръката. 2. Мярка за дължина на домашна тъкан – от лакътя до пръстите – около 65 см.

лаладжия – Смешник, бърборко, шегаджия.

лалугер – Полски гризач.

ламба – Газена лампа.

ламер – 1. Отнесен, завеян човек. 2. Неумеятен, неспособен.

ламтѐж – Силен стремеж към нещо, алчност.

ламтя – Силно желая нещо.

ламя – 1. Чудовище. 2. *прен.* Ненаситен човек.

ланец – Верижка на часовник.

лани – Миналата година.

лападец – Лапад.

лапам – Храня се бързо на големи хапки.

лапацало – Бърборко, дърдорко, пляпало.

лапнийшаран – Глупак, хапльо, заплес.

ластър – 1. Крехък лозов израсък. 2. Издънка на дърво.

латинец – Католик, кръстоносец.

латинка – Цвете.

лаф – Дума, приказка, слово, разговор.

лафа – Водя лек, приятен разговор.

лафмуабет – Лек, приятен, забавен разговор.

лашкам – Бутам, отмествам със сила.

леб – Хляб.

левàк, левогàр – 1. Човек, който работи повече с лявата ръка. 2. *прен.* Несръчен, калпав.

левèнт – Юнак, здравеняк, силен млад мъж.

левòсвам – Удрям, бия.

левоу̀ст – Човек, който говори много или неприлични неща; плещи.

лежàчка – Лежане, мързелуване.

лèза се – Хиля се, плезя се.

лèка-полèка – Бавно, постепенно, неусетно.

лекè – 1. Петно от изцапано. 2. *прен.* Срам, позор, укор. 3. Долен, нахален човек.

лековèрен – 1. Наивен, лекомислен, прекалено доверчив. 2. Вятърничав, несериозен.

лèлее – Израз на учудване.

лèмав – Болен, недъгав, непохватен

лембизия̀, лимбизия̀ – 1. Неустойчив, стар, калпав. 2. Некачествен уред, предмет или стока, които се повреждат лесно. 3. *прен.* Шашав, ненормален човек.

лèндза се, лèндзя се – Смея се на глас, усмихвам се широко, глезя се.

лепèж – Мазилка за стена.

лèпка – 1. Растение с лепкаво стъбло. 2. *прен.* Натрапник, досадник.

лèпта – Малък паричен дар.

лèса – 1. Подвижна преграда от преплетени клони за различни стопански цели. 2. Хоро – хванати за раменете.

лет – Лят, получен чрез леене.

лèтва – Дълга и тясна дъска.

лèто – 1. Лято. 2. *ср. книжовно* – Година.

лèтоска – През миналото или бъдещото лято.

лèтошен – Който се отнася до миналото лято.

лèфтерен – 1. Лек, удобен, свободен. 2. Паянтов, нестабилен.

леш – Мърша.

лйба – Обичам, любя.

либидè – Елече.

либòвник, либòвница – 1. Обичани, любими или любещи мъж/жена. 2. Мъж/жена, които имат извънбрачна връзка. 3. Любовчий.

ливòсвам – Замазвам.

лйгльо – Превзет, несериозен.

лйжа – Ближа.

лймба – Къдрица над челото.

лйнгам – Храня се бавно, малко, без апетит, насила.

лйо (ми е) – 1. Странно ми е.
2. Липсва ми.

лис, олисял – Плешив, оплешивял.

лисò – Животно с бяло петно на челото.

лйсвам – Плисвам.

лискà – Малко парче, тънка плочка сапун.

лисняк – Куп от изсечени, изсъхнали и наредени клони с листа за храна на добитъка през зимата.

лисүгер – Мъжка лисица.
2. прен Хитрец.

лит – 1. Тънък, рядък, прозрачен (за плат). 2. Без орнаменти (за плетка).

литак – Сукман от женската носия.

лйтра – 1. Ритла на волската кола. 2. Мярка за питиета – 100 драма или ¼ ока.

лицерна – Люцерна.

лобүт – Бой, пердах като наказание.

лова – Ловя, хващам.

лой, лден – Сурова или претопена тлъстина от домашно животно; направен от лой.

локам, лоча – Пия (като животно).

лочник – Каменно или дървено корито, в което се сипва храна на свинете.

ломòтя – 1. Говоря или казвам нещо неясно, неразбрано.
2. Бърборя.

лопам – Хлопам, тропам.

лопàта – Инструмент с дълга дръжка, с който се гребе, рине, бърка.

лудорйя – 1. Пакост. 2. Палавник, немирник.

лумборòсвам се – 1. Лутам се, въртя се напразно, безцелно насам-натам,. 2. Шегувам се.

лүмкам – Удрям по железен предмет, тенекия и др.

лүпам – Удрям, тупам, блъскам, бия.

лүчник – Питка, напълнена с лук, месо, подправки. (Зелник – с плънка от зеле; тиквеник – с тиква, което е различно от баница с тиква).

лџзгавица – Поледица.

лџзгам се – Плъзгам се, подхлъзвам се по леда.

лъкà – 1. Кривина, място, около което извира река. 2. Място за паша; поляни, зеленчукови градини.

лъцам, лџчкам – Хълцам.

лъча – Разделям, отделям.

льòльо – Простоват, глуповат и неоправен мъж.

любенйца – Диня.

люòкам – Удрям, пляскам.

лѳота се – Сърдя се, ядосвам се.
лѳошкам се – Люлея се, клата
се насам-натам.

лѳоща – Отделям, махам, очист-
вам лѳспата, кожата, кората
от нещо; беля, лѳпя.

ма – Обръщение към жена.

маа̀лѳя – Дървен уред за пре-
дене на кълчища.

маалѳ – Махала.

ма̀ам – 1. Махам. 2. Преда къл-
чища. 3. *прен.* Бия.

маамурлѳя – Махмурлия –
1. Недостатъчно изтрезнял.
2. Сънен.

маанѳ – Турска песен или ме-
лодия с извивки.

маанѳ – Недостатък, кусур.

маа̀нѳе – Превда.

ма̀гер – Манастирски готвач.

магѳря, магѳрвам – 1. Опра-
вам нещо. 2. Майсторя.

магѳя -1. Заклинание и обреди.
2. Вълшебство, чародейство.
3. Чудо.

магѳ̀свам – 1. Правя магия.
2. Омайвам, очаровам, въз-
хищавам.

мадж̀ари – Унгарци.

мадж̀ун – Петмез, гъсто сва-
рен сладък сироп от захарна
трѳстика.

мажд̀рак – Бойно копие.

мажд̀рѳкам – 1. Гоня, споди-
рям, хуля. 2. Тормозя, измѳч-
вам.

ма̀зало – Нещо смачкано, изпо-
чупено, похабено.

мазѳ – Зимник, изба.

ма̀зня се – 1. Подмазвам се,
сервилнича. 2. Лицмеря,
преструвам се.

ма̀йкѳша – Дѳщеря, която
много прилича на майка си.

ма̀йна – 1. Майчина. 2. Лека
ругатня.

ма̀йѳя – Майка.

майт̀ап – Духовита закачка,
шега, подигравка.

майт̀апѳия – Шегаджия.

ма̀ѳя ма – Ами, как не.

мал – 1. Малѳк. 2. Добър, до-
бро, хубаво. „Не е мал“ – не
е добър, не го бива.

ма̀ле – Обръщение към майка.

ма̀ле-е-е – Израз за учудване.

ма̀лкочѳко – Малко, мѳничко.

малокр̀вен – Анемичен.

ма̀лтер – Хоросан.

мàмица, мàмка – Умалително от мама в ругатни и псувни.

мàмя – 1. Лъжа. 2. Примамвам. 3. Изневерявам.

манà, манъ – Болест по лозята.

манàра – Брадва.

манàф – Малоазиатски турчин.

мангàн – Плитък метален съд за отопление чрез разгорени въглища.

мангасàр, мàнго – Обидно название на циганин.

мангафъ – Хрема.

мандàло – Заклучалка за врата.

мандахèрцам се – Движа се бавно, лениво насам-натам, разтакавам се.

мàнджа – Ястие, ядене.

манджия – Капризен, придирчив човек.

мандрèсам – 1. Движа насам-натам. 2. Клатя се. 3. *прен.* Нахоквам, карам се, отъмщавам.

мàнко – Малко (за количество).

мантò – Горна дамска дреха с широки ръкави.

маньòсвам – Попарвам, осланям, поразявам от мана.

мàраба – Поздрав, здравей.

марангòз, марангозчийя – Дърворезбар.

мараня – Трептящи въздушни вълни от жегата.

мàре – При обръщение.

мародèр – Грабител.

мартàки – Тънки греди за строеж.

масàл – Анекдот, приказка с вулгарна отсянка.

маскарà – Безсрамник, безочлив, безобразник.

маскаря – Срамя, позоря, безобразнича.

масрàф – 1. Разноски, разходи. 2. Затруднение, усилие.

масрафлия – Разточителен.

масур, масурче – 1. Цев за навиване на прежда при тъкане. 2. Висящи къдрици коса.

мàтерка – Манерка.

мат и маскарà – Вж. Маскара.

мàторец – 1. Овен за разплод. 2. *прен.* Стар ерген.

махмурлук – Главоболие, неразположение след напиване.

мац, мац – Повикване на котка.

мàцам – 1. Цапам. 2. Боядисвам, рисувам небрежно, как да е. 3. *неодобр.* Белосвам се, червосвам се.

мачè – Коте.

мàчка – Котка.

мачòк – Котарак.

мàшалла – Браво.

мàщерка – Билка със силен дъх, бабина душица.

мàщеха – Несъщинска майка, втора жена на бащата.
2. *прен.* Враждебно, без грижа отношение към някого.

мàя – 1. Фабричен квас за хляб.
2. Греда от покривна конструкция.

мàя се – 1. Разтакавам се.
2. Разпилявам се. 3. Бавя се, залисвам се, губя много време. 4. Чудя се, размишлявам.

мeгдàн – Площад, широко празно място.

медовìна – Спиртно питие от мед.

медùн – 1. Мечок. 2. *прен.* Пълен, едър мъж. 3. *прен.* Сърдит, навъсен човек.

меелèm – Мехлем, мас за рани.

междà – Граница, синур.

мекерè – Подлизурко, подлец.

мекишàр – Кротък, мекошав човек.

мèлез – Рожба от кръстосване на две породи или раси.

мèлица – 1. Уред за обработка на коноп, лен. 2. *прен.* Човек, който говори много и бързо.

мèлям, мèям – 1. Стривам зърнени храни на брашно.
2. *прен.* Говоря много бързо и безсмислено.

мèня се – Сменям се, променям се.

мèне – Мен.

мèнта – 1. *същ.* Растение. 2. *гл.* Лъжа, мамя.

мèнтраджия – Лъжец, измамник; несериозен човек.

мерà – Свободна общинска земя за пасище.

мерàк – Силно желание, страст.

мерджелèе ми – Премрежват ми се очите.

мерудìя – Магданоз.

месàл – 1. Тъкана покривка, с която се завива омесен хляб да втасва или изпечения вече хляб. 2. Вълнена домоткана покривка за софра или за маса.

мèсечина – 1. Луна. 2. Лунна светлина, времето, когато луната грее.

месопùст – Запоставане, заговяване от месо.

мèсто – Всеки имот (нива, лозе).

мèтам – Мятан, хвърлям.

мèтам се – Приличам на някого.

метàн – 1. Поклон. 2. *прен.* Прекалена почит с користна цел, раболепие.

метил – Паразит в черния дроб на добитъка.

метòх – Дом за монаси от голям манастир.

метийàв – Метияв, болен от метил.

меур – Мехур.

меурец – Пашкул, обвивка на копринената буба.

механà – Кръчма.

мèцам – Говоря нечленоразделно.

мечèt – Джамия.

мèшам – 1. Смесвам. 2. Преча.

мèшам се – Намесвам се, бъркам се.

мешйн – Обработена кожа.

мешйна – 1. Корем 2. Мях.

мйгар – Нима.

мйжав – 1. Късоглед. 2. Малък, слаб.

мижитурка – 1. Дребнав, незначителен, плах. 2. Шушумига.

милозлив – Милостив.

миндèр – Тесен одър край стена, покрит с черги и възглавници, където се сядат или лежат.

мйнджурица – Хитруша.

миней – Книга с църковни четива.

мирàс – Зестра, имот или наследство от родителите на жената.

мирò – Светено благовонно масло за християнски църковни обреди.

мирòсвам – Миропомазвам.

мискйн, мискйнин – Негодник, развратник, отвратителен лош човек.

мистрийя – Зидарски инструмент.

мйткам – Скитам се насам-натам без работа, безцелно.

мйтра – Златна корона на висш духовник.

мишкұвам – Търся, ровя.

Младенци – Празник Св. 40 мъченици.

млàка – Мочурливо място.

млàта, млàтя – 1. Бия, удрям. 2. Бруля плодове от дърво.

млèко – Мляко.

млèнина – Грубо смляна зърнена храна.

млòго, млòжко – Много.

млъкйням – Спирам да рева, млъквам.

млъча – Мълча, не говоря.

моабèt – Приятен, дружески разговор.

мокàнин – Влашки пастир.

молèпсан – Заразен.

момчурляк – Голямо момче.

мор – Заразна смъртоносна болест, от която умират повече брой хора или животни в дадена област.

мòрав – Виолетов, теменужен, лилав.

морàва – Място, покрито с младата зелена трева.

мòрда – Муцуна, мутра, лице.

мòре - Абе, обръщение за усилване на заплаха, закана или възражение.

мòрен – Уморен.

мòтам се, мòткам се – Бавя се, мотая се.

мотовйлкя – Мотовилка, приспособление за намотаване и опъване на прежда.

мотиявица – Бъркотия.

мотоява се – Разтакавам се, мотая се.

мочур, мочурище – Блатисто място.

мошеник – Измамник.

мòщи – 1. Изсъхнало тяло или останки от тялото на светец.
2. *прен.* Мършав, сух човек.

мраныйкам – Мъркам (за котка).

мранячкам, мрънячкам – Мяукам.

мръ – Мра, умирам.

мръва – Давам нещо малко по малко.

мръдам – 1. Мърдам, шавам.
2. Движа се, отивам някъде.
3. Полудявам.

мръзелив, мръзльо – Мързелив; мързеливец.

мръзеш – Мързел.

мръзна – Студувам.

мръкия се – Смрачава се, стъмва се, мръква се.

мръкиняло – Привечер, мръкване.

мръляв – Изцапан, нечист.

мрънкам – 1. Говоря или чета неясно, неразбрано. 2. Мърморя, мотолевя. 3. Продължително хленча пред някого за нещо.

мръсник – 1. Нечистоплътен. 2. Който върши неприлични, срамни или непочтени неща.

мръся – 1. Замърсявам. 2. *прен.* Петня, позоря, скверня.

мрътвило – 1. Пусто място. 2. Усойно място. 3. Мочурливо, неплодородно.

мръцина – Умряло животно, без да го заколят.

мръша – Мърша.

мръшав – Мършав, слаб.

мұа – Муха.

мұам – 1. Бода, муша. 2. Пия, храня се набързо, наведнъж.

музовир – Интригант, клеветник, подлец, клюкар.

музовирлък – Подлост, интригантство.

мукава, мукавѐ – Дебел картон.

мұле – 1. Приплод от кобила и магарешки жребец. 2. *прен.* Глуповат, глупав човек.

мұндза – 1. Лице, физиономия. 2. Издадени напред устни. 3. Намръщен, сърдит човек.

мурабѐ – Война, бой.

мурафѐт – Умение, майсторство, изкуство, сръчност.

мѹся се – Мръщя се.

мускà – Талисман.

мутвàк – Кухня в селска къща, готварница.

мутафчий – Майстор козинар.

мѹтра – 1. Грозно, неприятно лице. 2. Гримаса, физиономия.

муулѹзин – Мързеливец.

мѹфта – Безплатно, даром, често с нахалство.

мѹфтаджия – Използвач, авантаджия.

мѹхльо – Възглупав, стеснителен, безличен човек.

мухтàр – Селски старейшина, кмет.

муцѹна – Уста и лице.

мѹша, мѹшкам се – 1. Бода, ръгам. 2. Вкарвам, пъхам се. 3. Завирам се, провирам се между хората.

мушкà, мушкѐ – Мушкато, цвете.

мушморѐк – Хитрец, скрит, потаен човек.

мушѐк – Вътрешната част на стъбло.

мущория – Клиент, редовен купувач.

мъждѹв, мъжделив – Свети слабо, неясно.

мъждѹкам – 1. Едвам свети. 2. *прен.* Проявявам слаби признаци на живот и дейност.

мъзгà – 1. Сокът под кората на дървото. 2. *прен.* Жизнени сокове, буйна кръв и младост.

мѹмла – Говоря неразбрано.

мѹкна (се) – 1. Влача, vleka. 2. Нося с усилие, с мъка. 3. Движа се трудно, бавно, едвам.

мѹна – 1. С мелица (мъначка) отделям влакната от паздера на коноп, лен. 2. *прен.* Бия.

мънàчка – Мелица, уред за мелене на грѣсти (коноп).

мѹничѹк – Малък.

мѹнкям – 1. Мънкам, говоря неразбрано, неясно. 2. Говоря несмело и запънато, заеквам.

мърдà – 1. Немарлив, негоден за нищо. 2. Бавен, мързелив, несръчен.

мѹцам – Издавам звук без да си отварям устата.

мѹчнотия – Трудност, затруднение, пречка.

мѹши – Маша.

мюдѹрин – Управител на околия в Османска Турция.

мязам – Приличам.

на – Ето, вземи, заповядай.

наа̀кам – Насирам, посирам (за дете).

наа̀лос – Напразно.

наа̀мвам – Взимам, награбвам.

наба̀дам – 1. Набождам. 2. Ранявам с нещо остро. 3. Ям, лапам.

наба̀йвам – Набавям, доставям, снабдявам.

набѐждам, набежда̀вам – Наклеветявам.

набѐден – Несправедливо обвинен.

наби́т – 1. Гъст, плътен. 2. Натъпкан, утъпкан. 3. Здравео, мускулесто тяло. 4. Натъртен.

наблѐгам – Настоявам, подчертавам.

наблизо – Много близо.

набо́р – Връстник.

набрѐже – Набързо.

набрѐдалкя – Част от тъкачен стан, където се слага и движи бърдото.

набѐбвам – Издувам се, увеличавам обема си.

набѐкан – Натъпкан.

нава̀ждам – 1. Превивам. 2. Изваждам. 3. Напоивам.

нава̀йям – 1. Наклонявам на- страни. 2. Започвам да сли- зам, да се спускам. 3. *прен.* Работя усилено.

на̀вално – Стръмно, наклоне- но.

навѐевам – Навяхвам, изкълч- вам.

наверѐв – Накриво, напъряко.

на̀вес – Сушина, сайвант.

навѝйяк – 1. Купа сено. 2. Се- ното върху трирогата дърве- на вила; навиляк.

навла̀чам се – 1. Обличам се с много дрехи. 2. Влизам, вмъквам се.

на̀влек – Неканен и нежелан гост.

наврѐвям се – Тръгвам наня- къде.

наврѐтам се – Намирам се, на- глеждам, обикалям наоколо.

наврѐх – 1. На върха. 2. На са- мия ден.

наву̀ща – Квадратни парчета дебел вълнен плат, които се навиват на краката под ко- ленете при носене на църву- ли.

нага̀ждам – Нагласявам, прис- пособявам.

нагажда̀ч – Подмазвач.

нагв`арвам се – Цапам се, измърсявам се.

наг`извам – 1. Пропивам се от влага, вода. 2. Намокрям се, наkisвам се.

нагимдж`авам – Набъбвам от вода, напоявам се обилно.

наглава – Справям се с упоритостта на някого.

нагл`асен – Подреден, натъкмен.

нагн`итам – Тъпча здраво, натъпквам.

на голем`о – Важнича, пъча се, държа се горделиво.

нагр`ибам – 1. Гребам много, доста. 2. Ям лакомо.

нагр`ъб – По гръб.

нагр`ъчвам – 1. Смачквам. 2. Притискам, натискам.

нагр`ъчен – Набръчкан.

нагуг`ушвам се – Навеждам се, нагръбвам се, притискам се.

наг`вам – 1. Сдиплям, надиплям. 2. Лапам, ям лакомо.

наг`чкани – Наблъскани един до друг.

нада`м се – 1. Надявам се. 2. Чакам, очаквам.

надв`аршкам – Изпреварвам.

над`ве – На две.

над`ве-на`три – Набързо, небрежно.

над`вечер – Привечер.

надв`ивам – Побеждавам.

над`евам – Набождам, слагам, нанизвам.

над`еквам – Нахоквам, навиквам.

надел`евам – Побеждавам.

над`есно – На дясно.

надж`асквам – Напълвам догоре.

надз`аде – Назад.

надз`имам – Вземам повече, отколкото трябва.

надзр`там – Надничам с любопитство.

на`дл`го – По дължината, на дълго.

надл`ж – На дължина.

над`оле – На долу.

надр`ъдзан – Докачлив, грубоват, смахнат.

надр`ънд`арвам се – Тръгвам изведнъж нанякъде.

на`дница – Възнаграждение за един ден работа.

над`увам се – 1. Напълнявам. 2. Гордея се. 3. Сърдя се.

над`умквам се – Натъпквам се, преяждам.

надунд`арвам се – Надувам се, сърдя се.

над`ъан – Надъхан.

на`едно – Заедно.

наедн`о – Постоянно.

нае`жвам се – 1. Настръхвам. 2. Сърдя се.

на̀есен – През есента.

нажѣмбен – Нащърбен, с отчупена или изкривена част.

на̀зе – Нас.

на̀земи – На земята.

на̀зиме – През зимата.

назландѣсвам се – Каня се, колебая се, противя се, не се съгласявам продължително.

назѣрвам – Принуждавам, заставям, насилвам.

найя – **нахия** - 1. Област, община в Османска Турция. 2. Близка околност, поречие.

найначе – В друга посока, по друг начин.

найвам – Наливам.

на̀име – На име, с името.

накамѣрвам – Натрупвам, правя на камара.

на̀кит – Украшение.

наковѣлня – Железна подложка, на която изковават желязо и железни предмети.

накѣнтвам се – Обличам се хубаво, нагиздвам се.

накѣтвам се – Размножавам се, развъждам се много бързо.

накрѣк – Стоешком.

на̀криво – 1. Не в права посока, а с отклонение в страни. 2. *прен.* С лошо око.

на̀крѣст – Кръстосано.

накукушѣнвам се – 1. Напервам се. 2. Настрѣхвам от студ. 3. Наежвам се.

накѣп – На едно място, вкупом.

накѣсо – Накратко.

налѣтам – 1. Налитам, попадам на нещо. 2. Стремя се към нещо, което предпочитам.

налѣдничав – Леко луд, не е с всичкия си, смахнат.

налѣзвам, налѣндзвам – Нахлузвам, навличам.

на̀лче – Дъговидно плоско железце, с което се подковават обувки.

на̀лѣми – Дървени чехли само от ходило и каишка.

налѣосквам се – Напивам се.

намѣавам се – Нахранвам се добре, до насита.

намалѣвам – Намалявам.

намѣра – Съдба, както се случи.

на̀мерки – Както дойде, както се случи.

на̀место – На едно място.

наместѣйна – По корем.

на̀мѣлям – 1. Говоря досадно, непрекъснато. 2. Обвинявам. 3. Подхвърлям, надумвам.

на̀мито – Косо, по диагонал.

на̀мрѣдвам се – Вмѣквам се, настанявам се, напѣхвам се.

на̀мрѣзвам – Измрѣзвам.

намръщен – Навъсен, начумерен.

намъсен – Навъсен, сърдит.

нанегде – На някъде, в неизвестна посока.

нанкам – Приспивам (за дете).

наоко – На око, приближително.

напаст – Беда, злина.

напентарвам се – 1. Изкачвам се, изкатервам се, изпълзявам с усилие. 2. Възгордявам се, надувам се, изпъчвам се.

напердашвам – Бия, натупвам.

напёт – Строен, млад, красив.

напйням – 1. Напъвам. 2. Нападам.

напладне – На обяд.

наплат – Сектор от колело – 1/6 от колелото на волска кола.

наплив – Прииждащо, насъбрало се множество.

наповънка – Навън, по голяма нужда.

напойвам – Напоявам.

наполовина – На две равни части.

напреки – На пряко, против.

напролет – През идващата пролет.

напръстник – Напръстник.

напъти – Понякога.

нарамвам, нарамчвам –
1. Слагам, нося на рамо.
2. Нося нещо тежко, голямо.

наргиле – Водна лула.

наро́чвам – Обвинявам.

наръка, наръце – На ръка, с ръце.

наръч – Количество дърва, сено, което човек може да обхване с две ръце.

насаме – Без други лица, без свидетели.

насгода – Удобно.

насекъде – Навсякъде.

насинявам – Посинявам.

наскоре – Скоро, неотдавна, бързо, без забавяне.

насмалко – За малко, случайно.

наспоред – Според.

насред – По средата.

насръце – По желание, по вкус.

настръвам се – Пристрастявам се към нещо.

настръвам – Настръхвам.

насунвам се – Вмъквам се, пъхам се.

насьне – По време на сън, на спане.

насъсквам – 1. Насочвам кучета срещу някого. 2. *прен.* Подбуждам, подстрекавам.

натамънвам – Нагласявам.

натървам – Изпъждам, прогонвам.

натра̀пвам се – Налагам се с нахалство.

натрѣ̀твам се – Навеждам се, надупвам се.

натря̀скам се – Напивам се.

натупа̀нчвам се – Наяждам се до насита.

нату̀рвам – Наслагвам, насипвам.

натутля̀вам се – Обличам се с много дрехи.

натѣ̀трѹзвам – Надомъквам.

натя̀квам – Говоря някому с укор, напомням му за някакво задължение, провинение.

на̀фора – Късчета осветен хляб.

нафу̀там – Карам се, псувам.

наху̀т – Леблебия.

нацвѣ̀квам – Изцапвам с курешки (за птица).

нацу̀пен – Сърдит, намусен.

начѐ̀вам – Започвам нещо.

начоко̀лваме – Наобикаляме, заобикаляме, струпваме се около някого или нещо.

начучу̀лвам се – 1. Перча се. 2. Сърдя се. 3. Възгордявам се. 4. Наежвам се.

нги – Им. Баща нги е войник.

небѣ̀тшикѐр – Кристална захар.

небра̀н – Необран.

невѣ̀ста – 1. Булка, млада жена. 2. Снаха спрямо по-старите членове на семейството и рода.

невесту̀лка – Невестулка.

неглижѐ – 1. Облечен по домашному. 2. Небрежен.

недѐйя – Неделя.

нѐдобре – Зле, лошо.

нѐдобър – Лош, зъл.

недогрѝбвам – Не довършвам както трябва, не се старая, не доизкусурявам.

недодя̀лан – 1. Не е гладък. 2. *прен.* Непохватен, груб, тромав, глупав.

недомлѣ̀вка – Недоизказана или едвам загатната мисъл.

ней̀ъл, ней̀лѣ̀т – Лош.

некадѣ̀рник – Неспособен, бездарен.

нѐкак – Някак.

некѐзин – Скъперник.

нѐкоги – Някога, отдавна.

нѐкой, -оя, -ое, -ои – Някой, някоя, някое, някои.

нѐкому – Някому, на някого.

нѐкъде – Някъде.

нема̀лък – Доста голям, значителен.

нѐмам – Нямам.

нема̀нье – Беднотия, мизерия.

нема̀рлив – Невнимателен.

немирѐт – Пакостник, немир-
рен, непослушен.

ненагледен – Хубав, красив,
любим.

ненѐдам (се) – Не очаквам.

непрѝклатен – Несговорчив,
опак.

необѹт – Бос.

неотѐсан – Не изсечен, неиз-
чистен от трева с мотика.

немотѝя – Сиромашия.

непѝпнат – Недокоснат.

непрѐведен – Несправедлив.

нѐбран – Неизбран.

непрѐборен – Неразбран,
опак, инат.

непрокѐпсаник – Безделник.

нерѐзбран – Несговорлив.

нѐрез – Нескопена мъжка сви-
ня за разплод.

несгѐден – Неудобен.

нескопѐсан – 1. Несръчен.
2. Нещо направено неумело,
несръчно. 3. Неугледен.

несмѐслен – Неумел, непохва-
тен, грозен.

неѹгледен – Грозен, неприя-
тен.

неѹреден – Разхвърлян, не
поддържа ред.

нефѐлен – Болен, негоден, не
можещ, неспособен.

нийн, нѝйна, нѝно, нѝни –
Техен, тяхна, тяхно, техни.

никѐзин – 1. Скъперник.
2. Опак, несговорчив човек.

нийкъде – На никое място,
нийде.

нийкоги – Никога.

них – Тях.

нишѐн – 1. Белег, знак, следа.
2. Дар от мома на момък в
знак, че ще се омъжи за него.
3. Мишена. 4. Вид орден.

нищелка, нищелкя – Част от
тъкачен стан, през която ми-
нава основата.

ной – На нея.

нѝин, нѝйна, нѝно, нѝни –
Неин, нейна, нейно, нейни.

нощѐска – През изминалата
или през следващата нощ.

нѝщови – Дървено корито, в
което се меси хляб.

нѹжник – Тоалетна, клозет.

нѹмер – Номер.

нус – Нос.

нѹсер – Ноздра.

нѝоам – Нюхам, душа, поми-
рисвам.

обайвам – Очаровам, пленявам.

обейòсвам – Набеждавам.

обесник – Пакостник, немирник, безделник.

òбет – Обяд.

обет – Тържествено обещание, поемане на някакво задължение.

обивàрена – Сварена, посипана с червен пипер кокошка (за гости, сватби, кръщенета).

обигрàn – Опитен, знаещ.

обикайям – Обикалям, обхождам.

обирджия – Обирник, крадец.

обител – Манастир.

òбичен – Който е обичан от някого, който се харесва на мнозина.

облещвам се – Отварям широко очи.

обòз – Превозни средства към войскава част за прекарване на хранителни и бойни припаси.

обòр – Помещение за едър добитък.

òбраз – 1. Лице. 2. Буза. 3. Икона.

обрèд – Действия, свързани с определени религиозни представи или народни вярвания.

обрèчен – 1. Обещан. 2. Изправен пред гибел, крушение.

обрòк – 1. Обещание, обред, обикновено с религиозен или суеверен характер. 2. Църковна и обредна служба на определен празник. 3. Оброчище (място на obroka).

обрùлам – Бруля докрай, напълно, съвсем.

обрèгвам – Свиквам да понасям тегло, мъки, неприятности.

обръша – Обърсвам.

овàян – Изцапан, измърсен.

овесвам – Окачвам да виси.

овиквам – Нахоквам, навиквам.

òвод, òвòд – Вид едра муха, която снася яйцата си в тялото на добитъка. *Срв.* въгарец.

òвреме – Навреме, без закъснение.

огалàтвам – Ям нещо за първи път.

огàзвам – Стъпквам.

огизвам – Мокря се, подгизвам.

оглавник – Капистра.

огница, огненица – Треска с висока температура.

огр̀ани – Изморени от работа.

огра̀г̀твам – Преграквам.

огр̀бвам, огр̀бвам – Гребам до край; изгребвам.

огр̀бка – Желязна плоска лопатка, с която се стържат нощвите.

огр̀ев – Отопление.

огр̀йе – Деколте.

ода – Ходя.

одай – Стая.

одб̀ирам – 1. Вземам най-добро. 2. Разбирам нещо.

одб̀орчвам се – Връщам заем.

одбр̀аждам – Махам, свалям забрадка.

одбр̀аздвам – Отговарям рязко, сопнато.

одбран – Подбран, качествен.

одв̀ойвам – 1. Отделям. 2. Разделям.

одве – На две, двойно.

одвечер – От вечерта, при-вечер.

одвл̀ачам – 1. Отвличам, отвеждам насила. 2. Открадвам, присвоявам.

одврат – Отвращение.

одвратен – Отвратителен.

одв̀анка – Отвън.

одг̀лади – От глад.

од̀еве, од̀евешка – Преди малко.

одд̀ека – От къде.

од̀еквам – Овиквам, карам се.

одд̀енъе – Ходене.

одешк̀им – Ходейки, вървейки.

одж̀ак – 1. Огнище, стая с огнище. 2. Открита камина.

одз̀аран, одз̀аранка – От сутринта.

одл̀абвам – Разхлабвам, отпускам.

одл̀упвам – Отхлупвам.

одл̀гвам се – Оправдавам се чрез лъжа.

одма – Веднага, незабавно, отведнъж.

одмал̀евам – Изгубвам силите си.

одм̀арам – Почивам, отморявам.

одн̀асам го – Карат ми се.

одневид̀елица – Неочаквано, ненадейно.

одн̀екъде – От някъде, от някое място.

одн̀икъде – От никъде.

одн̀отре – От вътре.

одод̀авна – Отдавна, от дълго време.

одод̀еве, одод̀евешка – От преди малко.

òдом – Ходом, ходейки.

одрѹсам – 1. Разтърсам, бруля. 2. Карам се, нападам, хокам.

одрѣгвам – 1. Влача известно или цяло количество кълчища. 2. *прен.* Свиквам на тегло.

òдрѣки – Умея да правя нещо добре. Срѣчен съм.

одрѣтѣвам – Остарявам.

оодѹмам се – Защиатавам се с думи.

оодѹмка – Клюка, клевета.

òдѣр – Дървено легло, креват.

оожѣрвам се – Получавам възпаление от запотпяване.

оожрѣквам, оожрѣкам – Нажарквам с коприва.

оожѣмбен – Отчупен, затыпен, нащърбен.

озлѣвница – Възглавница.

озрѣсам – Възкрѣсам.

озòрвам се – Затруднявам се, преуморявам се.

òйкам – Хойкам, скитам.

ок – 1. Дървото между конете на кола. 2. Дървото отпред на ралото.

ока̀ – Мярка за тежина 1 кг и 225 гр.

ока̀т – 1. Който вижда. 2. *прен.* Нахален.

оокекѣрвам се, оокекѣрвам се – 1. Разкрачвам неприлично

крака. 2. Разпростирам се, изтъпанчвам се. 3. Покатервам се.

оокепазѣвам се – Опозорявам се, посрамвам се.

ооклекавѣвам – Ставам слаб, некадѣрен, немощен.

òко – Око.

оокòзен – За човек - 1. С буден ум, нрав. 2. Хитър, остроумен. 3. Наперен.

оококо̀лвам се – Широко отворям очи, блещя се.

оококо̀рвам се – 1. Изблещвам, опулвам очи. 2. *прен.* Държа се важно, надувам се, перча се.

ооколцѣтвам се – Разхайтвам се, отраквам се.

оокòлчест – Кръгъл, объл, закръглен.

оокопѣтвам се – Съвземам се.

оокошѣрвам – Затварям, вкарвам в затвора.

òксфорд – Вид памучен плат.

оокѹмам се – Сам се поканвам, появявам се.

оокумѹш – Начетен, образован, опитен.

оокуцѣвам – Ставам куц.

оокьопавѣвам – Окуцявам.

оокьоравѣвам – Ставам сляп.

оола̀бвам – Разхлабвам, отпускам.

òлба, òоба – Кора за баница.

òлеви – Дебел шаяк, аба.

оле-ле – За израз на страх, болка, изненада.

олелія – Врява, глъч, караница.

олївам – 1. Заливам обилно с вода или друга течност. 2. *прен.* Прекалявам, излагам се, изпадам в неудобно положение.

олисѐл – Оплешивял.

олўк – Улей, водосток, водоскок, отводен канал.

омайвам – Пленявам, очаровам.

омаломощѐвам – Отпадам, ставам слаб, немощен.

омаломощен – Замаян, отмалял.

омацвам се – Нацапвам се.

омѐшвам – Смесвам, размесвам, обърквам.

омїтам (се) – 1. Изчиствам, измитама. 2. *прен.* Вземам, обирам или изяждам всичко. 3. Махам се, изчезвам.

омраз – 1. Нечистоплътен човек. 2. Лош и злобен.

омразїням – Омръзвам на някого, дотягам.

омразлѣк – Силна вражда, омраза.

омўлвам се – Показвам се внезапно, опулвам се.

омърлявен – Замърсен.

омърлям – Замърсявам, похабявам.

онаа – Онази, оная.

он, она, онò, онї – *л. мест.* Той, тя, то, те.

онòдвам – 1. Правя нещо. 2. Глагол, който заменя всеки друг, когато говорещият не може да се сети за него.

òняден, òняденка – Онзи ден, завчера.

òпак – 1. Неразбран, опърничав, своенравен. 2. Обратен, противоположен.

òпаки – Опако.

опанджак – Грубо, вълнено наметало с качулка; ямурлук.

опапвам – Свършвам нещо, охарчвам.

опашат – Който има опашка.

опашница – Опашка на кола (дърво), което стърчи зад каруцата.

опѐрен – Самоуверен, дързък, надут, наперен.

опїняк – Цървул от свинска кожа.

опїням – 1. Тегля. 2. *прен.* Извършвам тежка работа.

опїням се – 1. Изпывам се. 2. Противя се, не се съгласявам.

опїрам се – 1. Облягам се. 2. *прен.* Изморявам се.

опичам – 1. Пека докрай.
2. Изгарям. 3. *прен.* Изучавам, усвоявам добре занаят, умение, похват.

оплăквам – 1. Плача много, жалея. 2. Измивам обилно с вода.

оплѐзвам се – Показвам си езика.

оплѹскам – Изяждам всичко.

опòскам – Изяждам, изчерпвам всичко докрай.

òправен – Точен, подреден.

опрòствам се – Отпускам се, заспивам, загубвам съзнание.

òпръничав – Своенравен.

опрѣпан – Раздърпан, одрипавял.

опұлвам се – Широко отварям очи, изкоколкам се.

опустѐе, да опустѐе – Проклятие.

опчѐвам – Почивам си, отдъхвам.

òра – Хора, човеци.

орандзавѐл, урандзавѐл – Прегърбил се, отслабнал, изнемощял.

орăсвам, урăсвам – Обраствам, покривам се с трева, косми.

òргия – 1. У древните гърци и римляни – празник в чест на Бакх, бог

на виното и веселието.
2. *прен.* Разпуснато пиршество, безпътно веселие.

òрда – Безредна, неорганизирана тълпа.

орезѹлвам – Опозорявам, излагам някого.

орѐй, орѐи – Орех, орехи.

òрис – Съдба.

орѹсвам – Предричам бъдещето.

орѹсница – Митическо същество, което определя, предрича бъдещето.

òро – Хоро.

ормăн, орманлѣк – Гора.

оросăн – Хоросан.

ороспѐтина, ороспѹя –
1. Уличница. 2. Ругателна дума за жена.

ортăк – Съдружник.

орталѣк – 1. Обща работа.
2. Тълпа, множество.

ортăшки – Общ.

орѣфан – Изпокъсан, дрипав, скъсан.

орѣфляк – Пропаднал, невзрачен човек.

осамѹням – Дочаквам разсъмване.

освѹнвам се – Напивам се.

осиромашѐвам – Обеднявам.

осиротѐвам – Осиротявам, оставам сирак.

остѐн – Заострена тояга или с тънък железен бод за подкарване на добитък.

осто̀бѝрчвам се – Покачвам се, покатервам се.

остро̀умен – Човек с пъргав и изобретателен ум.

отамѝням – Отьрвавам.

отва̀ам, отвàждам – Отивам.

отва̀ям, отвàляя – 1. Отмествам. 2. Свършвам полека, отхвърлям работа.

отзѐмам – Отнемам.

òти – Защо, защото.

отка̀чен – Полудял, смахнат.

откѝна – Откъсна.

отко̀гѝ – От кое време, от кога.

отко̀лешен – Отдавнашен.

отко̀пчвам – 1. Разкопчавам. 2. С усилие вземам нещо, изкопчавам.

откра̀к – Както стоя, без да сядам.

отòчка – Преди малко.

отпѝщвам – Отприщвам, махам преграда, за да потече вода.

òтпладне – След обяд.

отплѐсвам се – Отклонявам си вниманието.

отпра̀швам – Тръгвам бързо, хуквам.

отпрѝжам – Отпускам, махвам нещо, с което съм подпрял.

отра̀кан – Оправен, общителен, непринуден.

отрай̀к, отръ̀ляк – По-смело и находчиво от връстниците си дете.

òтри – В три ката, тройно.

отро̀швам се, утрòшвам се – Уморявам се много.

òтръсен – Умен, досетлив, съобразителен, буден.

отсѐги – Занапред.

отсѐкъде – От всички страни, от всякъде.

отта̀тик, оттàтика – Оттам.

оттѝскам – Отпускам.

оту̀рам се – Захващам се, започвам някаква работа.

оту̀чвам – Отвиквам.

отту̀швам си на някого – Отмъщавам си.

отфр̀гам – 1. Отхвърлям. 2. Отказвам. 3. Извършвам много работа.

отцѐбвам – Отварям малко.

отчѐквам – Отчупвам, откършвам.

отъмѝням – Спасявам, отделям.

офѐйквам – Бягам, изчезвам.

офѝкия – Отличие за свещеник или дякон, дадено от архиепрей поради усърдие в службата.

òфкам – Охкам.

офр̀аскам, офр̀аскам – Бия, набия.

òфтика – Туберкулоза.

оф̀утам – Карам се, хуля няко-го.

оф̀квам – Стрижа, подстригвам.

оц̀клям – 1. Гледам с широко отворени очи. 2. Ставам крайно бледен и мършав.

очег̀арвам – Кастря клони на дърво.

очек̀утвам – Отчупвам парченце от нещо.

очепл̀езвам се – Покатервам се, качвам се.

òчов – Втори, несъщински баща.

оч̀укан – Невзрачен, неугледен, смачкан.

оч̀увам, уч̀увам – Отглеждам.

оч̀ушквам – Чистя, махам шушулки.

ош̀ав – 1. Рядък компот от сушени плодове. 2. Нарязани и изсушени ябълки, круши, сини сливи и др.

ошашав̀евам – Оглупявам.

ошироч̀авам – Правя нещо да стане по-широко.

òшлева – Бия шамар.

ошл̀ева – Откъсвам набързо и бягам.

ошм̀улвам, ушм̀улвам – Бера бързо и грубо плодове заедно с листата.

ошм̀улен – Обран.

ош̀ушквам – 1. Обирам всичко до край. 2. Изяждам до троха.

ощур̀евам – Полудявам.

ощур̀ее, да ошур̀ее – Клетва, проклятие.

о̀ядам се – Споря, заяждам се.

о̀яждам се – Пресищам се от ядене.

о̀яздвам се – Покатервам се, качвам се на нещо.

па – Пак.

па̀ар – Дълбока дървена паница; пахар.

пави́тѧк – Дива лоза, с чиито стъбла се изплитат кошници, панери; павет.

паву̀р, паву̀рче – Съд за ракия.

пазвѧ́нтин – Пазач, нощен пазач.

паздѐ́рки – Клечки след очукване на лен или коноп.

пай – Предниците на сако, палто.

пѧ́й – Част, дял, участие.

пайва́нѧсвам – Връзвам с въже домашно животно.

пайя́нтова – Слаба, нестабилна подпора или къща.

пѧ́кост – 1. Вреда, щета. 2. Злина.

пакостни́к, пакосчѧ́я – Палачник, немирник.

пала̀вра – Измислица, клюка.

палама̀рка – Дървена ръкавица за жътва.

пала̀ндза – Теглилка, возни.

пала̀ш – 1. Ловджийско куче от местна порода. 2. Непородисто, улично куче, псе.

пали́я, пали́ята – Нещо лошо, неприятно, от което човек се изненадва.

па̀метен – 1. Значителен. 2. Възпоменателен. 3. *прен.* Умен, разумен.

памукли́йкя – Дреха, подпълнена с памук, ватенка.

пана́кѧда – Намазана с восък дъска за писане.

панга̀р – Маса пред черква за свещи.

пандѧ́з – Затвор.

пандизчѧ́я – Затворник.

панду̀р, панду̀рин – 1. Пазач. 2. Грубиян, побойник.

панѐ́р – Кош за дрехи.

пани́ца – Глинен съд за ястие.

па̀нта – Безделник, нехранимайко, хаймана.

пану̀да, пону̀да – Посещение при родилка с ядене и пиене.

па̀пам – Ям (за дете).

папата̀ци – Кръвосмучещи двукрили насекоми, приносители на треска и други болести.

па̀пер – 1. Пашкулче вълна. 2. *прен.* Правя на папер – Разнебитвам, унищожавам.

па̀прица – Част от воденица, която предава въртенето на оста на камъка.

пара̀ – 1. Пари. 2. Монета.

парàклис – Малка черква без осветен престол.

паралія – 1. Софра. 2. Богаташ, има пари.

парàпит – Свободен, без работа.

пàрес – Изоставено лозе, не обработвано място.

парлàк – Голямо парче кожа.

парламà – Външен вид, показ.

парливо – Горещо.

пармàк – 1. Дърво от ограда, спица на колело. 2. Обреден хляб за Св. 40 мъченици във форма на човешко тяло, нашен с дупчици (против сипаница).

пàрса – Сума, бакшиш, които музикантите вземат от публиката.

партакèши – Дребни вещи, багаж.

партèнка – 1. Парче памучен плат за увиване на стъпалата, вместо чорапи. 2. *прен.* Неверен слух.

партушйни – Стари дрехи, постелки, багажи.

парцайв – Парцалив, дрипав.

паршйв – Келяв, жалък.

пàря, опàрвам се – Горещо, изгарям.

паря̀сник, паря̀сница – Парясан, напуснат мъж или жена.

пàсмина – 1. Лоши хора или животни – род, порода, влака, котило. 2. Сбирщина от съмнителни и опасни хора.

пàстря – Пазя, запазвам, пестя.

пàта-кю̀та – Силно и шумно боричкане, удряне, бой.

патакламà – Сбиване, бой.

пàтерица – Бастун, тояга за подпиране.

патлàк – Пишов или револвер.

пàток – Слаба и с неприятен вкус ракия, която се получава в края на варенето.

пàтрав – Човек с изкривени навътре крака.

патъ̀к, патъ̀ци – Чехли.

пaтьрдйя – Шум, врява.

пàужина – Паяжина.

пàфкам – Пуша.

пàфти – Украсени метални плочки за закопчаване на колан.

пачàвра – 1. Парцал. 2. *прен.* Лека жена, развратница.

пàша – 1. Пасене. 2. Тревата, която пасе добитъка.

пая̀нта – Наклонено дърво, което крепи гредите.

пая̀нтов – 1. Построена с греди и паянти. 2. Нестабилна, несолиден, слаб.

пèга – Луничка, петънце по кожата.

пèгав – Луничав.

пèгя – Педя, мярка за дължина, измерена с разперена длан.

педèцвам – 1. Уча, обучавам.
2. Наказвам.

пезу̀л – Място, издадено в стена пред огнище или другаде вкъщи. 2. Вдлъбнато място в стената за поставяне на предмети; ниша.

пек – жег

пемперу̀га – Пеперуда.

пенда̀ра – Голяма златна монета за накит.

пèнджор – Прозорец.

пèнкилер – 1. Лекарство за всяка болка. 2. Човек, който смята, че знае всичко.

пèня се, пеня̀ва се – 1. Пеня се (ставам на пяна). 2. *прен.* Сърдя се, карам се, говоря сърдито.

пентàря се – Сърдя се, надувам се, големея се.

пепейя̀к – Пепел.

пера̀шки – Боядисани яйца за Великден.

пергйш – Възрастен негодник, противен човек.

перда̀х – Бой.

перда̀ша – 1. Бия, пляскам.
2. Оглаждам прясна мазилка на стена.

перекендè – 1. Полски имот в чуждо землище. 2. *прен.* Несериозен, превзет човек, без авторитет.

перèстя, заперèствам – Разправям се, карам се с някого; досаждам.

пèрко, пèрнат – Ненормален, смахнат, вятърничав.

перкуя̀свам – Оглулявам, полудявам.

перуша̀н – 1. Смахнат, несериозен, лекомислен. 2. Надменен, горделив.

пèрча се – Големея се, надувам се, хваля се.

перчèm – Дълга коса, която се спуска на челото.

петàло – Подкова.

петèлкя – Дребен, нисък човек.

пехливàнин – Борец, силен човек.

пèча – Пека.

пèчал – Печалба.

пèчен – 1. За ястие – изпечено, опечено. 2. *прен.* Притежава майсторство, опитност, издръжливост.

пèши – Пеша, пешком.

пешкй̀н – Пъргав, опитен.

пешкй̀р – Домашно изтъкана кърпа за лице или за ръце.

пй̀вко – Леко и приятно на вкус (за пиtie).

пийукам – Пискам.

пйкльо – 1. За дете, което се напикава. 2. *прен.* За презрително отношение към някого.

пикоч – Урина.

пилетор – Всички видове птици.

пйнта – Малък плосък съд за ракия.

пинтия – Скъперник.

пйпкам се – Бавя се, мая се, работя бавно.

пйпкав – Бавен, несръчен.

пипо̀ла – Работя бавно, несръчно.

пйргули – Парцали, дрехи, вехтории.

пиростя – Триножник за огнище, саджак.

пискун – 1. Детска свирка от върба. 2. *прен.* Ревливо бебе, дете.

пихтия – Пача.

пишкйн – Опитен, сръчен.

пишлемè – Несериозен човек, хайта.

пишлигàр – Младо момче.

пишмàна се – Разкайвам се, съжалявам.

пйшура – Извор; вода, течаща от коруба на дърво.

пйоча – Плоча.

пйувàлник – Плювалник.

пйунка – Плюнка.

пйуска – Плюска, мехур върху кожата.

пйускам – 1. Ям много и шумно. 2. Пия.

плàдне – Обяд.

плàднешки – Нещо, което се върши или действа открито, нагло, посред бял ден; по пладне.

плàдня, плàдна – Държа статото на сянка.

плàднище – Оградено с тръни място на поляна за пладнуване на добитъка.

плескун – Смачкан, сплескан.

плетàрка – Сграда, помещение от плет.

плйзгавица – Поледица.

плйзгам се – Подхлъзвам се, губя равновесие.

плйвам – Плувам.

плитко̀м – Глупав.

плòндер – 1. Гумен балон във вътрешността на топка. 2. *прен.* Дебел и отпуснат човек.

плу̀говини – Място, където за пръв път е използван плуг; изорано е с плуг.

плу̀жавец, плѣжовец – Гол охлюв.

плу̀я – 1. Гния, развалям се. 2. *прен.* Стоя на едно място продължително време, обикновено в бездействие.; кисна.

плѣтеник - Митично същество, което при определени условия добива плът.

плѣдсвам се – Падам па очи.

плямпало – Бъбривец.

плямпам – Говоря много, дърдоря.

повѣлва – Вали по малко, от време на време.

повѣсмо – Количество извлечена вълна, коноп, лен, което се слага на хурката.

пòвлеч – Развлечен, неспретнат човек.

повлеклò – 1. Произход, потекло. 2. Нещо провлечено.

пòвна – Помня.

повòй – Лента за повиване на бебето.

повръзлò – Дръжка, прехвърляща съд.

повѣнка – 1. Навън, на открито. 2. По голяма нужда.

погàждам се – Разбирам се с някого.

пòган – Мръсен, долен, гаден човек.

погàча – Питка.

пòгвам – Подгонвам.

пòдбив – Подигравка.

подбòтвам – Подстрекавам, тикам насила.

подбòзвам се – Правя се да изглеждам млад.

подвòрам се – 1. Пъхам се. 2. Заемам някакво положение по нечестен начин.

подгигилквам се – Подсмивам се подигравателно.

подгòзвам – Попивам, смуквам, насищам се обилно с вода; намокрям се, наakisвам.

подгòзвам – Слугувам.

подлòзва – Течност, която прелива от съд, тече отнякъде.

подкокорòсвам – Подстрекавам, подучвам.

подкòстрям – Подвеждам, подстрекавам, мамя.

пòдмишка – Под ръка.

подмàзвам се – Унижавам се, лакействам.

подмрòдам – Подигравам се.

подмрòдълкя – Подигравчийка.

пòдница – Глинена голяма тава за печене на хляб.

пòдноже – Дървените стъпалки на домашния тъкачен стан, които се натискат с краката.

пòдоко – Гледам с намръщен и сериозен поглед при малко наведена глава.

подпòням – Подпирам, запъвам.

подрòнвам – 1. Подхранвам. 2. Подранявам.

пòдругиден – На третия ден.

пòдръка – 1. Под ръка. 2. Наблизко, под ръка; удобно.

подсмърчам – Поемам през носа си, смъркам.

подфъркач – Юноша, младеж.

позинал – 1. Широко отворил уста. 2. Лакомия.

пòйда – 1. Тръгвам, тръгвам си. 2. Тека. 3. Раста.

пойивам – Поливам.

подкарвач – Човек, който подкарва овцете при доене.

покашлявам – Кашлям от време на време.

поклесар – 1. Човек, който върви последен в групата. 2. Не може да взима самостоятелно решение.

покръклò – Изпържени свински вътрешности и залети с мас за зимата.

покръцвам – Пия по малко.

полàгам – Поставям, слагам, ставам, започвам.

пòлани – По-миналата година.

полàтам – Налитам, връхлитам.

половница – Съд за вино – 1/2 литър.

половяк – Голям котел за вода, варене на сапун и др.

полòйвам – Крада от време на време.

полупвам – Похлупвам.

полупка – Капак на гърне, похлупак.

пометам – Абортирам.

помияр – Куче, което само яде, а нищо не върши.

понèкоги – Понякога, от време на време.

понòр – Място, където водата се губи в земята.

поплювко – Страхливец.

попоглèждам – Поглеждам от време на време.

поправил съм се – Напълнял съм.

попрèсква – Вали слабо, от време на време; ръми.

порàза – Зараза.

поразия – Пакост.

порàзник – Проклетник, пакостник.

порèзаница – Филия хляб.

порòден – Роден скоро след друго дете.

пòрта – *гл.* Клеветя, доносница.

посаклйв – Човек, който иска нещо.

посинявам – Започвам да синея.

пòскам – Обирам всичко докрай.

пòслан – Застлан, покрит.

постилка – Постелка.

пòстриг – Остригана вълна през пролетта около опашката и корема на овца.

потйр – Чаша за причастие.

потòница – Дъно на дървена волска кола.

потъкйням – Слагам дърва на огъня.

пòфат – Похват, умение.

пофр̀аква ме – Излиза ми херпес, обривам се.

почепл̀езвам се – Качвам се, катеря се.

правйлец – Човек, който намества изкълчени крайници, лечител.

пр̀анга – Верига, окова.

прань̀е – Дрехи за пране или изпрани.

пр̀апорец – Знаме.

пр̀ашка, пр̀ащи – Плетено шнурче за връзване на чорап, престилка; за връзки на тъкана люлка.

преб̀атам се – Премиятам се, претъркувам се.

прев̀аршкам – Изпреварвам.

превзймам – Схващам, разбирам.

превр̀евица – Разходка, посещение на нещо.

пр̀егам – Впрягам.

прегл̀абам – Правя нещо бавно.

предед̀а – Прадядо.

предънд̀арвам се – Сгърбвам се от студ.

преду̀мвам – Укорявам, обсъждам някого зад гърба му.

преждило – Тока, закопчалка.

пр̀езглава – 1. С главата под завивката. 2. С главата надолу.

пр̀езрамо – През рамото, на рамото.

прекйнвам – Прекъсвам, пречупвам.

прекл̀опвам – Отварям и затварям вратата с шум.

пр̀екор – Прякор, прозвище.

прекòрвам – Обвинявам, наддумвам, укорявам.

пр̀екосйла – С голямо усилие.

пр̀екрит – Покрит.

пр̀елка – Заградено тясно място, през което минават овцете, за да бъдат издоени.

премал̀евам – Силно отпадам.

премандр̀есвам – Прекъсвам, преравям.

премйтам – 1. Мета. 2. подигр. Каня се да посрещна нежелан гост.

прему̀ртвам – Прекалявам.

прена̀двам се – Спирам да очаквам.

пр̀епек – Ракия варена два пъти.

препйням (се) – Препъвам се, спъвам се.

препирам се – Споря, спречкам се, настоявам.

прерипам – Прескачам.

пресѐдва ми – Пресяда ми.

пресичано – Паприкаш.

пресно̀до̀ло – Прясно сирене.

прѐспръсти – Отгоре-отгоре, небрежно.

прѐстав – Определена част от обработваема земя, лозе.

претрѐшвам – Пречупвам.

претрѐшам – 1. Изтръсквам. 2. Ровя, търся. 3. За покрив – Препокривам. 4. *прен.* Бия, нападам.

префѝрци – Нещо много фино, претенции, големи изисквания.

префрѐквам – Прехвърквам, прелитам.

префърцѹнен – Превзет.

прива̀дам – Довеждам.

привѐчер – Надвечер.

придирчѝв – Вискателен.

прижѹрва – Припича.

прикаламѝсвам се – На-трапвам се, примъквам се, присламчвам се, присъединявам се.

приклатен – Добър, сговорчив.

прикѝя – Зестра.

приличен – Добър, хубав, спретнат.

принос – Помен за покойник.

прѝпек – Място на слънце.

прѝпито – Неудобно, тясно, впито (за дреха).

припили́квам – Надзъртам, дебна, обикалям.

прѝсат – Облагородена едра круша – дърво и плод.

присла̀мчвам се – Присъединявам се, доближавам се.

приста̀ам, приста̀на – 1. За мома, девойка – избягвам, отивам при любимия си да се ожена против волята на родителите си. 2. Съгласявам се, скланям.

приста̀йвам, наста̀йвам – Прибавям, удължавам.

пристанѹша – Годож.

прит – Добавка, нещо дадено повече при размяна.

притва̀рам – Затварям нещо донякъде, несъвсем.

пришалѐц – Заселник от друго място.

прѝшка – Пъпка, мехур.

прѐбир – Отбрано грозде.

прѐдран – Прокъсан, скъсан, протрит.

прокѝна ме – Хвана ме разстройство.

прѐкиш – Прокиснала храна, мляко.

проко̀пцвам – Преуспявам.

пролѐцем – През изминалата пролет.

просе́ник - Хляб от царевично брашно.

просу́нвам се – Провисвам, пропадам.

прото́дякон – Пръв дякон.

протоиере́й – Пръв свещеник.

протупа́н бре́цало – Свършено е.

протѣк – Едро решето.

профа́н – 1. Непосветен в тайнството. 2. *прен.* Невежа в някоя област, непросветен; прост.

профи́рен – Приятно кисел.

прощра́пам – Прохождам.

прощрапу́льник – 1. Питка при прохождането на детето. 2. Ритуалът според обичая.

прѣам – Дишам тежко.

прѣва́к – 1. Силна ракия. 2. Първа рожба.

прѣвѣн – Преди известно време, последният път, миналият път.

прѣгав – Пъргав.

прѣждо́свам – 1. Премахвам, отървавам. 2. Проклинам.

прѣждо́свам се – Махам се, оттеглям се.

прѣйявина – Пърловина, изгорена животинска козина.

прѣквам - 1. Раждам. 2. Явявам се ненадейно.

прѣти́на – Пъртина, пътека в снега.

прѣцам, прѣцкам – Пърдя.

прѣшки, прѣжки – Изпържени късчета месо със сланина.

прѣшòри, пѣршòри – Ръми, вали ситен дъжд.

прѣщина – Джибри.

прѣъвам – Пръхвам, просъхвам.

псалти́р – Книга с Давидовите псалми.

псека́свам, пцека́свам – Умирам.

пу́ана, пу́увам – Удрям силно, пухвам.

пу́кал – 1. Растение див мак. 2. Пръстен съд за вино. 3. Бухал, кукумявка. 4. *прен.* Човек, който гледа опулено и мълчи.

пу́кница – Ракия.

пул – 1. Голямо копче. 2. Кръгче за игра на табла.

пу́ля се – Кокоря се, отварям широко очи.

пунга́ш – Негодник, нехранимайко, мошеник.

пунгия – Кожена кесия за пари, тютюн или за огниво, прахан и кремък.

пу́па – Коремче (за дете).

пу́пест – Коремест.

пусия – Засада.

пустиня́к – 1. Пусто място. 2. Неприятен човек.

пустопàш – Паша без ограничение, запустяло място.

пуктѣ – Въздишам тежко.

пуц – Развален човек, развратник.

пце, пцѣтиня – Псе.

пцовѣсвам – Умирам.

пцувам – Псувам.

пцуване, пцувнѣ – Псуване, псувня.

пчѣшка – Лоша, непослушна.

пчѣшки – 1. Кучешки. 2. *прен.* Опак човек.

пъ – Пък.

пѣдàр – Пазач на ниви, градини, лозя.

пѣзльо – Страхливец.

пѣквам, пѣкѣням – Показвам се, появявам се.

пѣкъл – Ад.

пѣпре – Дърдори, бърбори.

пѣрлица – Свинска зурла.

пѣча се – Големея се, надувам се, голема се.

пѣоска – Мазол, пришка, плюска.

пѣоскам – Ям много, пия бързо.

пàат – Спокойствие, безгрижие; рахат.

пàбош – Дръвце, на което чрез резки с нож се отбелязват сметките.

равàн – Вид конски ход, по-бавен от тръст.

равнѣще – 1. Равно място, поляна, равнина. 2. Ниво, уровен.

равнодѣшие – Безразличие.

равна – *гл.* 1. Изравнявам. 2. Правя две неща еднакви. 3. Правя равенение на гроб.

рагàсвам, рѣгàсвам – 1. Изцапвам така, че петното не

може да се махне. 2. Боядисвам.

разàйтвам се – Ставам хайта, безделник.

разàйтен – Разглезен, разпуснат.

разбѣшквам – Разхвърлям, разбутвам.

разбòй – Домашен тъкачен стан.

разбран – Сговорен, сговорчив.

разбрѣдвам – Разплитам.

разбрѣньквам – Размествам, разбърквам.

развàям – 1. Разрушавам, събарям. 2. Разменям едри пари срещу дребни.

развѐйпràх – 1. Лекомислен човек, несериозен. 2. Прахосник.

развлàчам боб – Гледам на боб, врачувам.

развлèчен – 1. Неспретнат. 2. Бавен, тромав на работа.

разврàтник – Покварен, развратен.

разгàщен – Разглезен, разхайтен.

разгвàквам, разгвàкна – Сядам небрежно.

рàзгеле – Тъкмо на време, на място, най-после.

разглàбвам – Разглобявам.

разглèзен – Своенравен, придирчив, непослушен.

разгмàцвам – Размачквам, зацапвам.

рàзголюбèндрям се – Разкраввам се неприлично при сядане или клякане, та ми се виждат бедрата.

рàзгологъзвам се – Разголвам се неприлично.

разгрìбам – Отварям път, разчиствам; разтребвам.

разгръщам – Разтварям.

рàздалек – Далече един от друг.

раздвòйвам – 1. Разделям. 2. Скарвам, смразявам близки хора.

раздìгвам – Разтребвам, подреждам.

рàздран – 1. Разкъсан, продран. 2. За глас – дрезгав, продран.

раздръпан – Размъкнат.

раздùмка – Разговорка.

раззèйвам се – Развиквам се силно.

разкандардìсвам – Разубеждавам.

разкатàвам – 1. Разгъвам. 2. Наказвам.

разкикèрвам се, разкикèрчвам се – Разкраввам се широко, разкривявам се.

разкинвам – Разкъсвам, раздирам.

разкишкàвям се – Размеквам се.

разкламбùчквам – Разклащам течност.

разклòпан – Раздрънкан.

разколàчвам – Разглобявам на части.

рàзкрач – Растоянието между единия и другия крак при ходене, обикновено като мярка за дължина (около 70 -75 см); крачка, стъпка.

разкрìлвам се – 1. Стремя се да обхвана всичко. 2. *прен.* Преуморявам се от работа.

разкъофàрвам се – Разболявам се, отпускам се.

размартико̀свам – Размест-
вам, разглобявам.

разми́там – Мета.

размѣ̀кнат – Раздърпан, раз-
влечен, неспретнат.

разнеби́твам – Съсипвам, раз-
валям, събарям, разрушавам
напълно.

разни́щвам – 1. Изтеглям ниш-
ките на тъкан или плетиво.
2. Разследвам обстойно ня-
каква работа.

разпарчето̀свам – Разглобя-
вам или счупвам нещо на
съставните му части.

разпа̀сан – 1. Размъкнат.
2. Безнравствен, хаймана.

разперту̀шйнвам – Разхвър-
лям, разбивам.

разпетля̀вам – Разкопчавам.

разпи́нтвам се – Натъртвам се.

разпи́ням – Разпъвам.

разпищо̀лвам се – 1. Разкоп-
чавам се, разсъбличам се,
оставам небрежно облечен.
2. *прен.* Разпускам се, държа
се прекалено свободно, хар-
ча без сметка. 3. Разполагам
се без покана.

разплѹ̀увам се – 1. Изгнивам,
скапвам се. 2. Заемам прос-
транството, в което съм по-
паднал.

разпра́вия – Шумна препирня,
карианица. 2. Неприятност с
някого.

ра̀зпан – Разшит, разкъсан,
разпорен.

разсѣ̀вам се – Разсъхвам се.

разтака̀вам – 1. Отлагам, бавя.
2. Размотавам конци.

разтри́вам – Разпилявам, за-
губвам.

разтрѣ̀вам – Разтървавам.

разтрѣ̀свам – Разтърсвам, раз-
друсвам.

разтрѣ̀твам се – Удрям се сил-
но по задника.

разту̀рам – Развалям, съба-
рям.

разту̀рен – 1. Разбит, разру-
шен. 2. *прен.* Покварен.

разту̀ртвам се – Разполагам се
нашироко.

разту̀швам – Утешавам.

разфрѣ̀гам – Разхвърлям, раз-
пределям.

разци́врям се – Разплаквам се.

разчѐквам, разчѐпвам – Раз-
делям, разкъсвам на две по-
ловини.

разчеп̀атвам се – Разкрачвам
се широко.

разчѐпквам – Разчесвам въл-
на, парцали.

разчоврѣ̀квам – 1. С чопле-
не развалям, разранявам.
2. *прен.* Разглеждам, обсъж-
дам в подробности.

разчо̀рлен – С разбъркана, не
сресана коса.

разчѹвам – Разрошвам, раз-
бърквам коса.

ра̀йбер – Метална кука за
затваряне на прозорци, ка-
паци.

ракиджия – 1. Производител
на ракия. 2. Който пие ракия.

ра̀лник – Широко остро же-
лязо на ралото, което рови
земята.

ра̀ло – Просто дървено земе-
делско оръдие за оране.

ра̀на (се) – Храня се.

ра̀неник – Храненик, осинове-
но дете.

ра̀пам, ра̀пвам – Ям, отхап-
вам.

ра̀пòн – Ряпа.

расамия се – Разсъмва се.

ра̀со – Черна широка и дълга
дреха на православните ду-
ховници.

расòа, расòат – Разклонено
като вилка дърво, чатал.

расипия – Загуба, съсипване.

расипник – Прахосник.

ратай – Слуга.

ратия – Хартия.

ратийшка – Хартийка.

рафт – Лавица.

ра̀ча – Храча.

ра̀чка – Храчка.

ребедее ми – Трепка ми пред
очите, мерджелее ми се.

рѐбрест – Човек с големи ре-
бра; едър, широкоплещест.

рѐбром 1. С ребрата напред.
2. Направо. 3. Напърно.

рѐва – Плача.

ревлив – Плачлив.

реду̀шка – Лека епидемия.

рѐзан – Отрязан.

рѐзе – Желязна ключалка.

рѐзен – Отрязана филия хляб
или плод.

рѐзил – Срам.

рѐзка – 1. Драскотина, белег.
2. Ивица, черта. 3. Бръчка.

рѐзняк – Непрекипяло вино.

рѐквам, рѐча – Казвам, про-
думвам, изговарям.

ремийк – Кожен колан, ремък.

рен – Хрян.

рѐнта – Доход от недвижим
имот или лихва от капитал,
без влагане на труд в мо-
мента.

рѐпа – Ряпа.

рѐпам се – Отговарям сърдито,
споря.

рѐпча се – Перча се, пъча се,
надувам се без покритие.

ресà, ресѣ – Цвят на лозата.

реу̀лка, реу̀лка – Чепка гроз-
де.

рѐхав – Рядък.

речовит – Който говори умно,
увлекателно, убедително.

решето – Сито за пресяване.
решетаре – Цигани-занаятчи, правят сита.
риж, рѝждав – С цвят на ръжда.
рипам – Скачам, подскачам.
ритли – Вж. литри.
рѝвя – Заравям, погребвам.
роднина – Сродник.
родовѝт – 1. Плодотворен, плодовит. 2. С много роднини.
родясам се – Роднини сме; сродявам се.
росаяк – Много роса по тревата.
роѝфит, роѝфито – 1. Рохкав, рохко. 2. *прен.* Още не е оздравял.
рошковец – Охлюв.
руба – Дрежа, момински дарове, чеиз.
руен – Зазрял.
руно – Вълната, остригана от овцата.
рунтав – Рошав.
рупам – 1. Хрупам. 2. Скърцам (за сняг).
рус, русоляв – Човек светъл, бледожълт, русокос.
Русая – Русаля, седмицата след Спасовден.

русалии – Изпълнители на обредни игри.
ру̀скам – Хрускам.
ру̀хвам – 1. Падам. 2. Обезсилвам се. 3. Провалям се.
руча̀ – Вдигам силен шум, бръмча.
рушвѝт – Подкуп.
руша̀ – Събарям, развалям.
ру̀ша – Газя из дълбок сняг.
рѝба – Поръбвам.
рѝгам, рѝгна – 1. Мушкам, ръчкам. 2. Тръгвам нанякъде.
рѝжѝн – Желязна лопата за гребане на жарава (за връшника на подницата).
рѝкам – Хъркам.
рѝко̀йкя – Снопче класове, ожънати в една ръка.
рѝко̀л – Храчка.
рѝмѝ – Вали тихо и по малко.
рѝмка – Лек краткотраен дъжд.
рѝфам – Отхапвам.
рѝчка – Дръжка.
рѝчкам се – Заяждам се, ръгам, подтиквам.
рѝшна – Обикалям, ходя, ски-там, шляя се.

саан – Плитка медна паница.

саат – 1. Час. 2. Часовник.

саба̀але – 1. Сутрин. 2. Тази сутрин. 3. Утре сутринта.

саба̀рам – Събарям, повалям.

саб̀лачам – Събличам.

сабо̀р, збо̀р – Събор.

сабор̀етина – Стара, полусъборена сграда.

сабу̀вам – Събувам.

сабу̀ждам – Събуждам.

саван – Покров за мъртвец.

сав̀етвам – Съветвам.

сагла̀м – 1. Здрав, як. 2. Надежден. 3. *прен.* Здраво, яко.

сагл̀еждам – Съглеждам.

сагма̀л – Стадо дойни овце.

са̀джак – Железен триножник за огнище.

са̀диво – Посаденото в градината.

саз̀емам се – 1. Съвземам се, оздравявам. 2. *прен.* Замогвам.

сайбия – Собственик, стопанин.

сайва̀н, сейва̀н – Сушина, навес.

са̀ка – Трябва, необходимо е.

са̀ка че – Като че ли.

са̀кам – Искам.

сак̀ат – 1. Човек с повреден крайник. (куц, безрък). 2. *прен.* Несръчен.

сакатл̀ък – Злополука.

сакл̀ет, съкл̀ет – Досада, притеснение, мъка.

сак̀ън – 1. Дума да не става, не бива. 2. Пази се, недей, внимавай.

сал – Само.

салма̀ – Много.

сала̀ш – 1. Дъсчена колиба. 2. Беседка над или до поток.

салтан̀ат – Разкош.

сам̀иня се, съм̀иня се – Разсъмва се.

саминя̀ло, съминя̀ло – На разсъмване.

самог̀ла̀вщина – Твърдоглавие, своенравие.

самож̀ивяк – Саможив, затворен човек.

самора̀сяк – Саморасло растение.

самоти́я – Самота.

самотòк – Вино, отточено след прекипяването.

са̀мси – Самичък.

саму̀н – Домашен кръгъл хляб.

санджак – Административен окръг в Османската империя.

сàнким – Така да се каже, нима.

сàнтим – Сантиметър.

сапика̀свам се, съпика̀свам се – Съобразявам се, засрамвам се.

сарай – Палат, дворец.

сасипвам, съсипвам – Унищожавам.

сасипия, съсипия – Разорение, съсипия.

сатанà – 1. Дявол, зло. 2. *прен.* Злобен, коварен човек.

сàтра – Затра.

сатра̀п – Тиранин.

сатрѝвам се – Губя си времето напусто, напразно работя.

сатър – Нож за кълцане и сечене на месо.

сафèра, сафèря – Зачитам, почитам, уважавам.

сбабичàсвам (се) – 1. Сбръчка ми се кожата от дълго стоене във вода. 2. Сбръчквам се, състарявам се.

сваà – Сваха.

свинàк – Вид дребен габър с чепати, криви клони.

свирчовина – Черен бърз, от стъблата му се правят свирки.

свйтка – Искра.

свйше – *наречие* От Бога, от небето.

свлàчам – 1. Смъквам. 2. Свалям дреха. 3. *прен.* Крада.

свлèчен – Размъкнат човек.

сврѣтам се – Задържам се.

сгрѹа, згрѹа – Получаване на киселини, неразположение в хранопровода.

сгур – Остатък от изгоряло.

се – *нареч.* Все.

сèвда – 1. Любав. 2. Любим човек, либе.

сèгам – Посягам.

сегй, сегйканка – Сега, на часа.

сèдам – Сядам.

сейр – Зрелище.

сèкак – Всякак.

сèкакъв – Всякакъв.

сèкам – Паля.

сèки – Всеки.

сèкна (се) – Издухвам си носа.

секрèт – Тайна.

сèкъде – Навсякъде.

семселè – Род, коляно, поколение.

сèнкя – Сянка.

сербèз – 1. Смел, дързък. 2. Упорит, твърдоглав.

сербезлък – Смелост, дързост.

сèриво – Непрана вълна.

серсèм, серсèмин – 1. Глупав, завеян. 2. Заядлив, зъл, жесток човек.

серт – 1. Нервен, зъл, сприхав, проклет. 2. Лют.

сетрѐ – Елек с гайтани.

сефтѐ – 1. Първа продажба за деня, първа употреба на нещо. 2. *прен.* За пръв път, начало.

сѐцам – Дърпам.

сѐцвам се – Получавам болки в кръста.

сѐчиво – 1. Инструмент. 2. *прен.* Несговорен, неуправляем човек.

сѐшвам – 1. Чифтосвам животни при впрягане. 2. *прен.* Допадам на друг човек.

сиджѝм – 1. Късо тънко въже или дебела връв. 2. Метална верига, синджир.

сиктѐр – Махай се, върви по дяволите.

сиктерѐсвам – Грубо прогонвам, пропъждам.

силѝх – Кожен пояс с прегради за оръжие.

симѝт – 1. Малко хлебче, приготвено от бяло брашно и специална мая. 2. Кифла.

синѝя – Софра, ниска и кръгла маса.

сѝнкя – Синя боя за разтваряне във вода, в която се плакнат бели дрехи.

сѝнор – Граница на имот; слог, межда.

сѝньовец – Синина от удар по тялото.

сѝньовица – Синя слива.

сѝра – Подсирвам.

сирѝк – Дете, чиито родители (единият или и двамата) са починали.

сѝренѝе – Сирене.

сѝтен – Дребен.

сѝтка – Насищане.

ситнѝш – Дребосък.

сѝчко – Всичко.

сиропѝчор – Сган, тълпа, хора.

скѝли – Каменни или циментови стълби, стълбище.

скалѝпвам – 1. Извършвам нещо небрежно. 2. *прен.* Измислям, скроявам нещо.

скѝпан – 1. Изгнил, развален. 2. *прен.* Преуморен.

скат – Наклон, склон.

скатѝвам (се) – 1. Сгъвам. 2. *прен.* Крия се, бягам от работа.

скаѝстрям – Скарвам се, нахоквам.

скѝжвам се – Превивам се, прегърбвам се.

скѝмва ми – Хрумва ми, идва ми наум, сещам се.

скимтѝ – 1. Вия (за куче). 2. *прен.* Плача, хленча.

скѝнат – Скъсан.

скитòсвам – Скитам, шляя се без цел.

скитàч – Скитник, хайта.

сковрѣчам – Плача тихо, скимтя.

скòкам – Гъделичкам.

сколàсвам – Успявам, смогвам.

сколùфи – Косата между слепите очи и ушите.

скòмина – Изтръпване на зъбите от кисело.

сконфùзвам се – Притеснявам се, чувствам се неудобно.

скопòсвам – Успявам.

скòпосен – 1. Разумен, разбран. 2. Прибран, угледен.

скорàшен – Станал неотдавна.

скоросмрѣтница – Много силна ракия.

скòсвам се – Ядосвам се, нервирам се.

скрибùцам – Скърцам, стържа.

скрибùцанье – Скърцане.

скрипѣц – Колелце с жлеб на тъкачен стан за задвижване на нищелките.

скроп – Брашнена рядка каша (бръканье) за свинете или за прежда, скроб.

скрòбвам – Накисвам прежда в скроб.

скрѣндза – Стиснат, скъперник.

скùбла – Разрошена, развлечена жена.

скупорòсвам се – Правя се на скромнен, скромнича.

скùтам – Събирам, крия.

скя̀рвам – Имам сметка, полза.

сламоря̀к – Остатъци от слама.

слàтина – Извор, от който водата тече слабо.

слàчам (се) – 1. Свличам се. 2. Свалям.

слèгвам се – Смачквам се, улягам.

следòбед – След обяд.

слепешкàта – Със затворени очи, като спял, с пипане.

слободѣя – Прекалена свобода, разпуснатост.

слòбодна – Свободна, без работа.

слùпен – Схлупен.

слухтà, слухтѣ – 1. Слушам внимателно. 2. Стоя нащрек.

смаамùзвам се – 1. Отслабвам, спарявам се, изсъхвам. 2. Притеснявам се.

смàанат – Смахнат, налудничав, побъркан.

смакѣням – 1. Свличам. 2. Крада.

смѣтам – 1. Събирам боклук с метене. 2. Преча, спъвам, обърквам.

смòтан – 1. Навит, намотан. (за прежда, въже). 2. *прен.* Недодялан, глупав, човек.

смотанѣк – Глупав, недодялян човек.

смотолѣйвам – 1. Казвам неясно, неразбрано. 2. Претупвам нещо набърже.

смрад, смръдѣш – Воня, лоша миризма.

смрадла – 1. Нечистоплътна жена. 2. *прен.* Мързелива.

смръзвам се – 1. Измръзвам. 2. Вцепнявам се (от страх, изненада).

смрът – Смърт.

смрът ми е – Крайно неприятно, противно ми е.

сму̀вам, см̀вам – 1. Смушквам. 2. Скривам.

смѣтно – Неясно, мъгляво.

сна̀жен – Едър, строен.

сна̀свам го – Виждам голям зор; уплашвам се.

сновѣ – 1. Нареждам основа за тъкан. 2. *прен.* Ходя безцелно нагоре- надолу.

сно̀шен – От снощи, от миналата вечер.

сѡба – Стая с печка, стая.

совалѣя – 1. Приспособление, с което се прекарва нишка от вътъка между нишките на основата при тъкане. 2. Част на шевна машина, през която минава долния конец.

соват – Място за пасище; пасище, паша.

сѡвна се – Бързо се пъхам някъде,пускам се.

содѣ – Сода каустик (за варене на сапун).

сой – Род, джинс, произход, коляно, потекло.

сокàк – Улица.

соленѣш – Много солено ястие.

соп – Улей, тръба.

сѡпам се – Говоря троснато, грубо, сърдито.

сѡпнат – Дръпнат, сърдит.

сопойѣв – Сополив.

сосѡля – Бърборя бързо, неразбрано, сърдито; мърморя.

софрà – 1. Нисичка маса за хранене, синия. 2. *прен.* Ястия, яденета.

спар̀ужвам се – Сбръчквам се, отслабвам.

спар̀ужен – Изсъхнал, увяхнал, сбръчкан.

спàстрям – Прибирам, спестявам, прикривам.

спестѡвник – Пестелив човек.

спия̀ям се – Спъвам се.

спит̀вам се – Допитвам се, съветвам се.

сплàщам – Сгъвам.

сплѣстен – Сбит (за вълна, памук, коса, трева).

споделѣвам – Смогвам, успявам.

сполай – Жив да си, благодаря, за много години.

спождам – Посещавам, навестявам, спохождам.

споревам се – Препъвам се, падам.

споредничав – Нееднакъв (за царевица, пипер и други растения).

спрегам – От няколко нишки правя една.

спрепам се – Препъвам се.

сприя – Силен, буреносен вятър, стихия.

спувам се, спух се – Отслабвам, отслабнах.

срамотно – Срамно.

сригосвам се – Ядосвам се, гневя се силно.

сретцело – В средата на селото.

срускам – Схрускам.

срѣбам – Срѣбам.

сръп – Сърп.

сръцафръцвам, сръцафръцам – Бия, пляскам, шама-росвам, наказвам.

стаа – гл. Става

стиснат – Скъперник.

стока – Общо название на домашни животни.

столѐ – Малко столче.

страч – Малка, неугледна, паянтова къща или колибка за куче.

стрѣга – Отвор, през който преминават овце за доене. 2. Място за стригане на овцете, прелка, бариера.

стрѣа – Стрѣха.

стрина, стринка – 1. Чичова жена. 2. По-възрастна жена.

стрѣк – Стѣбло.

стрѣквам – Стривам.

стрѣшвам – Счупвам.

струпунѣсвам се – Падам внезапно с шум, струполясвам се.

стрѣчѣ – 1. Стоя прав. 2. Показвам се, подавам се.

стѣбел – Кладенче в издълбан дѣнер за изтичане на водата.

стѣкинѣм – Стѣквам, събирам дърва и паля огън.

стѣмѣня се – Стѣмва се, при-тѣмнява.

сугарен – Късен.

сугрѣждица – Мразовит, леден дѣжд.

сѣук – 1. Малък, дребен гризач, лалугер. 2. *прен.* Нелеп, дребен, заблуден, незначителен, страхлив.

сѣмати – Твърде много.

сѣмлет – Отнесен, особен, смотан, намръщен човек.

сѣмтѣ – Говоря нервнo и неразбрано.

сѣна – Ям лакомо.

сур – Светлосив.

сурат – 1. Образ, лице. 2. Муцуна, недоволна физиономия.

сураф – Суров, влажен.

суревам се – 1. Падам, събарям се, срутвам се. 2. Сгромолясвам се.

суреж – Недобър човек, безобразник, нахалник.

суринат – Съборен, сринат.

сурия – Голямо множество.

суровица – Наскоро отсечена дебела тояга, сопа.

суроватка – Отпадъчен продукт от млякото, от който се прави извара.

суросинкяв – Сиво син цвят.

сух, сѹа, сѹо, сѹи – Сух, суха, сухо, сухи.

сфанат – 1. Схванат, вдървен. 2. Несръчен, непохватен.

сфашам – 1. Схващам, проумявам. 2. Усвоявам, запомням.

събѣждам се – Осъзнавам се, досещам се.

съборѣтина – Полуразрушена, рухнала сграда.

сѣга – Плесен върху туршии, съдове.

сѣглѹам – 1. С ума си, трезвен. 2. Здрав, добър, честен.

сѣзор – Със зор, насила, трудно.

сѣк – Чекор, чеп.

сѣлѹдничав – Луд, ненормален.

сѣсел – Гризач сънливец, плѣх. 2. *прен.* Рязък, сприхав, мърморещ човек.

сѣсѣщам се – Хрумва ми, идва ми наум.

сѣсѣпан – Съкрушен, сломен, разбит.

сѣстѹрен – Преждевременно остарял.

сѣшѣвам – Зашивам.

сѣсѣвам се, сѣсѣѹна – Изсхвам, поизсхвам.

сѣждам – 1. Изяждам на много места (за молец, мишка). 2. *прен.* Скарвам се някому, нахоквам го строго. 3. *прен.* Ядосвам се, късам си нервите с някого.

таа, тòа, тавà, тìе – Тази, този, това, тези.

таагòдишен – Тазгодишен.

таанъ – Тишина, спокойствие.

таа се – Спотайвам се.

табàн – 1. Ходило на крак.
2. Стъпало, подметка на обувка.

табиет – 1. Характер. 2. Лош навик, привичка.

табиетлия – 1. Своенравен.
2. *прен.* Взискателен, човек с вкус.

тавà, тавъ – Съд за варене на сладко. 2. Тепсия.

таванòсвам – Правя таван на сграда, помещение.

тагìва – Тогава.

тайфà – 1. Дружина. 2. *прен.* Група от безделници, сбирщина.

таке – Кепе.

такòвам – Върша нещо без да уточнявам какво.

такъми – 1. Прибори, принадлежности. 2. Носия, наkit.

талàзи – Вълни (за вода, вятър и др.).

таласъм – Зъл нощен дух, вампир.

та̀лига – Каруца.

та̀лок – Утайка от тиня след отдръпването или изпарението на вода.

та̀лпа – Дебела дъска, която често служи за скеле при измазване на сграда.

та̀ма, тамè – Там, на онова място, недалеко.

тамазл̀к – Добитък за разплод, отгледан вкъщи.

та̀мошен – От друго място.

тамън – 1. Точно, достатъчно. 2. Току-що, преди много малко.

тантèла – Дантела.

та̀нто – Квит.

та̀нто за кукурìгу – Безсмислена размяна, нищо за нещо.

тантùрес – Възнисък, но дебел и широкоплещест.

та̀па – 1. Запушалка. 2. *прен.* Нисък, дребен човек.

тапìя – 1. Документ за владение на недвижими имоти.
2. Документ.

тапигьòс, тъпигьòс – Безсрамен, нагъл.

тарàн – Тежка гредà за разбиване на стени.

тарапанà – Множество хора, навалица.

таратайка – Разнебитено превозно средство.

тараша – Крада.

тарашойка – Любопитна жена, завира се навсякъде.

тарашувам – Ровя, пребърквам.

търба – Дъска от дъсчена ограда.

търга – Малка дъсчена платформа с дръжки за пренасяне на строителни материали, тор и др. от двама души.

тарикат – Хитър, дързък човек, който не подбира средства за постигане на нещо и има самочувствие, че мъчно може да бъде излъган.

тарикатлък – Дързост, хитрост.

тарлък, тарлъци – Терлик, терлици.

тартор – Главатар.

тас – 1. Метален съд за гребане на вода. 2. Дълбока медна паница.

татрандзя се – Едвам ходя, влача се.

таферен – Хубав, приличен, благоприятен.

тафра се – Гиздя се, пъча се.

тафрене – Гиздене, контене.

тая се – Крия се, спотайвам се, мълча, пазя тайна.

твърд, твърдо – Твърд, твърдо.

твърдоглав – Упорит, неотстъпчив.

те – Ето ти, на.

темница – Тъмница.

тегаво – 1. Трудно, със запъване. 2. Тежко, неприятно (за човек).

тегел – Шев зад игла; машинен шев.

тегла – 1. Опъвам, дърпам. 2. *прен.* Мъча се, страдам.

тегло – 1. Тежина. 2. *прен.* Страдание, мъка.

тегна – Тежа.

тезгяф – Тезгях, закрепена маса за работа на обуцар или в продавница.

тезек – Къс от изсушен говежди тор със слама, който се употребява за топливо.

тек – 1. Нечетно число. 2. Сам, самичък.

теква ми – Хрумва ми, прииска ми се.

текмѐ – Ритник със задните крака на кон или магаре.

телалин – Глашатай.

теманѐ – 1. Поздрав при мохамеданите. 2. *прен.* Угодничество.

темерут, темерутин – Намусен, мрачен и опак човек; инат.

темпло – 1. Иконостас. 2. Рамка с икона.

темян – Тамян.

тèнджора – Тенджера.

тенекè – 1. Ламарина. 2. Тенекия.

тепàвица – Съоръжение за тепане на вълнени тъкани, обикновено чрез използване на водна сила; валявица.

тèпам – Бия, убивам.

тепè – Хълм, могила.

тèпкав – Заекващ, пелтечещ.

тепрèва – 1. От сега нататък.
2. Едва сега, за пръв път.

тепция – Тепсия.

тердзия – Шивач.

терк – Образец, модел, кройка.

тèркам – Подтичвам, подскачам.

терсенè – 1. Опак, неразбран.
2. нареч. На опаки, напук.

тертип – 1. Начин, ред. 2. Наредба.

тèsам – 1. Дялам с нож или с друго сечиво. 2. Очиствам тревата върху дадена площ.

те сегì – Ето сега, веднага.

тèsкав – Клисав, недопечен, длетав.

тескерè – Пътен лист за пътуване в Османската империя.

теслè – Тесла.

тèтка – Сестра на майка, леля.

теферич – Разходка с гощавка сред природата.

тефтìша – 1. Мъча, тормозя, насилвам. 2. Готвя, пека нещо на слаб огън.

тех, тèчно – Тях, тяхно.

тìзе – л. мест. 2 л., ед. ч. – Ти.

тìкам – Бутам; вкарвам; подтиквам.

тìквеник – 1. Баница с тиква.
2. прен. Прост, глупав, недодялан човек; глупак, простак, дебелак, тутманик.

тиловàк – Военнослужещ от тила, от тиловите части на войска.

тининикам – Тананикам.

тìнтири-мìнтири – Празни приказки, измислици, глупости.

типигьòс – Нахалник.

типик – Църковен устав.

типòсвам, изтипòсвам – Нарисувам, изрисувам.

тìшлер – Дърводелец.

тìща, тìща се – 1. За печиво – пече се бавно. 2. За дъжд – вали тихо. 3. прен. Излежам се; страдам, мъча се.

тканьè – Тъкane на домашен стан.

тлакà – 1. Седянка, на която работят безплатно на домакините. 2. Безплатна трудова помощ на роднини, съседи, съселани.

тлàскам – Бутам грубо.

тлѐя – 1. За огън – гори полека и без пламък. 2. *прен.* Слабея, линейа, чезна.

тлъс, тлъста – Тлъст, с много мас, лой, масло.

тогѝва – Тогава.

токà – Закопчалка на колан.

токѹ-такà, туку-такà – Без особена причина.

тòлик, -а, -о, -и – Толкова голям.

тòлку, тòлкучко – Толкова малко, съвсем малко.

топòр – Брадва, секира.

топрàк – Землище, земя.

топѹз – 1. Боздуган. 2. Желязна топка на кантар.

топурдѝя – Врява, шум.

топѹркам – Тичам с тропот.

тòпчес – С форма на топка; овален.

торбѝ – Торба.

торлàк – 1. Обидно название на хората от някои планински райони на Северозападна България. 2. *прен.* Простак, селяндур.

точѝлкия – Права и огладена дървена тояжка за точене на кори за баница.

точѝло – Колело на каруца или волска кола.

тра̀мпа – Равностойна размяна на предмети.

трантѹвам – Слугувам.

траншѐя – Дълъг и дълбок окоп.

трап – 1. Яма, ров. 2. Улей, склон.

тра̀пен сѝм – Не сѝм се сѝвзел, не сѝм на себе си.

трапчѝнка – 1. Малка яма. 2. Ямичка на бузата.

тра̀я – 1. Мълча. 2. Търпя, понасям. 3. Продължавам. 4. Не се развалям. 5. Чакам.

трѐбник – Свещеническа книга.

трѐбя – 1. Изкоренявам ботури, дънери. 2. Чистя, отстранявам дребни, ненужни примеси. 3. Почиствам, подреждам. 4. *прен.* Унищожавам.

тревойàк – Място, обрасло с трева.

трѐвяк – Дребен кърлеж в тревни местности, където пасат овце.

трѐпа – Бия, убивам.

треперѹшка – Накит за женска дреха от лъскави метални пластинки или жици, нишки.

трепѐря – Треса се, страхувам се.

тресà се – 1. Люлея се при земетръс. 2. *прен.* Треперя.

трескà – Късче дърво при обработването му.

трѐскам – 1. Удрям силно нещо, което издава шум. 2. Гърмя, трещя.

трескуяк – Трески.
трѐснат – Ударен от гръм.
трефкѐ – Стрък трева.
тривѝн – Трион.
триклѐт – Проклет до три пъти и повече.
трикра̀к – Столче с три крака.
трѝна – Наронено семе и ситна плява от ситно сено.
трѝптих – Трикрила икона на дъсчици, от които средната е двойно по-широка, а страничните се прегъват и я закриват.
трѝчаф – 1. Съдържа трици. 2. *прен.* Слаб.
трѝа, трѝи – Троха, трохи.
трѝмав – Бавен, несръчен, не-повратлив.
трѝна – Оронвам зърна от царевичен кочан. Роня.
трон̀ачка – Желязна полугривна със зъбци за оронване на царевицата.
трѝпам – 1. Хлопам, чукам. 2. *прен.* Играя хоро.
троп̀ар – Църковна песен в чест на светец.
троп̀тина, труп̀тина – 1. Гъста утайка. 2. Утайката на виното.
трѝснат – Сърдит, ядосан, сопнат.
трѝша – Чупя.
трѝфя се – Гиздя се.

трѝгѝвец, трѝгов̀ия – Търговец, търговия.
трѝдзам – Дърпам.
трѝкам – 1. Трия. 2. Чистя. 3. Стривам.
трѝка̀ям – Търкалям.
трѝ̀ло – Място, където затварят овцете през лятото, заграде-но с тръни.
трѝ̀на – Правя ограда с тръни.
трѝ̀на̀к, трѝ̀нѝца – Място, обрасло с тръни.
трѝ̀номѝтка – Метла от клони за метене на кошарата, двора.
трѝ̀па – Търпя.
трѝ̀са – 1. Търся. 2. Друскам, тръскам.
трѝ̀тлес – С голям задник.
трѝ̀тля̀ва се – 1. Върша нещо много бавно. 2. Търся си мяс-то за сядане.
трѝ̀ча – Тичам, търча.
трѝ̀шкам – 1. Затварям с удар. Хвърлям със сила или събарям, повалям на земята. 2. За болест – поваля на легло.
тѝ̀гла, тугл̀ар – Тухла, тухлар.
тѝ̀ка – Тук.
тѝ̀кашен – Произхожда от тук; нашенски.
тук̀у – А, ами, но.
тук̀у-тук̀у – Неочаквано, изведнѝж. 2. Наскоро, преди малко. 3. Съвсем наблизно. 4. Все, само, непрекъснато.

туку̀-речѝ – Почти.

тул̀ум – Одрана като торба животинска кожа. 2. Търбух, шкембе.

тул̀умба – Метален съд за зърнени храни и брашно, приспособен от тенекия с дръжка.

тул̀уп – Дебелак, простак, глупак, тъп човек.

т̀умба – Група хора на едно място.

т̀умбак – Корем.

т̀умбес – Кръгъл, издут.

тант̀урес – Нисък и пълен (за човек).

т̀упам – 1. Изтръсквам. 2. Бия.

туп̀ан – Тъпан, барабан.

туп̀анче – Тъпанче, барабанче.

т̀упаник – Бой.

тупандж̀ия – Тъпанджия.

т̀урам – 1. Поставям, слагам. 2. Храня.

турл̀о – Гъст прах или дим във въздуха.

турм̀ак, турмак̀ия – Бивол, биволица.

турм̀е – Малко биволче.

т̀урта – Пита, погача без квас.

турт̀е – 1. Малка питка. 2. Домашен квас за хляб във вид на питка (от хмел и царевично брашно).

т̀уртес – С кръгла форма, валчест.

т̀утам се, т̀уткам се – Бавя се, мотая се.

т̀уткаф – Бавен, несръчен, пипкав.

т̀утманик – 1. Хляб, замесен с масло или мас и сирене. 2. *прен.* Простак, селяндур.

тут̀ун – Тютюн.

тут̀унджия – Пушач.

ту-у-у – Тях, за израз на съжаление или учудване.

т̀уфа – Китка стъбла и издънки от едно коренище; кичур.

туфл̀ек – 1. Дюшек, напълнен със слама. 2. *прен.* Дебел и прост човек.

Тц-тц-тц – Израз на учудване, съжаление.

туч – Чугунен гъоз на кюмбето (печката).

тъд̀ева – Тук, наоколо.

тъд̀евашен – Тукашен.

тък̀а, т̀етък̀а – Така, по този начин.

т̀ъкмя се – Възнамерявам, готвя се.

т̀ъка-т̀ъка – *междум.* За повикване на кокошки.

тълм̀ач – 1. Тълковач. 2. Преводач.

тълп̀а – 1. Множество хора на открито. 2. *презр.* Безлично множество; простолюдие, маса.

тъмница – 1. Тъмнина. 2. За-
твор.

тъна – 1. Потъвам. 2. Пропа-
дам.

тънко̀ор – С тънка кора.

тънко̀яв – Тънък, тънко̀ляв.

тъп – 1. Не е остър. 2. *прен.*
Невъзприемчив, глупав, тъ-
поумен.

тъпанòр – Тъпак, глупак.

тъпканица – Навалица, блъс-
каница.

тъп̀унгер – Глупав, тъп човек.

търчй-лъжй – Несериозен чо-
век, който лъже и обещава.

тъст – Баща на жената, съпру-
гата; дядо, бабалък.

тътна – 1. Издавам силен,
глух и продължителен шум.
2. *прен.* Карам се силно, но
неразбрано.

тътра – 1. Тегля нещо по земя-
та, влача. 2. *прен.* Мърморя,
карам се сърдито.

тътра̀зя се – Едвам вървя, вла-
ча се.

тъча – Тъка, изтъквам на стан.

тъ̀йна, тъ̀йням – Отпочивам,
отдъхвам си.

тъ̀ща – Майката на жената, съ-
пругата; баба.

у – *предлог* В, във.

у̀апвам – 1. Наранявам с хапа-
не. 2. Ужилвам (за насеко-
мо). 3. *прен.* Обиждам, зле-
поставям.

у̀бава, -о, -и – Хубава, -о, -и.

у̀бавèя – Разхубавявам се.

у̀бавка – По-малка сестра на
съпруга или негова братов-
чедка.

у̀бавèнко̀о – По-малък брат на
съпруга или негова братов-
чедка.

у̀бавèц – Красавец.

у̀баво – *нареч.* 1. Красиво, до-
бре. 2. С противоположно
значение – грозно, лошо,
зле.

у̀близо – Наблизо.

у̀боснйк – Пакостник.

у̀бо̀цквам се – Убождам се.

у̀брèквам се – Обърквам се.

у̀ва̀ждам – 1. Въвеждам.
2. Нанизвам нишки на основа
през бърдо и нищелки.

ува̀лвам се – Изцапвам се, замърсявам се.

ува̀рдвам – Опазвам.

увивка – Обвивка.

увирам – 1. Въвирам, пъхам.
2. За ястие – сварява се.

увирам се – Въвирам се, пъхам се.

увисвам – 1. Вися. 2. *прен.* Оставам излъган, ненужен, без подкрепа.

увла̀чам – 1. Внасям нещо.
2. Влизам.

у̀време – Навреме.

увръ̀там се – 1. Усуквам се.
2. Обикалям наоколо. 3. Извъртам, изопачавам.

увълчвам се – 1. Озверявам, ставам лаком и проклет.
2. Вампирясвам.

уга̀ждам – Задоволявам.

у̀гар – Изорана и оставена не засята нива.

уга̀рка – Остатък от изпушена цигара; свещ.

у̀глава – В главата, по главата.

у̀гледен – 1. Хубав, приятен на глед. 2. Представителен.

угни́вам – Загнивам.

угри́пка – Метална плоска лопатка за остъргване на нощовите, копанята и др.

уда̀ва ми се – Иде ми отръки, умея да правя нещо.

уда̀рам – 1. Бия, блъскам.
2. Вали (сняг, дъжд). 3. *прен.* Спечелвам. 4. Напомням, приличам на някого.

уде́вам – 1. Вдявам конец, нишка. 2. *прен.* Подразбирам, схващам.

удре́мвам се – 1. Започвам да дремя. 2. *прен.* Умърлушвам се.

удръ́жам – 1. Държа стабилно.
2. Устоявам. 3. Въздържам.

удурди́свам – Измайсторявам, догаждам, нагласявам.

у̀ем – 1. Брашно, което се дава на воденичаря за меленето. 2. Заплащане в пари или в натура за извършена работа на мелничар, тепавичар, собственик на вършачка и др.

у̀земи – В земята.

узе́мки – Къщи в земята, земянки, в които са живели нашите предци до края на XVIII век.

узо̀рвам се – Правя нещо с големи усилия, насилвам се.
2. Преуморявам се.

узля̀вница – Възглавница.

узуре́мвам се – Опулвам се, опъвам се, отговарям.

уйлвам се – Ухилвам се, усмихвам се.

уйлен – Ухилен, усмихнат.

уйдѣсвам – 1. Зачитам, съгласявам се. 2. Подхождам, прилягам, допадам.

уййвам – Уливам, заливам с течност.

уйна – Вуйна, жената на майчиния брат.

укàрвам – Вкарвам.

укламѣсвам – Идвам ненадейно.

укѣщи – Вкъщи.

уѣко, уѣю – Вуйчо, брат на майката.

уѣков – Вуйчов.

улав – Глуповат, загубен, недоразвит.

улатам – 1. Опадам, окапвам. 2. *прен.* Изгубвам се, обезвелявам се.

улѣгам – 1. Уплътнявам се, слягам. 2. *прен.* Ставам по-разсъдлив, по-разумен.

улѣндзвам се – Усмивам се, ухилвам се.

улисан – Залисан, унесен, захласнат.

ума – Хума.

умник, умняк – Съд, в който се държи хумата.

умеятен – Срѣчен, похватен.

умилквам се – 1. Галя се. 2. Любезнича, подмазвам се.

умисъл – Предварително намерение за извършване на нещо нередно.

умѣквам се, умѣкиям се – Вмѣквам се.

умѣломощавам се – Нямам сили, преуморен съм от работа.

унàсам – Внасям.

унàсам се – 1. Захласвам се. 2. Заспивам.

унес – Полусън, захлас, забрава.

унѣк, унѣчка, унѣци – Внук, внучка, внуци.

унѣтре – Вътре.

упѣрвам – Впервам.

уплах – Страх.

уплѣсквам – 1. Изцапвам. 2. Обърквам.

уплѣтам – 1. Изплитам. 2. *прен.* Въвличам, намесвам, обръквам.

уплѣтвам се – Вампирясвам, ставам плътеник.

упрàва – 1. Власт. 2. Управление. 3. Ред и справедливост.

упрек – Укор, натякване.

упѣувам – Изтупвам, почиствам.

урàнен – Охранен.

урàпляк – Изгризана ябълка.

урбулешки – Прибързано, лудешки, грубо, без да се мисли.

урвам се – Втурвам се, хуквам, спускам се.

урѐвам се – 1. Засипвам се със земя, пръст. 2. Махам се, изчезвам, пръждосвам се. 3. Карам се.

уред – В ред, в порядък.

уреден – Подреден.

урезйлвам се – Посрамявам се.

урйвам, урѐвам – Прогонвам, изпъждам.

урка – Хурка.

урод – Глупак, юрод.

уроки – Злина, болест, причинена от урочасване.

уроча̀свам – Разболявам от уроки.

урс̀уз, урс̀узин – Лош, намръщен, вечно сърдит, проклет човек, който носи нещастие.

урсулица – Тълпа, върволица.

ур̀углица – Набучена на прът китка или знаме, което се носи на сватбата.

ур̀унгел – 1. Възрастен, непохвален, грозен, нечистоплътен човек. 2. Грозник. 3. Лош човек.

ур̀успия – Лека жена, курва.

ур̀ъце – *нареч.* В ръце, на ръце.

ур̀фляк – 1. Човек със скъсани дрехи. 2. *прен.* Неудачник.

уса̀кòтвам – Усещам, откривам.

уса̀ди ми – Омръзна ми, измори ме.

усàждам се – Схващам се в кръста.

у̀свет – *нареч.* Много далече, неznайно къде.

усвѐствам се – Съживявам се, идвам на себе си.

усвòйвам – 1. Присвоявам. 2. *прен.* Обсебвам.

усòе – Сенчесто място.

усòйница – 1. Змия. 2. Лоша, зла жена.

у̀сред – Всред, в средата, посред.

устàт – 1. Приказлив, бърлив. 2. Заядлив на приказки.

устàтница – Бърлица.

устй̀скам – Издържам, понасям.

устобòл – Възпаление на устата и венците. Стоматит.

у̀стрел – 1. Народно название на няколко вида внезапни и мъчителни болести (удар, червен вятър, ревматизъм, обрив). 2. Вид остро заболяване у едрия рогат добитък.

ус̀уквам – 1. Суча, увивам. 2. *прен.* Въртя се, увъртам се, докарвам се, подмазвам се някому.

ус̀унвам се – Вмъквам се, примъквам се.

у̀талòжвам се – Утихвам, успокоявам се.

утийвам, утишвам се – Утихвам, успокоявам се.

утия – Ютия.

уторачвам се – 1. Вторачвам се, вглеждам се. 2. Нарочвам, намразвам.

утрѐпан – 1. Убит, пребит. 2. *прен.* Преуморен от работа.

уто̀чка, ото̀чка – Преди малко, преди момента.

утрѐпвам – Убивам, прибивам.

утрѐщвам се – Вцепенявам се от страх, от изненада.

у-у-у – *междум.* За изразяване на недоволство, укор, подигравка, учудване.

учувам – Отглеждам, запазвам.

ушàтка – Глинено гърне с полукръгла дръжка (повръзло), в което се сипва ядене за кѐра.

у̀ше, у̀ши – Ухо, уши.

ушмѝлвам – *вж.* ошмулвам – 1. Бера безразборно, докрай, небрежно. 2. Оголвам клонче от листата.

уфитльòсвам – 1. Загръщам се небрежно. 2. Плета или зашивам небрежно.

фа̀фла – Вафла.

фай̀да – Облага, полза, печалба.

фай̀то̀н – Открита конска кола за пътници.

факй̀р – 1. Фокусник. 2. Голям майстор в някоя област. 3. Необикновено сръчен майстор.

факлй̀я – Голяма свещ.

фа̀ла – *същ. ж. р.* 1. Похвала. 2. *гл.* Хваля.

фа̀нат – Хванат.

фан̀ела – 1. Фланела. 2. Мъжка вълнена плетена долна дреха.

фан̀елче – Плетено елече.

фандѝк – Щипка вълна, снопче от отскубнати косми.

фарàш – Малка лопата за смет.

фарфалàк – 1. Пумпал. 2. *прен.* Малко дете; дребен човек.

фас – Угарка.

фа̀тени (ръкави) – Специално обработени ръкави за ризи в народната носия, свилени, с надлъжни шарки върху плата.

фатмàк – Фелдфебел.

фàша – Парче свинска кожа, широка ивица, от която се изработват цървули.

фàщам – 1. Хващам. 2. Отивам някъде.

фàщам се – 1. Захващам се, залавям се. 2. Прихващам се.

фермàн – Указ.

фес – Шапка с пискюл при мохамеданите.

фидàнка – 1. Младо дръвче. 2. Издънка, израстък.

филàнкишия – Някой си.

филджàн – Малка порцеланова чашка за кафе или ракия.

филоксèра – Дребно насекомо, което наранява корените на лозата и я изсушава.

финтифлюшки – Дребни украшения към женския тоалет.

фирà – 1. Намаляване в темпото поради изпаряване. 2. *прен.* Отпадък, излишък.

фйркам – 1. Гоня, прогонвам. 2. Пия, пиянствам.

фистàн – Фустан.

фитирйà – Лека в градина.

фишèк – 1. Ръчно приготвен патрон. 2. Илюминация.

фкàрвам – Вкарвам, въвирам, пъхам.

фльòнга – Панделка, джувка.

фрàскам – Удрям, налагам.

френгйà – Западно европейски (сабя, носия).

фрèскам – Изговарям неправилно някои звукове, особено „р“.

фр̀гам – Хвърлям.

фр̀кат – Хвъркат.

фр̀квам – 1. Пламвам (за огън). 2. Хвърквам (за птица).

фратайòч – Рядка, безвкусна манджа.

фр̀тунà – Фъртуна, силна буря, виелица.

фр̀цкам се – Ходя наперено, кокетнича.

фр̀цла – Кокетка.

фр̀чило – Хвърчило.

фр̀чъ – 1. Летя. 2. *прен.* Движа се с голяма бързина.

фтàсвам – Успявам, готов съм.

ф̀гà – Празнина, дупка.

ф̀кам се – Хваля се, големея се, перча се.

фукар̀, ф̀кльо – Самохвалко, горделивец.

ф̀ла, оф̀лвам – Псувам, нахоквам, обиждам.

фунàра – Пара.

фун̀ – Воня, смърдя, мириша неприятно.

фурйà – 1. Сила, стихия. 2. *прен.* Зла и свадлива жена.

ф̀скам – Изпускам газове.

фурня – 1. Пещ за печене на хляб. 2. Хлебарница.

фуста – Пола.

фустан – Рокля от груб домашен плат.

фүфляк – 1. Удебелена част на нишката при предене. 2. *прен.* Смотаняк.

фуча – 1. Буча (за вятър, река). 2. *прен.* Сърдито сумтя.

фушкйя – Конско изпражнение.

фъкам – Режа небрежно с ножици.

фърфалак – 1. Подхвъркач, младо пиле. 2. *прен.* Юноша.

фъфла – Говоря неясно, неразбрано, обикновено поради липса на зъби.

фъфра – Говоря непрекъснато, досадно, неразбрано.

Тъй като в нашия говор звукът „**х**“ се изпуска в повечето думи, особено в началото им, затова го отбелязвам със скоби.

(х)аба – Хабя – 1. Изразходвам нещо в повече. 2. Съсипвам, развалям, повреждам.

(х)абен – Изхабен, тъп.

(х)абєр – Известие, вест.

(х)авà – 1. Положение, настроение. 2. Време, климат.

хаджийя – Лице, което е ходило на светите места – Йерусалим и Мека.

хазна – 1. Държавно съкровище. 2. Много пари.

(х)айр – Добро, благочестие, сполука.

(х)аирлйя, ерлйя – Който носи щастие, сполука.

(х)арсєз, арсєзин – 1. Лош, безделник, негодник, зъл. 2. Не носи късмет.

(х)айвàн, -ин – Глупак, проклетник, неразбран човек.

(х)айлàз, -ин – Безделник, мързеливец.

хак – 1. Заплата, възнаграждение, дял, част. 2. *прен.* Правота, справедливост.

хал – Състояние, положение.

харàч – Личен данък за мъже не мохамедани в Османска Турция.

хàхо – Луд, ненормален, побъркан, смахнат човек.

хàхо-хìхи – Силен и безгри-
жен женски смях.

хвалипрѣцко – Самохвалко.

хесàп – Сметка, пресмятане.

хòджа – Мохамедански свеще-
ник.

хòйкам – Скитам се безцелно
насам-натам.

хòремаг – Питиепродавница и
гостилница в село; в малък
град.

(х)рàненик – Чуждо дете, взе-
то и отгледано като свое.

хрантùтник – Готованец.

хрантùтя – Храня, издържам
някаго даром, наготово.

хрìсим – Скромен, смирен,
благовъзпитан.

хром – Куц.

хрòмел – Ръчна мелница, ка-
мък на мелница.

(х)рѣкам – Хъркам. 1. Дишам
с пресеклив шум от гърлото
или носа. 2. *прен.* Спя дъл-
боко.

хўквaм – Побягвам изведнъж.

хулигàн – Дързък и невъзпи-
тан, безобразник.

хўни – Азиатски номадски пле-
мена, които през IV и V век
нахлуват в Европа. 2. *прен.*
Хора, които вършат пакости,
разрушения, опустошения.;
диваци, варвари, вандали.

хѣката-мѣката – За човек,
който заеква или се запъва
при говорене поради смуще-
ние.

хър-мър – За израз на недо-
волство, мърморене. 2. Раз-
дор, несъгласие, несговор.

хѣс – Злоба, настървение.

ц – *обикн.* Повторено ц-ц-ц; цъ-,
цъ-, цъ – За израз на учудва-
не или съжаление.

цàката – Начин, способ за
справяне с някоя заплетена,
мъчна работа.

цанявам – Наемам ратай.

цанявам се – Договарям се с
някай да му стана ратай.

ца̀пам – 1. Замърсявам. 2. *прен.*
Говоря много и необмислено,
плещя, бръщолева.

цапардòсвам – Удрям, пляскам.

ца̀пвам – 1. Удрям рязко. 2. Па-
дам в кал или вода.

ца̀пнат – Който говори непри-
лични вулгарни думи.

цàрщина – Голямо владение, държава.

цафàра – Свирка, пищялка.

цàцарка – 1. Малка диня.
2. Дребна топчеста кратуна.

цвèкье – 1. Цвете. 2. *прен.*
Нещо хубаво, добро.

цвет – 1. Цвят на растение.
2. Шарка, багра.

Цвèтница – Християнски празник, неделята преди Великден.; Връбница.

цвик – 1. Воднист сок, който се отцежда от кисело мляко, сирене, извара. 2. Преварена и прецедена суроватка.

цвèркот – Чуруликане.

цедýлка – Плат за цедене на сирене.

цèдник – Голяма домашна торба.

цеклèнка – Шише, стъкло.

цèла се – Меря се, примервам се.

цèлина – 1. Неорана земя.
2. Зеленчук.

цèпа – Сека, разсичам.

цепèц – Част от домашния тъкачен стан – плоска пръчка, която се поставя между нишките на основата при тъкане.

цеплèнка – Зацепено тънко, остро късче дърво.

цер – 1. Вид горски дъб. 2. Лек, лекарство. 3. *прен.* Начин, способ за справяне.

цèра се – Лекувам се.

церòвина – Отсечено церово дърво.

цибрèа се – Светя, лъскам от чистота, прозирам.

цýбри се – Изяснява се (за небе).

цýвра – Плача, хленча глезено.

цýганин – Човек от цигански произход, ром. 2. *прен.* Лъжец, нахалник, просяк.

циганòр – *пренебр.* Голяма група, тъпа цигани.

цигàна се, циганя се – Пазаря се, прося, моля, хитрувам.

цýгла – Плоска керемида.

цигуяв – 1. За растение – слабо, високо, крехко. 2. За човек – слаб, болнав, блед.

цинцàрин – Много пестелив човек, скъперник.

цýфка – Сопол.

цýфлйв – Сополив.

цýфýнка – Отвор на стомна (бакъл) за пиене.

Циц – *междум.* За отпъждане на коза.

цýца, цýцка – Женска гръд, боска.

цýцам – Бозая, суча.

цицýя – Стиснат, скъперник.

цицòреста – За жена с големи, едри гърди.

црѣкам – Доя мляко.

црѣква – 1. Черква. 2. Християнско богослужение.

цѹна – Целуна.

цѹпене – Сърдене.

цѹпя се – Сърдя се.

цѣкли – Очила.

цѣрцоря, цѣцря – Тека на много тънка струйка, ромоля.

цуцѹек – Безхарактерен мъж, под чехъл, без собствено мнение.

ча – 1. Чак, дори, до, точно. 2. До толкова, до такава степен.

чàвка – Креслива птица от рода на враните, с черно оперение, сиво теме и сива задна част на шията.

чàдо – Чедо, рожба.

чакàл – Хищно животно от рода на кучето.

чàканье – Чакане.

чакмàк – 1. Ударник на кремълия пушка. 2. Огниво и кремък.

чàко – Нищо, макар че.

чактїсвам – Разбирам, проумявам.

чакъл – Трошени камъни.

чакърест – 1. Сиви или шарени (за очи). 2. Сивоок или пъстроок.

чалдїсвам се – 1. Побърквам се, смахвам се. 2. Удрям, халосвам.

чàлнат, чалдїсан – Смахнат, оглупял, побъркан, ненормален.

чалтѣм – Начин, способ, умение, похват.

чам – 1. Дървен материал от иглолистни дървета. 2. Иглолистна гора.

чàмсакѣз – Втвърдена смола от иглолистно дърво.

чан – Камбана, звънец, хлопатар.

чантрафїл – 1. Заядлив, капризен човек. 2. Зло и упорито животно.

чапкѣн – Женкар, развратник, немирник.

чапрàзи – Пафти.

чарда̀к – Вид балкон, пруст, отворен към слънчевата страна на двора.

чарк – 1. Част от машина, механизъм. 2. Зъбчатото колело.

чаршия – 1. Търговска улица или площад. 2. Централната част на село или малък град. 3. Пазар.

ча̀ска – След малко, до един час.

чат̀ал – 1. Разклонен под остър ъгъл клон на дърво. 2. Мястото, където краката на човека се разделят от трупа.

чат̀алес – Раздвоен.

ча̀ткам – 1. Удрям, щракам с остър отсечен звук. 2. *прен.* Разбирам.

чат-пат – *нареч.* От време на време, понякога.

чау̀ш – 1. Турски сержант. 2. Вид, сорт грозде.

чафралю̀га – Опака, зла, неговорна жена.

чевермѐ – Печено агне на шиш.

чег̀ара – 1. Кастря, подрязвам. 2. *прен.* Бия.

чегр̀там – 1. Стържа. 2. *прен.* Бия.

чѐдо – 1. Дете, рожба. 2. Обръщение на възрастен човек към много по-млад от него.

чейз – Булчински дар.

чейнѐ, чеенѐ – Чене, долна част на лицето.

чѐкна – Разделям, раздвоявам, кърша.

чѐкор – Чвор, остатък от отсечен клон.

чекр̀ък – Уред с две колела за навиване на цеви, прежда и др.

челебия̀ – Господин, господар.

чел̀енка – Белег, подутина от удар по челото, главата; цицина.

челй̀к, чилик̀ – 1. Стомана. 2. Детска игра.

челя̀д – Децата в едно семейство. 2. Семейство. 3. Семейна задруга.

чембѐрче – Малка забрадка.

чемрѐя – 1. Линей, боледувам, крея. 2. Ветрея, изветрявам, губя сила и преснота.

чеп – 1. Дървена запушалка за каца или бъчва. 2. Сък, чвор.

чѐпа – 1. Кърша, чупя. 2. Изкривявам, изкълчвам.

чеп̀ат – 1. Който има съкове, чворест. 2. Неокастрен, неогладен. 3. *прен.* Неравен, грапав, неугледен. 4. *прен.* Мъчен, опак, опърничав, своенравен, упорит.

чепй̀к – Обувка.

чѐпка – Кичур грозде; малък грозд.

чепка̀ло – Уред, машина за чепкане, за разнищване на сплътсени влакнести материали, отпадъци и конци.

чѐпкам – Чеша, разрошвам, разнищвам.

чеплѐзя се – Катеря се.

червенда̀лес – (за човек) С пълно и грубо червено лице; червенобузест, божурест.

червѝв – 1. Червясал. 2. *прен.* Има много пари.

чѐрга – 1. Груба домашно тъканна материя за постилка или завивка. 2. *прен.* Положение, състояние. 3. Род, влака, потекло.

черѝбашѝя – 1. Господар. 2. Цигански главатар.

чѐрква – 1. Християнски храм, църква. 2. Християнско богослужение.

черкѐзи – Кавказка народност, част от която се заселва в България през Турско.

черноглѐд – Човек, който възприема нещата откъм лошата, мрачната им страна; песимист.

чернодрѐшковци – Прозвище на населението в България, където мъжете в миналото са носели връхни дрехи от домашен плат в естествения тъмен цвят на вълната или обагрен в кафяво, черно или тъмно синьо.

черно̀ок – Човек с черни очи.

черпа̀к, чирпа̀к – Голяма лъжица с изкривена дръжка за гребане на вода, течности.

черпнѝя – Почерпка, обикновено в кръчма.

чѐрчиво, черчевѐ – Рамка на прозорец.

чѐсен, чѐсна – Честен, честна (за мома, девойка – девствена).

честѝя – Ходя често някъде или често повтарям нещо.

чет – Брой.

четвòрица – Четирима мъже.

четврѝтит – 1. С форма на квадрат или правоъгълник. 2. *прен.* Дебел, пълен (за човек или животно).

чѐтина – Корава, щръкнала козина.

чѐтъ – 1. Чета. 2. *прен.* Говоря без прекъсване, дърдоря.

чѐткам – 1. Чистя, почиствам с четка. 2. *прен.* Лаская, хваля.

четмò – Четене.

чѐхъл – Вид женска или домашна обувка, отворена отзад.

чѐша – 1. Търкам или драскам, където ме сърби. 2. Разчепквам вълна.

чешѝри – 1. Потури. 2. Беневреци.

чешйт – 1. Вид, сорт. 2. *прен.* Особняк, своеобразен тип, оригинал.

чйбе – *междум.* Подвикване за отпъждане на куче.

чйбѹк – Лула с дълга тръба.

чивйя – 1. Клечка, клин, гвоздей. 2. *прен.* Задръжка. 3. *прен.* Загуба, дълг.

чйзми – Ботуши.

чий, чия, чийо, чии – На кого е; чий.

чийя̀т – Инатлив, твърдоглав.

чикйя – Джобно ножче, обикновено извито.

чилѐ – Преща или конци, намотани на снопче.

чингѐл – Двойна кука като буквата S, ченгел.

чип – 1. Който е без рога. 2. Пул за игра на покер.

чйпкам – Къпя малко дете.

чирàк – 1. Занаятчийски ученик у майстор. 2. *прен.* Неопитен човек. 3. Прислужник в дюкян.

чйрва – 1. Черва. 2. Пълнени свински черва, бахур. 3. Суджуци.

чйрен – Дръжка на нож.

чйреп – 1. Глинен съд. 2. Парче от счупен съд. 3. Череп.

чирепòр – *събирателно* Глиненни съдове.

чиридѐ – Стадо говеда.

чирислò – Желязо за чукане в чутура.

чйрка – Цирей.

чйрос – 1. Сушена риба. 2. *прен.* Сух, мършав човек.

чис, чйста – 1. Чист, без мърсотия. 2. Обича чистота. 3. *прен.* Няма вина, грях.

чиснйк, чиснйца – Човек, който обича и поддържа чистотата.

чйстенѐ – Чистене, почистване, шетане, подреждане.

читàк – 1. Някогашно хулно название на турчин. 2. Див човек, недодялан. 3. *прен.* Невъзпитан, нахален.

чйтаф, -ва – Цял, непокътнат, невредим. 2. Чист, почтен.

чифлйк – Голяма земеделско имение, обработвано с наемни работници.

чифтѐ – 1. Два еднакви предмета, четно число. 2. Ловна пушка, двуцевка. 3. Ритник на кон или магаре едновременно с двата задни крака.

чифѹт – 1. Евреин. 2. *прен.* Страхливец.

чичà – 1. Бачин брат (чичо). 2. Възрастен мъж.

чйче – Обръщение към по-възрастен мъж.

чичкѐ – 1. Изсъхнал кръгъл цвят на растения като репей, които полепват по дрехите.

2. Стиска сухо сено, трева, билки.
- чобан** – Овчар, пастир.
- човка** – 1. Ключ. 2. *прен.* Уста.
- човръкам** – 1. Чопля с нещо остро. 2. Ровя, разравям. 3. Върша нещо незначително.
- чòглаво** – Неприятно, неудобно, неловко.
- чоп** – Жребий.
- чòпкам** – Майсторя нещо.
- чорба** – Супа.
- чорбаджия** – 1. Богат, заможен човек, богаташ (през турско). 2. *нариц.* Който има постоянни и временни работници.
- чòрлав** – Рошав, с разбъркана, невчесана коса.
- чòрли** – Дълги и разрошени коси.
- чръв** – Червей.
- чръвотòчина** – Остатъци (във вид на брашно) от изядено от червеи дърво.
- чўбрица** – Градинска подправка за ястия.
- чувал** – Голяма торба за жито, брашно и др.
- чўвам** – 1. Слушам. 2. Съхранявам, опазвам. 3. Отглеждам.
- чўван, отчўван** – Отгледан.
- чудноват** – Особен, странен човек.
- чўдо** – Нещо необикновено, съвършено.
- чуждїнец** – Непознат или малко познат човек; не близък човек; чуждица.
- чўй-петёл** – Мярка за разстояние, докдето се чуват пелтите.
- чук** – 1. Инструмент за разбиране, трошене, коване, забиване на гвоздеи. 2. Спортен уред.
- чукалà** – Багаж, принадлежност.
- чукàр** – Камениста планинска местност, чука.
- чукундўр** – 1. Кръмно червено цвекло. 2. *прен.* Глупак, тъпак, пън.
- чул** – 1. Завивка за добиче. 2. Който е с отрязано ухо.
- чўма** – 1. Смъртоносна заразна епидемична болест по хора и добитък. 2. *прен.* Зла, проклета или грозна, рошава жена.
- чўмав** – Разрошен, чорлав.
- чумèря се** – Цупя се, мръщя се.
- чумòсвам** – Проклетисвам, пустиньосвам.
- чўнким** – Като че ли, да не би, нима.
- чупа** – Чупя, ломя, троша.
- чўтура** – 1. Дълбок дървен съд за чукане на жито, кафе, пипер и др. 2. *прен.* Глава, куфалница, кратуна.

чухал – Подобна на бухал, но по-дребна нощна птица.

чуча – Седя (за дете).

чучка – Подложка, възглавничка върху стол, на която се сяда.

чучул – 1. По-голяма китка пера по главата на птица. 2. *прен.* Сбърчени вежди в израз на яд и недоволство.

чучур – 1. Тръба или улей на извор, чешма или съд, откъдето изтича водата.

чучуят, чучулят – С пера на главата (за петел, кокошка).

чүшка – 1. Плод на растение пипер, пиперка. 2. Шушулка на боб, грах. 3. *прен.* Лют, сприхав човек.

чүшкам – 1. Чистя боб от шушулките. 2. Бутам, леко побутвам. 3. Махам, отхвърлям.

ша, шъ, шъ тъ, шъ ти, шта, штъ – Частица за бъдеще време.

шавам – 1. Мърдам, движа се. 2. *прен.* Кръшкам, шикалкавя. 3. *прен.* Развратнича, изневерявам.

шаванье – Мърдане.

шавлив, -а – Кръшкач, развратник.

шаврантия – Развратна жена.

шайба – Колело.

шайка – Група, дружина от бойници, пияници или пресъпници.

шал – Парче мека тъкана или плетена материя за намятане.

шалварѝ – Широки платнени гащи.

шамар – Плесница.

шамарѝсвам – Удрям шамар.

шамлия – Женска тънка забрадка, обикн. черна, донесена от гр. Шам – древното и турското име на гр. Дамаск (Сирия).

шамлийче – Малка забрадка.

шанец – Окоп, изкоп, ров, канавка.

шантав – Глупав, заваян, смахнат.

шантавя се – 1. Отклонявам вниманието си. 2. Заплесвам се. 3. Правя се на глупав.

шап – Заразна болест по до-
битъка.

шар – 1. Багра, цвят, боя.
2. Шарка, пъстрота. 3. Про-
шарване на гроздето.

шàрам, шàря – 1. Скитам на-
сам-натам. 2. *прен.* Изневе-
рявам.

шарàн – Вид речна риба с
едри люспи. 2. *прен.* Глупав,
прост, наивен човек.

шарения – Прекалена и без-
кусна шаренина.

шарлатàнин – Измамник, без-
очлив, хитър и непочтен чо-
век.

шàря – 1. Украсявам. 2. Бия по
голо. 3. Изривам се, обри-
вам се.

шàфер – Близък на младоже-
неца.

шàферка – Роднина или близ-
ка приятелка на булката.

шах – 1. Мохамедански учи-
тел, дух. 2. Играта шахмат.
3. Титла на монарх в някои
Източни страни.

шàшав – 1. Сбъркан, слабоу-
мен, глупав. 2. Кривоглед.

шашавèя – Оглупявам.

шашàвя се – Правя се на глу-
пав., заплесвам се.

шашардйсам (се) – Силно
смайвам, слисвам, уплаш-
вам, побърквам.

шашармà – 1. Бъркотия, смут,
измама, несигурност. 2. Мо-
шеничество.

шàшка – Сабя.

шашкèнин, шьшкèнин –
1. Лош, налудничав, нечес-
тен човек. 2. Опак. 3. Глупак.

шашкèндсвам се – Правя се
на глупав.

шàшма – Измама, хитрина (в
отрицателен смисъл).

шàяк – Груб вълнен плат, аба,
за горни дрехи.

швàба – Немец.

швйркам – Бликвам със силна
струя (за течност).

шврàскам – Удрям силно и
рязко с ръка, камшик и др.,
като се чува плясък.

шебèк – 1. Вид дребна маймуна.
2. *прен.* Грозен човек.

шев – 1. Шиене. 2. Съшитото място.

шевèта – Плитки коса.

шегà – 1. Игрив, закачлив или
леко подигравателен из-
раз или постъпка за смях.
2. *прен.* Нещо за смях, раз-
влечение, не сериозно.

шèмет – 1. Замайване на глава-
та от изтощение или болест.
2. *прен.* Опиянение. 3. Све-
товъртеж (болест).

шербèt – Разводнен турски си-
роп.

шѐтам, шѐтам – 1. Върша късна работа. 2. Ходя, пътувам, скитам се.

шибàлки – Ниски храсти покрай път или пътека.

шйбам – 1. Удрям. 2. Духам, бруля, валя силно (за дъжд, вятър).

шйбан – Лош, ненормален, отвратителен.

шибòй – Ароматно градинско цвете.

шйкалка – Израстък на дъбови листа или вейки, в които се развива червейче на мушицата.

шикалкàвя – Правя опит да не кажа истината, да прикрия нещо; извъртам.

шикèр, шекèр – Захар.

шикèрче – Цвете.

шйла – 1. Заострям. 2. Оформям камъни.

шйле – Поотрасло агне до една година.

шйлен – Дялан.

шилигàр – Пастир на шилета.

шилò – 1. Остър предмет за продупчване на нещо. 2. Садило – дървено приспособление за правене на дупки за разсад.

шйна – Железен или гумен обръч, който обхваща отвън колелото на превозно средство.

шйник – Дървен цилиндричен съд, мярка за зърнени храни, равна на половин крина (8 – 10 кг)

шипàр – Кастрирана мъжка свиня.

ширà – Сладко, не прекипяло вино.

шйра се – Разполагам се нашироко.

широкопрѐст – Който не задържа пари у себе си, харчи много.

шиш – 1. Стоманен прът със заострен край. 2. Пръчица за печене на забодено на нея месо. 3. *прен.* Опеченото месо. 4. Игла за плетене.

шишанè – Стара пушка с широка цев.

шишкавèя – Дебелея.

шйшко – Дебел.

шйя – 1. *гл.* Ушивам. 2. *същ. м. р.* Врат, част от тялото.

шкарт – Негодна стока, брак.

шкембè – Стомах, корем.

шкембелйя – С голям корем.

школò – Училище.

шлàка – Сгурия, сгур.

шлèвя – Бия, удрям с ръце.

шлèкам – Следя тайно, дебна, изчаквам удобен момент.

шльòкавица – Слаба ракия.

шльòкам – Пия набързо спиртни напитки.

шляя се – Скитам се без работа.

шляпам – 1. Удрям с длан, та се чува пляскане. 2. Газя в рядка кал или вода. 3. Ходя бос или с чехли, та се чува шум.

шмàтка – Бавен, несръчен, смотан човек.

шмèкер – Измамник, лукав хитрец.

шмекерувам – Хитрувам, мамя.

шмугвам се – Втурвам се, пъхам се, навирам се.

шмùла, ошмùлвам – Обрулвам, бруля до край.

шовраклив – 1. Немирен, подвижен. 2. *прен.* Развратен, с леко поведение.

шоврëкам – Не стоя на едно място, скиторя, размотавам се.

шоп – Българин от района около София.

шòркам, шùркам – 1. Тека, шуртя. 2. Пикая (за дете).

шошòне, шушòни – 1. Високи зимни гумени обувки, боти. 2. Къси вълнени домашно плетени чорапи.

шпèртплàт – Дървен материал на листове.

шпор – Печка на дърва.

штëкам – Шетам, движа се на-сам-натам.

шубè – Страх, съмнение.

шубрàк – Храсталак.

шùга – Краста.

шугàвя се – Мия се с малко вода.

шùквам, шùкна – Издавам лек глас, обаждам се.

шунгòдсвам се – Бавя се, туткам се.

шùма – 1. Листа. 2. Гора, храсталак.

шумкàр – Партизанин.

шùпла – Неголяма кухня, дупка в хляб, сирене, камък.

шушуньикам – говоря тихо, шепна.

шùрвам – Изтичам бързо (за вода).

шùрдав – Безформен, с видоизменения по кората плод.

шùрек – Братът на съпругата, шурей.

шùрньовица – Съпругата на шурей.

шùробаджанàщина – Семействено.

шут – Без рога.

шушкà, шушкë – Нещо съвсем дребничко – троха, прашина.

шùшкав – Бавен, муден, неорганизиран човек.

шùшкам се – Бавя се, размотавам се.

шушлява – 1. Неизвестно, не определено място. 2. Девствена, „тилилейска“ гора.

шѹшляк – Обелки от царевич-ни кочани.

шѹшна, шушѹкам – Шепна.

шушѹлка, шушѹля – 1. Обвивката на семената на боб, грах, синап. 2. Ледена висулка от стряха.

шушумѣга – Тих, свит, безличен човек, мижитурка.

шѹшу-мѹшу – Шушукане, таен разговор.

шуща̀ва – 1. Дива местност. 2. Горски дебри, необитаемо

пространство. 3. Далечно място.

ш-ш-ш, шѣт – Покана или заповед да се замълчи.

шѣпа – Шепна.

шѣпна – Шепна.

шѣткам – 1. Отпъждам, премахвам, отстранявам. 2. Продавам с изгода.

шѣтарен – Оправен, работлив.

ща̀ва – 1. Вещество за обработване на кожи. 2. Щавя (самото обработване); дѣбя.

ща̀вен – 1. Обработен в щава. 2. *прен.* Сух, загрубял (за кожа на човешкото лице, ръце).

щадѣ – 1. Проявявам милост, не погубвам. 2. Пазя от развала или разхищение, пестя. 3. Отнасям се внимателно към някого или нещо.

щѣло-нещѣло – Нещо недостатъчно съществено, несериозно, празни неща или приказки.

щѣрка – Дъщеря.

щѣрна – Водоем, басейн за събиране на вода.

щета̀, щетѣ – Загуба, вреда, пакост, зло.

щиглѣц – 1. Пъстра пойна птичка. 2. *прен.* Много слаб и висок човек. 3. Слабичко дете.

щик – Острие или остър нож на върха на пушка за ръкопашен бой.

щипа̀лка – Насекомо с продълговато тяло, накрая като щипци.

щѣпвам – 1. Щипя веднѣж. 2. *прен.* Изведнѣж, неусетно изчезвам, бягам. 3. *прен.* Извършвам дребна кражба.

щипя – 1. Хващам нещо с края на пръстите или с клещи и стискам силно и безболезнено. 2. Чистя, скубя перата от заклана птица. 3. *прен.* Причинявам болка, дразнение като при стискане или убождане (за студ, вятър, дим). 4. Имам резлив вкус (за пиетие).

щир – Едър бурен с груби месести листа, из обработени места и край огради.

щит – 1. Част от старинно оръжие за предпазване от удари, стрели и др. 2. Закрила, защита. 3. Преден или заден капак на волска кола.

що – *наречие* 1. Защо. 2. Колко, колко много.

що-гòде – *наречие* Малко, поне малко.

щра̀кам – 1. Издавам остър, отсечен звук при удряне на механизъм, оръжие, ключ. 2. Правя снимка. 3. Усещам силна пулсираща болка.

щра̀пам – Ходя, стъпвам обикновено шумно, на бос крак или по чехли.

щра̀пня – Стъпка, отпечатък от стъпка.

щра̀пòля – Стъпвам бавно, внимателно.

щра̀пу̀кам – Пристъпвам бавно, едва-едва.

щро̀кав – 1. Висок, слаб. 2. Измършавял, болнав.

щръб – 1. Беззъб (без един или повече зъби). 2. За сечиво, съд – има щръбка или е отчупена някоя част.

щръбав – 1. Който е без един или повече зъби. 2. Който е със счупен край.

щръбльо – Който е щърбав.

щрък – Щъркел.

щръквам – 1. Заставам прав, издигам се, изправям се. 2. Настръхвам, наеждам се.

щръклес – Висок, слаб, кльошав човек.

щръклѐя, щръклѝсвам – Лудея, буйствам, вилнея, прихващат ме.

щръкокра̀к – Човек с дълги и тънки крака.

щ̀у̀квам, щ̀у̀кна – Изчезвам ненадейно, скривам се, изгубвам се внезапно.

щ̀унгери – Кокили.

щур – Луд, откачен, буен, див, прост.

щурàк – Щур човек, глупак.

щ̀у̀рам се – Ходя безцелно насам-натам; въртя се, лутам се, шляя се.

щурѐя, щурòсвам се – 1. Разбеснявам се, развилнявам се, буйствам, вилнея, дивея. 2. Върша глупости, щуротии. 3. Шегувам се.

щурм – Пристъп, атака, нападение.

щурмовàк – Лице от състава на щурмова военна част.

щуротѣя – Дивотия.

щѹрчо – 1. Умалително от щурец. 2. Щур човек.

щъ, ща – 1. *гл.* Искам, желая, съгласен съм. 2. Спомагателен глагол за образуване на бъдеще време; ще.

щѣкам – Шетам насам-натам.

щѣпѹркам – *вж.* Щрапукам . Пристъпвам, прохождам (за дете).

ѣгъл – 1. Геометрична фигура. 2. Кът, къоше.

ѣм – Хъм.

ѣмбàр – *Вж.* Амбар, хамбар.

ѣ-ѣ – *междум.* 1. За наподобяване, възпроизвеждане на

звук, който човек издава при глуха болка или смущение. 2. Не.

ѣ-ѣ-ѣ-ѣ – 1. За израз на съгласие, одобрение. 2. Да.

Двадесет и осмата буква от азбуката, наричана още „**ер малък**“, се употребява само като знак за мекоост на предходната съгласна.

юбеница, йубеница – Диня.

юда – 1. Зла самодива, която живее на поляните в планините или се носи като вихрушка из въздуха. 2. *прен.* Лош, лукав човек, измамник, предател.

южняк – 1. Жител на южна област. 2. Топъл пролетен вятър, който духа от юг; долняк.

юз – 1. Съд, събиращ 100 драма – $\frac{1}{4}$ ока. 2. Шишенце, чаша или друг малък съд със същата вместимост.

юзбашия – Командир на 100 души; капитан.

юздà – Приспособление от ремъци за водене, направляване на кон, която се надява на главата с метална част за в устата и поводи за управление.

юйкя, йуйкя – Люлка.

юлàр – 1. Водило на оглавник, поводник (за добитък). 2. Оглавник.

юмрùк – Пестник.

юнàк – 1. Силен и сърцат човек. 2. Млад и буен мъж. 3. Млад съпруг. 4. Син.

юначàга – Голям юнак.

юнìца – Млада, още не телила се крава.

юрвам се – 1. Подгонвам. 2. Рязко забързвам. 3. Втурвам се, спускам се, налитам.

юргàн – Дебела спална завивка с пълнеж от памук, вълна, или дреб.

юркам, юрна – 1. Бързам, препускам, втурвам се. 2. Карам, принуждавам някого да бърза, да тича. 3. Гоня.

юруш – Нападение, пристъп, атака с голяма войска, от много хора.

юскам, юсна – Удрям.

ют, йут – Лют.

ютеница – Лютеница.

ютика – Лютика.

юшкам се – Клатя се, люлея се, люшкам се.

юшùр – Данък в натура, обикновено $\frac{1}{10}$ част от земеделското производство, който плащали поробените народи на Османската империя.

я, язе – Аз.

я – *частица* 1. За означаване на подкана, молба, насърчване, досада. 2. За посочване на нещо близко, видимо; ето, ей, на. 3. За израз на изненада, учудване.

яааа – За израз на учудване, удивление.

явѐш – Бавно, полека.

явен – Открит, пред погледа на хората.

ягне – Агне.

ягънце – Агънце.

яд – 1. Гняв. 2. Мъка, грижа.

ядвам, ядна – Хапвам набързо.

ядене – 1. Ядене, хранене. 2. Храна. 3. Сготвена храна.

ядец – Чаталестата кост от гърдите на птица, която се чупи при обзалагане. 2. Дума, която се произнася при печелене на облог. 3. *прен.* Напразно, загуба, несполука.

ядовит – 1. Обзет от яд; сърдит, злобен. 2. Който лесно се ядосва.

ядувам – Ядосвам се; яд ме е на някого; сърдит съм.

яз – Вир.

язда – 1. Движа се, пътувам върху кон, магаре велосипед. 2. Потискам, угнетявам.

язовец – Хищен бозайник от семейство порови.

язовина – 1. Жилище, дупка на язовец. 2. *прен.* Гъсто задимена стая.

язък, езък – За израз на съжаление; жалко.

як – 1. Силен, мощен, набит. 2. Траен, здрав, издръжлив.

яката, яко – 1. Силно, здраво. 2. Много, твърде много.

яла – Ела! *заповедна форма на глагола идвам.*

яла, яла, жѐно врачанска – Типичен врачански израз, обръщение към мъж, като израз на закана.

яла сам – Ела тук, по-близо.

ялов – Който не ражда, безплоден. 2. *прен.* Безполезен, безрезултатен.

яловица – 1. Бездетка. 2. Овца, коза и т.н., която не се е обагнила, окозила и т.н.

ям – 1. Храня се. 2. *прен.* Измъчвам, ядосвам, безпокоя.

яма – 1. Дълбок трап за вода. 2. Плячка, грабеж. 3. Облага, привилегия.

яре, яренце – Козле, козленце.

ярèm, ерèm – 1. Дървено приспособление за впрягане на едър рогат добитък. 2. *прен.* Тежест, бреме, иго; хомот.

ярина – 1. Вълна от шиле. 2. Овча вълна от повторно, есенно стригане. 3. „Дрън-дрън ярина“ – Празни приказки.

ярица – Млада кокошка, която още не снася.

яра – Оплождам кокошка (за петел).

ясла, ясли – 1. Подобно на корито оградено място в обор, където се слага храна на добитъка. 2. *прен.* Заведение за отглеждане на малки деца до три годишна възраст.

ястреб – Граблива птица.

ястѣк, естѣк – Леха за градина.

ятагàн – Голям извит турски нож.

ятàк – Близък и верен приятел, който дава подслон на преследвани.

яхнїя, ехнїя – Ястие с месо.

яхѣр – Обор.

яшен – Който обича да яде и яде много без да придирва на ядене.

яшмàк – Кадънско покривало за лице, було.

ящен – Човек с апетит; яшен.

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

1. Андрейчин, Л., Л. Георгиев, Ст. Илчев, Н. Костов, Ив. Леков, Ст. Стойков, Цв. Тодоров. Български тълковен речник. С., 2018.
2. Балкански Б. Речник на говора на с. Искрец, Софийско. С., 2011.
3. Милев, А., И. Братанов, Б. Николов. Речник на чуждите думи в българския език. С., 1970.
4. Пищиков, О. Речнико на баце. Враца, 2017.